Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświąteczne tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego Roman Fengler wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 376

Poznań, piątek dnia 19 sierpnia 1932

Rok XXVII

„Elita moralna" a łagodność karania przestępstw

Prezes B. B. p. Sławek mówił w Gdyni do legjonistów o zadaniach „elity moralnej", rządzącej państwem:

„Dopóki elita moralna nie wytworzy twardych zasad opinji publicznej, karcącej nadużycia i wskazującej winnych, dopóki organy, przeznaczone w aparacie państwowym do karania przestępstw, będą się chwaliły łagodnością swoich orzeczeń, dopóty to zło będzie się w Polsce panoszyło."

Trzebaby się oczywiście najpierw porozumieć z p. Sławkiem co do pojęcia elity moralnej. Prezes B. B. zalicza np. niewątpliwie do tej elity — Związek Strzelecki. A tymczasem jest rzeczą notoryczną, że w Związku Strzeleckim jest dużo typów kryminalnych. Gazety donoszą co chwila o wyrokach, zapadających na strzelców za grube przestępstwa pospolite. Więc trzeba pojęcie elity moralnej rozumieć w praktyce w sensie istotnie moralnym, jedynie zdolnym „wytwarzać twarde zasady opinji publicznej, karzącej nadużycia i wskazującej winnych".

Jeżeli o nas chodzi, pracowaliśmy i pracujemy już lat kilkadziesiąt nad zahartowaniem opinji publicznej: za czasów pruskich, w toku wojny światowej oraz w Polsce niepodległej. Wolno nam chyba stwierdzić, że praca ta wydała swoje owoce.

Natomiast o „sanacji" powiedzieć należy, że w jej sferze wpływów jakoś bardzo jednostronnie pojmuje się „wskazywanie winnych i karcenie nadużyć", skoro w jej właśnie okresie tak się rozpowszechnili „nieuchwytni przestępcy" i tak się rozwielmożniło bezkarne przestępstwo, począwszy od nocnego zbiorowego napadu na b. ministra skarbu Zdziechowskiego aż do Brześcia i ostatnich wyborów. Jak w świetle tej rzeczywistości wygląda „sanacyjna" „elita moralna" i wytwarzanie przez nią „twardych zasad opinji publicznej"?

P. Sławek podniósł dalej zarzut, że organy, przeznaczone w aparacie państwowym do karania przestępstw, „chwalą się łagodnością swoich orzeczeń". Istotnie myśl ta nasuwa się czasami — w zastosowaniu coprawda nietyle do wymiaru kary, ile do jej zbyt szeroko praktykowanego odraczania i do udzielania przestępcom „urlopów". Można temu w pewnej mierze przeciwstawić argument, że z powodu znacznego w ostatnich latach wzrostu przestępczości więzienia w Polsce są i tak przepełnione, mieszcząc w sobie około 38.000 ludzi. Zagadnienie to jest dość złożone; zasadniczo jednak jesteśmy i my przeciwnikami łagodności orzeczeń.

Ale skoro mowa o łagodności karania przestępstw, należy stwierdzić, że uderza czasami i łagodność ścigania przestępstw. Tu wchodzą w grę urzędy prokuratorskie i policyjne.

Ileż to razy na tem miejscu zapytywaliśmy, czy np. wdrożono i ewentualnie z jakim wynikiem wdrożono postępowanie u nas przeciwko bandytyzmowi politycznemu, uprawianemu w okresie ostatnich wyborów jawnie przez płatne bojówki B. B. Przecież bandytyzm ten ma na sumieniu między innemi śmierć Bogu ducha winnego, zacnego obywatela miasta naszego, wiceprezesa poznańskiego okręgu „Sokoła" śp. Rączkowskiego! Ani policja, ani prokuratura nie ma w tej sprawie i jej pokrewnych nic do powiedzenia? Czy nie dziwną jest ta — łagodność ścigania przestępstw? Czy nie pomyśli o niej p. Sławek, skoro tak potępia łagodność karania przestępstw?

Słusznie powiada w „Gazecie Warszawskiej" prezes Rybarski:

„Gdy się czyta sprawozdania Izby Kontroli Państwa, to ma się przekonanie, że w Polsce powinno się odbywać wiele procesów o nadużycia, do których to procesów nie dochodzi. Prasa prowincjonalna wytacza bardzo ciężkie oskarżenia pod adresem różnych „sanacyjnych" burmistrzów i urzędników, na te oskarżenia nie reaguje się, nawet nie skarży się tej prasy o oszczerstwo.

„Bezspornym faktem jest, że istnieją nadużycia, że te nadużycia powinny być wytępione. Ale koniecznym tego warunkiem jest, by sprawiedliwość była ślepa. Wymiar sprawiedliwości nie może znać i uznawać „elity". Nie wytępi się nadużyć w społeczeństwie, w którem nie działa skutecznie niezależna kontrola. Rządy „elity" są łagodne dla swoich. I w tem znaczeniu zarzut p. Sławka jest słuszny".

P. Sławek rozumiał to oczywiście — inaczej.

Konflikt Papena z prezydentem Banku Rzeszy

Bezowocne rokowania rządu o dalsze kredyty na walkę z bezrobociem — Opór Luthera

Berlin, 19. 8. (PAT). Pomiędzy kanclerzem v. Papenem, prezesem Banku Rzeszy Lutherem i ministrami finansów oraz gospodarki toczą się w dalszym ciągu rokowania w sprawie uzyskania kredytów na rzecz walki z bezrobociem.

Wedle informacji prasy, program rządowy przewiduje obok dotychczasowej kwoty 335 miljonów marek dalsze wyasygnowanie 500 miljonów, co napotyka chwilowo na opór ze strony Banku Rzeszy i grozi wybuchem otwartego konfliktu pomiędzy rządem a prezesem Banku Lutherem.

Po drugim locie prof. Piccarda do stratosfery

Lekkie uszkodzenie instrumentów pomiarowych w czasie lądowania balonu — Dokuczliwe zimno utrudniło pracę uczonemu — Zapowiedź trzeciego lotu

Medjolan, 19. 8. (Tel. wł.) Wczorajsze lądowanie odbyło się z pewnemi trudnościami. W miejscu lądowania znajdowało się pięciu robotników przy pracy w polu, którzy zauważywszy zamiar lądowania pobiegli za balonem. W pewnej chwili uchwycili wyrzucone liny, lecz silny podmuch wiatru porwał balon na 50 mtr. w górę. Dopiero po dalszem wypuszczeniu gazu balon opuścił się i gondola ostro uderzyła o ziemię. Instrumenty pomiarowe zostały przytem uszkodzone, na czem jednakże wynik naukowy na szczęście nie ucierpi, gdyż pozostały dokładne zapiski pomiarów.

Prof. Piccard zadowolony ze swego lotu skarżył się na dokuczliwe zimno. Jego termometry wykazywały 55 stopni, co w wysokim stopniu utrudniało pracę. Na wysokości 17.000 mtr. niebo nie jest niebieskie, lecz czarne, a orjentacja jest bardzo utrudniona, gdyż ziemi prawie, że wcale nie było widać. Początkowo pędziły balon silne prądy powietrzne, które się później uspokoiły, tak, że balon niemal zupełnie spokojnie przez dwie godziny unosił się nad jeziorem Garda.

Wyniki naukowe wczorajszego lotu są bardzo dobre, wszystkie aparaty pracowały wyśmienicie. Odbiór radjotelegramów z ziemi był bardzo utrudniony z powodu przeszkód atmosferycznych. Balon pędził z przeciętną szybkością 25 klm na godzinę.

Rzym, 19. 8. (Tel. wł.) Według doniesień dzisiejszego „Messagero" planuje prof. Piccard trzeci lot do stratosfery, przyczem tym razem zamierza wystartować w zatoce Hudson w Kanadzie, aby zbadać działalność promieni kosmicznych w pobliżu bieguna magnetycznego.

9 hitlerowców przed sądem doraźnym w Bytomiu

Oskarżeni szturmowcy odpowiadają za zamordowanie polskiego robotnika

Berlin, 19. 8. (PAT). Rozpoczynający się dziś przed sądem doraźnym w Bytomiu proces przeciwko 9 hitlerowcom, którzy brali udział w zamordowaniu robotnika Piecucha w Potempie budzi niezwykłe zainteresowanie.

Prasa republikańska ogłasza szczegóły o oskarżonych hitlerowcach. Szturmowiec Graupna był czynnym członkiem górnośląskiego „Grenzschutzu", następnie służył we francuskiej Legji Cudzoziemskiej, skąd wydalono go. Oskarżony Nowak wystąpił ze służby policyjnej w związku z oskarżeniem o nadużycie władzy. Dwaj inni uczestnicy napadu zbiec mieli do Polski. Pozostałymi opiekuje się komenda szturmówek w Bytomiu.

Odezwa w sprawie Dnia Misyjnego

Tegoroczny obchód Dnia Misyjnego zbiega się z dziesięcioleciem pontyfikatu Piusa XI

Citta del Vaticano, 19. 8. (Tel. wł. — KAP.) J. Em. Karol Salotti, arcybiskup Filipopolis i przewodniczący Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary ogłosił odezwę do katolików całego świata w sprawie Dnia Misyjnego, obchodzonego 23 października. W odezwie tej wskazuje na znaczenie Dnia Misyjnego, który stał się już dniem historycznym, i ma na celu wzbudzenie nowej energji do czynu i zwrócenia myśli i serc wszystkich katolików świata ku pomocy świętemu Dziełu, które jednocześnie jest dziełem odkupienia i rozwoju cywilizacji. Ze względu na to wysokie znaczenie Dnia Misyjnego winien on być dniem modlitwy i propagandy solidarności powszechnej, tudzież uczuć szlachetnych. Wszyscy katolicy winni wspomóc misjonarzy w ich pełnej poświęcenia i wyrzeczeń się, pracy dla cywilizacji. Odezwa kończy się apelem do biskupów i kapłanów wszelkich narodowości, aby poświęcili jak najwięcej energji powodzeniu tego Dnia, do niewiast zaś katolickich zwraca się z wezwaniem, aby całą duszą współpracowały przy osiągnięciu tak szczytnego i tak przepięknego ideału, jakim jest ideał miłosierdzia, który sam jeden otwiera przed ludami, pogrążonemi w ciemnościach pogaństwa i błędów, drogi do prawdy i wiary. Ponadto odezwa zwraca uwagę, że tegoroczny Dzień Misyjny zbiega się z dziesięcioleciem pontyfikatu Piusa XI, któremu tak na sercu leżą misje i ich rozwój.

Ks. Prymas w Kopenhadze

Kopenhaga, 19. 8. (PAT). Dziś pociągiem berlińskim przybył do Danji na kongres eucharystyczny ks. Prymas Hlond. Na granicy duńskiej w miejscowości Gjedser powitał ks. Prymasa sekretarz poselstwa polskiego p. Leitgeber. Na dworcu w Kopenhadze oczekiwał ks. Prymasa Hlonda poseł polski Sokolnicki, liczne grono duchowieństwa oraz delegaci miejscowej Poloni. Ks. Prymas w czasie swego pobytu w Kopenhadze będzie gościem pp. Sokolnickich i zamieszkał w poselstwie polskiem.

Zaproszenie burm. Chicago do Warszawy

Warszawa, 19. 8. (PAT). Korzystając z pobytu w Europie burmistrza miasta Chicago Czermaka, magistrat m. Warszawy postanowił go zaprosić do stolicy.

Gdański „kruk" — krukowi oka nie wykole

Skandaliczna obrona rewolwerowej historji w porcie gdańskim

Gdańsk, 19. 8. (PAT). Wczoraj opublikowana została odpowiedź Senatu gdańskiego na pismo komisarza gen. Rzplitej w Gdańsku p Papee w sprawie niesłychanego zachowania się członka gdańskiej delegacji Rady Portu, hitlerowca Greisera, który w rozmowie z polskim urzędnikiem Rady Portu, Rosochowiczem wyciągnął rewolwer i potrząsając nim, groził jego użyciem. Pismo Senatu, nie zaprzeczając faktu manipulowania rewolwerem przez Greisera, nazywa zachowanie się jego żartem i stara się go bronić w wykrętny sposób.

Czy „pierścień“ wytrzyma?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Berlin, 18 sierpnia.

Odmowa oddania urzędu kanclerza Hitlerowi wytworzyła w Niemczech nową sytuację. Wyłożyliśmy już w poprzednich korespondencjach powody, dla których partja hitlerowska musiała stanąć logicznie na stanowisku: wszystko, albo nic! Zaraz po objęciu władzy przez rząd Papena w artykule „Kto kogo?“ z dnia 7 czerwca przepowiedzieliśmy mimo istniejącego wtedy porozumienia Hitler-Schleicher-Papen rozgrywkę między Hitlerem i rządem Papena-Schleichera. Były dni, w których wydawało się, że mimo silnego oporu Hitler zostanie kanclerzem, w każdym razie wśród hitlerowców panował w tym kierunku duży optymizm. Sytuacja rządu Papena przy opozycji hitlerowców jest bowiem bardzo trudna.

Co właściwie reprezentuje Papen i towarzysze? Kto za nim stoi? Czy są to przypadkowi ludzie? Czy mają oprócz dążenia do władzy i przynależności do pewnej kasty jakąś ideę przewodnią?

Nie odpowiada im żadne stronnictwo, żaden ruch masowy w narodzie niemieckim. Przez generała Schleichera mają oparcie w armji, z której pozatem wielu z nich wyszło. Sam Papen jest byłym oficerem zawodowym. Reichswehra dostarcza dalszych ludzi na rozmaite stanowiska polityczne. Z niej wyszedł sekretarz stanu i szef kancelarji Rzeszy za rządu Papena Planck. Dokonana w tych dniach nominacja majora Marcksa na szefa urzędu prasowego Rzeszy podkreśla w dalszym ciągu charakter rezerwuaru, z którego czerpie się ludzi. Ale to nie wszystko.

Podczas zmiany rządów wymieniano kilkakrotnie „Deutscher Herrenklub“ (Niemiecki Klub Panów), który miał odegrać główną rolę przy obaleniu Brüninga, a którego członkami względnie bardzo do niego zbliżeni są członkowie obecnego rządu z kanclerzem Papenem na czele. Klub ten coprawda zapiera się, jakoby od niego wyszła inicjatywa zmiany rządu. I być może nawet, że jako taki wprost tej roli nie odegrał. Ale reprezentuje on pewną myśl polityczną — i bądź co bądź pewną organizację, która nie ogranicza się do Berlina. Z zapatrywaniami jego członków można się zapoznać, czytując tygodnik konserwatywny „Der Ring“ („Pierścień“), wydawany przez członka zarządu klubu barona Henryka von Gleichen. W piśmie tem zwykł był zamieszczać swoje artykuły dzisiejszy kanclerz von Papen. Sam klub jest politycznym klubem dyskusyjnym. Żywy udział bierze w nim również wydawca „Preussische Jahrbücher“ dr. Walther Schotte. Można spokojnie powiedzieć, że istnieją najbardziej bliskie nici znajomości i nawet przyjaźni, prowadzące od „Klubu Panów“ i tygodnika „Der Ring“ do gabinetu Papena.

„Niemiecki Klub Panów“ nie jest organizacją polityczną w sensie jakiegoś stronnictwa politycznego. Celem jego była i jest dyskusja polityczna naogół na platformie konserwatywnej. Członków łączy pewien wspólny światopogląd i silne węzły towarzyskie. Jest on ośrodkiem, w którym wytwarza się i urabia pewne poglądy polityczne, i to również na zagadnienia aktualne. Wpływy posiada nie w masach, bo ich tam wcale nie szuka, ale przez węzły towarzysko-intelektualne wśród wielu ludzi, zajmujących poważne stanowiska. Jest rzeczą interesującą, że organizacja wyszła z Prus Wschodnich. W krótkim czasie stworzono pokrewne kluby na Śląsku, w Lipsku, Magdeburgu, Hannowerze. W Hamburgu, Dreźnie, Kolonji, Düsseldorfie i licznych innych miastach Niemiec.

Nie można więc uważać „Niemieckiego Klubu Panów“ w Berlinie jako organizacji czysto lokalnej i towarzyskiej. Odpowiada mu organizacja, obejmująca całe Niemcy i jednocząca pewne warstwy i pewne zapatrywania Czasopismo „Der Ring“, oficjalnie wyłącznie organ barona von Gleichena i jego współpracowników, w samej nazwie swojej posiada ścisłą łączność z tą organizacją. Jest ona pomyślana jako „pierścień mistyczny“ (patrz o tem niektóre szczegóły w książce dr. Walthera Schotte „Papen-Schleicher-Gayl“), przyczem słowo „pierścień“ oznacza „symbol zespolenia się“. „Klub Panów“ sięga u źródeł swego powstania do organizacji „Pierścień tysiąca“, założonej przez wymienionego już dr. Walthera Schotte. Pośredniczy w stykaniu się poszczególnych klubów tak zwana „Mittelstelle des Rings“, rodzaj biura centralnego. Słowo „Ring“ gra nadal w całej tej organizacji symboliczną rolę. Otwarte pozostaje pytanie, czy organizacja ta naprawdę jest tak luźną, i czy nie posiada jakiegoś kośćca bardziej zwartego, do którego może nie należą wszyscy członkowie klubów, ale która kluby te uważa jako środek promieniowania i urabiania opinji w pewnych warstwach i kołach. Innemi słowy chodzi o to, czy za temi klubami nie działa jakaś organizacja tajna.

Na podkreślenie zasługuje fakt, że zadaniem „Niemieckiego Klubu Panów“ jest również kontakt z zagranicą. Gdy po objęciu kanclertswa przez von Papena mówiono dużo o jego wpływach wśród kół konserwatywnych we Francji i wywodzono je z jego związków rodzinnych, nie ulega wątpliwości, że pewną część tych kontaktów należało również przypisać organizacji „Pierścienia“. A nie jest to rzeczą bez znaczenia, że dziwnym sposobem wkrótce po objęciu rządów przez von Papena odbyła się owa tajemnicza konferencja konserwatystów wschodnio-pruskich z konserwatystami wileńskimi, o której doniosła prasa niemiecka. Kto zna zapatrywania von Papena na sprawy wschodnie (patrz o tem korespondencję berlińską w numerze „Kurjera Poznańskiego“ z dnia 13 sierpnia), ten łatwo może się domyślić, o co chodziło konserwatystom niemieckim i skąd mogą być rodem niektóre pomysły wśród konserwatystów wileńskich. Nie wiemy oczywiście, jak daleko sięgają istniejące już organizacyjne wpływy niemieckiego „pierścienia“ konserwatywnego poza Niemcami. Tendencje rozszerzania ich na terenie międzynarodowym zaznaczają się w każdym razie.

W rządzie Papena — aczkolwiek klub odrzuca z oburzeniem zarzut robienia aktywnej polityki — doszli jednak faktycznie do władzy członkowie „pierścienia“. Mają oni na zagadnienie rządów w Niemczech swoje zapatrywania. Ich stosunek do hitleryzmu jest całkiem specjalny. Nie uważają oni, ażeby było wskazane oddać Hitlerowi rzeczywistą władzę. Ich zdaniem, koła kierownicze partji narodowo-socjalistycznej nie są dojrzałe do rządzenia. Razi ich zarówno demagogja, jak też niektóre społeczne tendencje hitleryzmu. Nie mogą się pogodzić z „rewolucyjnością“ ruchu, w tych dniach podkreśloną w odpowiedzi na odmowę, udzieloną przez rząd Papena Hitlerowi, w oświadczeniach partyjnych. Myślą przewodnią gabinetu Papena było wciągnięcie hitlerowców do rządu — celem ich wychowania, a także użycia ich jako oparcia dla własnych zamiarów. W kołach „Herrenklubu“ uważano, że hitlerowcy właśnie dla tego tak rosną, ponieważ ich się gnębi. Zmieniono więc taktykę. „Pierścień“ chciał otoczyć Niemcy, ale otoczyć w tem również ruch hitlerowski, opasać, ująć w swoje karby, poniekąd unieszkodliwić. Rząd Papena uważa sam siebie za rząd narodowy o poziomie nadrzędnym w stosunku do wszystkich partyj, a więc także w stosunku do hitlerowców. Przeciwko tym zamiarom właśnie Hitler się zbuntował. Nie chce on rządzić, opasany „pierścieniem“. Chce rządzić według swego uznania.

Propozycja wstąpienia do rządu Papena, uczyniona Hitlerowi, była niewątpliwie próbą skrępowania go, — na inny coprawda sposób, niż dotychczasowy. Dzisiaj ruch hitlerowski uderzył w rząd Papena. Czy „pierścień“ wytrzyma napór? Oto jest pytanie i treść zmagań dzisiejszych. Wiemy, że wśród kół „pierścienia“ są dążenia bardzo zdecydowane, nie cofające się przed ogłoszeniem stanu wyjątkowego, ale wiemy również, że hitlerowcy nie ustępują im zgoła w śmiałości decyzji. Zobaczymy!

JERZY DROBNIK.

„Pożyczki“ „Dnia Pomorskiego“

Po 350 tysięcach złotych w złocie — zabiegi o dalsze fundusze publiczne

„Słowo Pomorskie“ donosi, co następuje:

Afera „sanacyjnego“ „Dnia Pomorskiego“ w związku z 350 tysiącami zł w złocie, które b. wojewoda Lamot dał pismu temu z funduszów, przeznaczonych na ratowanie zamierających warsztatów pracy na Pomorzu, wywołała głosy protestu w całej Polsce.

Dziś ujawnić możemy ogółowi nowy atak „sanacyjnego“ pisma toruńskiego na fundusze publiczne.

Oto „Dzień Pomorski“ zwrócił się do Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu wąbrzeskiego z wnioskiem o wyższą pożyczkę. Rada tejże Kasy, na szczęście niezupełnie opanowana przez „sanację“, dzięki czemu instytucja ta jeszcze istnieje i dobrze prosperuje, odmówiła wnioskowi o pożyczkę. Powiadomiony o tem telefonicznie jeden z kierowników przedsiębiorstwa „Dnia Pomorskiego“ popadł w złość i oświadczył, że w sprawie tej pomówi jeszcze z p. starostą Kalksteinem.

Jaki będzie skutek pomówienia... z p. Kalksteinem niewiadomo. Rada Kasy, znając finansowe położenie „Dnia Pomorskiego“, nie widząc odpowiednich żyrantów i wreszcie trwając przy zasadzie, że Kasa ma zasilać kredytem tylko obywateli powiatu, postąpiła słusznie, odrzucając prośbę „Dnia Pomorskiego“. Przyznanie pożyczki byłoby karygodnem uchybieniem obowiązkowi, jaki spoczywa na członkach rady.

„Dzień Pomorski“ uderzył więc w Kasę Komunalną powiatu wąbrzeskiego, ale zastał tam stróżów, którzy dobrze strzegą grosza publicznego. Skoro „Dzień Pomorski“ ośmielił się zwrócić do banku, który jeszcze nie jest wyłączną domeną „sanacji“, to niewątpliwie z podobną propozycją zwrócił się także do innych kas. Jak załatwione zostały wnioski przez banki, zarządzane przez „sanację“, łatwo się domyśleć... Sejmiki powiatowe i rady miejskie winny sprawą tą bliżej się zainteresować.

„Dzień Pomorski“ rozpieszczony przez p. Lamota, przyzwyczaił się odrazu żyć na szeroką stopę z funduszów publicznych, i to niemałych. Trzeba zatem uważać, aby pismo to nie pochłaniało pieniędzy, tak bardzo Pomorzu potrzebnych. Mało im było 350 tys. złotych w złocie i wielu innych subwencyj, sięgają teraz po grosz publiczny, ciężko składany przez mieszkańców Pomorza!

„Front zgody narodowej“ — z Żydami, ale bez polskich narodowców

„Słowo Pomorskie“, powracając do nawoływań „sanacji“, szczególnie na Pomorzu, do stworzenia „zgodnego frontu narodowego“, pisze:

„Dla wszystkich dostrzegalne fakty odsłoniły właściwe oblicze tych, którzy tak głośno wołają o zgodę i pojednanie. Przytoczyliśmy już aż nadto dowodów na to, że nawoływania te są nieszczere, że podnoszone są nie w imię względów wyższych, lecz są zwyczajnym jednym z wielu dobrze nam znanych manewrów partyjnych „sanacji“.

„Czytelnicy żywo jeszcze mają w pamięci wszystko to, co w ostatnich tygodniach na Pomorzu się działo. Wiemy, że w społeczeństwie pomorskiem szeroko jest komentowany sojusz „sanacji“ z Żydami, dziwnie zbiegający się z nawoływaniami do zgody i jedności. Sojusz z Żydami jest dla trzeźwo myślących najwymowniejszem odzwierciedleniem właściwych intencyj i zamiarów obozu pomajowego.

„Skoro dziś wracamy raz jeszcze do tego tematu, czynimy to po to, aby wskazać na nowe fakty, odsłaniające obłudę wzywających do jednolitego frontu.“

Stwierdziwszy następnie, że starosta grodzki w Bydgoszczy udzielił zezwolenia na obchód tamże „cudu Wisły“ pod warunkiem, że nie weźmie w nim udziału Stronnictwo Narodowe i Obóz Wielkiej Polski, „Słowo Pomorskie“ tak wywodzi dalej:

„W jak rażącej sprzeczności jest to zarządzenie z nawoływaniam do jednolitego frontu, każdy bez trudu spostrzeże. Wzniosłe wypowiada się hasła, a krańcowo przeciwne są czyny. Zarządzenie bydgoskie nie jest fragmentem odosobnionym. Podobne zastrzeżenia wypowiada się organizatorom uroczystości w Toruniu i innych miastach Pomorza.

„Takie postępowanie czynników prorządowych jedną tylko może o ich poczynaniach ustalić opinję. Jeden z mówców na odbytem w Bydgoszczy w dniu udaremnionej uroczystości zebraniu O. W. P., charakteryzując „jednolity front“, o który woła „sanacja“, m. in. powiedział:

„Skoro bronić mamy naszego dostępu do morza, to najbliższe zaplecze wybrzeża, polskie Pomorze, musi być zamieszkałe, jak dotąd przez Polaków, którzy muszą tu być narodowo i gospodarczo żywiołem silnym. Kto wprowadza tu Żydów, ten skazuje Polaków na gospodarczą od nich zależność, osłabiając temsamem żywioł polski, niszczy jedyną i najpewniejszą gwarancję posiadania przez Polskę dostępu do morza. Wszelki zatem front, organizowany tu z Żydami a skierowany równocześnie przeciw nam Polakom, w walce o ziemie te wypróbowanym, uznać musimy jako przynoszący państwu szkodę“.

„Taka opinja na Pomorzu się ustala. Inaczej być nie może. Zakazuje się odbywania uroczystości, Pomorzan od wszystkiego się odsuwa, zamyka się w więzieniu, wprowadza się Żydów. Tak wygląda „front zgody narodowej“ „sanacji“.

„Społeczeństwo Pomorza mimo to wytrwa na posterunku. Aby dobrze spełnić swój obowiązek wobec ojczyzny, nie poda ręki tym, którzy są obłudni. Świadome swych obowiązków siły społeczne skupią się w szeregach tych, którym uczucia narodowe manifestować się zabrania. Pomorzanie odwołają się do ogółu polskiego, który dał dowody tego, że obronę pojmuje tak, jak my, a nie jak ci, którzy przejściowo panują nad rzeczywistością polską.“

Miljony gospodyń przekonały się, że twarde i zupełnie wysuszone

Mydło Regera

jest mydłem najoszczędniejszem a tem samem i najtańszem. Pw 3829-R 15.16

Zadłużenie skarbu państwa w Banku Polskim

W pierwszej dekadzie sierpnia skarb państwa wziął ponownie 20 milj. kredytów bezprocentowych z Banku Polskiego. Ogólne zadłużenie skarbu w Banku Polskim wzrosło do 90 milj. zł, pozostało jeszcze tylko 10 milj., ogółem bowiem państwo ma prawo wziąć z Banku Polskiego 100 milj. zł. tytułem kredytów bezprocentowych.

Jubileusz Chestertona

W tych dniach znany katolicki pisarz angielski G. K. Chesterton obchodził 25-lecie pracy w charakterze redaktora „The Illustrated London News“, gdzie właśnie pomieścił swój 1360 artykuł.

Prócz stałej pracy redaktorskiej w „The Illustrated London News“ Chesterton współpracuje z bardzo wielu innemi pismami angielskiemi i amerykańskiemi i wydaje swoje słynne „G. K.'s Weekly“.

Już fałszują pieniądze watykańskie

W Citta del Vaticano natrafiono na ślady bandy, która fałszowała monety watykańskie, srebrne i niklowe. Zwłaszcza dużo falsyfikatów wykryto wśród znajdujących się w obiegu monet trzeciej serji z datą 1931 roku. Najwięcej falsyfikatów znajduje się wśród obiegających 5-lirówek srebrnych. Policja włoska przeprowadza śledztwo, aby ująć w swe ręce fałszerzy, gdyż monety watykańskie mają obieg w całych Włoszech na mocy traktatu laterańskiego.

Po igrzyskach olimpijskich

Wspaniałe zwycięstwa Polaków w Chicago

Polacy zdobywają trzy pierwsze miejsca, ustanawiając dwa nowe rekordy — Walasiewiczówna i Wajsówna bohaterkami zawodów

Chicago, 19. 8. (PAT). W Chicago odbyły się wielkie międzynarodowe zawody lekkoatletyczne, które zgromadziły wszystkie prawie reprezentacje państw biorących udział w ostatniej olimpjadzie w Los Angeles. W meetingu narodów wzięła również udział polska reprezentacja olimpijska, która potwierdzała swą dobrą formę, przyczem zawodnicy nasi zajęli trzy pierwsze miejsca, ustanawiając dwa nowe rekordy światowe.

W konkurencjach, w których Polacy udziału nie brali osiągnięto również szereg doskonałych wyników, przyczem wyrównano trzy rekordy światowe.

W biegu na 200 metrów pań ustanowiła Walasiewiczówna (Polska) nowy rekord światowy 24,1 zajmując pierwsze miejsce.

Wajsówna (Polska) zajęła pierwsze wiejsce w rzucie dyskiem osiągając doskonały wynik 41,20 mtr. Wajsówna rzutem swoim pobiła rekord olimpijski Amerykanki Copeland, która w Los Angeles zajęła w konkursach olimpijskich pierwsze miejsce rzutem 40,56 mtr. Wreszcie trzeci reprezentant Polski Kusociński zwycięzca olimpijski w biegu na 10.000 metrów wygrał bieg 5.000 metrów przed Amerykaninem Hillem w stosunkowo słabym czasie 14,59,9.

Słaby czas Kusocińskiego tłumaczyć należy tem, że Hill, który był tak groźnym konkurentem Lethinena w Los Angeles, biegł bardzo słabo nie będąc zupełnie groźnym dla Kusocińskiego.

W inych konkurencjach osiągnięto następujące wyniki: 110 mtr. przez płotki wygrał Amerykanin Beard w czasie 14,4 wyrównując rekord światowy. 100 mtr. panów wygrał wicemistrz olimpijski, murzyn amerykański Metcalfe wyrównując rekord światowy w czasie 10,3. Drugie miejsce zajął Niemiec Borchmeyer. 200 mtr. panów wygrał również Borchmeyer w czasie 21,2 (rekord światowy wyrównany). Bieg 800 mtr. wygrał Edwards (Kanada) w czasie 1:55,4, 2. dr. Peltzer (Niemcy).

Wyniki osiągnięte przez Polaków w tak silnej konkurencji ogólno-światowej przyniosły nowe laury polskiej lekkiejatletyce.

Skarga sanatora, pragnącego rugować Ślązaków

Wygrany proces znanego powstańca śląskiego, ks. Brandysa

Warszawa, 19. 8. (Tel. wł.) — Przed sądem grodzkim w Królewskiej Hucie odbyła się rozprawa przeciwko znanemu na Śląsku kapłanowi-powstańcowi ks. prob. Brandysowi z Brzezin o oszczerstwo i zniewagę, o co go oskarżył sekretarz sanacyjnej Federacji górników, Derejczyk. W roku ubiegłym na kopalni Szarlej Biały przewidziano redukcje. Ks. prob. Brandys dowiedział się, że Federacja górników występuje przeciwko robotnikom śląskim i przez usta sekretarza Derejczyka inspiruje dyrekcję, aby zwolniła Górnoślązaków, a zatrzymała robotników z inych dzielnic. Ks. Brandys wystąpił na posiedzeniu rady gminnej w obronie swych parafjan z gorącym protestem przeciwko machinacjom Federacji i przyczynił się do tego, że dyrekcja nie uwzględniła tego żądania. Derejczyk zaprzeczył publicznie, jakoby czynił podobne starania i zaskarżył ks. Brandysa do sądu. Ks. Brandys przeprowadził dowód prawdy i powołał na świadka urzędnika kopalni Kosmalę, który obsługiwał telefony i wynotował całą rozmowę telefoniczną między Derejczykiem a dyr. Piaseckim. Sąd uwolnił ks. Brandysa od winy i kary, nakładając koszty procesowe na wrogiego ludności śląskiej sanatora. (w)

500 000 klm. samolotem

Jubileusz polskiego lotnika — Działalność „Lotu" w ub. mies.

Warszawa, 19. 8. (PAT). W dniu 8 sierpnia 1932 r. pilot Polskich Linij Lotniczych „Lot", p. Ludwik Tokarczyk, prowadząc samolot na linji Kraków—Warszawa, ukończył pół miljona kilometrów, które przebył w powietrzu w służbie pilota komunikacyjnego.

Pan Tokarczyk jest dziewiątym pilotem w Polsce, który osiąga tę olbrzymią ilość kilometrów powietrznych, przewyższającą znacznie 10 okrążeń kuli ziemskiej lub podróż na księżyc, w codziennych lotach, nie naraziwszy żadnego z przewożonych pasażerów na jakikolwiek szwank na zdrowiu.

Dzielnego jubilata powitali w warszawskim porcie lotniczym przedstawiciele departamentu lotnictwa cywilnego ministerstwa komunikacji oraz zarząd P. L. L. „Lot", życząc mu dalszych setek tysięcy kilometrów podobłocznych ku chwale polskiego lotnictwa komunikacyjnego.

Warszawa, 19. 8. (PAT). Samoloty P. L. L. „Lot" dokonywując w ub. miesiącu 604 przeloty przewiozły: 1 575 pasażerów, 17 820 kg bagażu, 20 456 kg towarów, 3 493 kg poczty i 1 872 kg gazet. W bieżącym miesiącu frekwencja na wszystkich naszych linjach komunikacji lotniczej, które jak wiadomo obsługiwane są z pełnem bezpieczeństwem i bardzo wysoką regularnością, jest duża i wiele osób rezygnować musi z podróży powietrznej z powodu braku miejsc w samolotach.

Wybory do rady miejskiej w Witkowie

W niedzielę, dnia 21 sierpnia r. b. odbędą się w Witkowie wybory do rady miejskiej. Kandydatami Narodowego Bloku Gospodarczego na członków rady miejskiej są: Józef Połczyński, Leon Danecki, Leon Jędrowski, Feliks Foremski, Aleks. Knast, Antoni Woźniak, Józef Roesler, Leonard Sypniewski, Szczepan Michalak, Teodozy Poknewiński, Stanisław Łuszczewski i Michał Ogórkiewicz. Każdy, któremu dobro miasta leży na sercu, głosuje tylko na listę Narodowego Bloku Gospodarczego.

Posiedzenie Rady Ministrów

Warszawa, 19. 8. (Tel. wł.) — W dniach najbliższych spodziewany jest powrót z urlopów kilku ministrów. W związku z tem w przyszłym tygodniu przewidziane jest posiedzenie Rady Ministrów.

Katastrofy w lotnictwie francuskiem

Chalons sur Marne, 19. 8. (PAT). W katastrofie samolotu wojskowego, który spadł na ziemię ze znacznej wysokości 2 oficerów zostało zabitych, 2 innych zaś członków załogi odniosło ciężkie rany.

Paryż, 19. 8. (PAT). Wczoraj wieczorem w Hyeres wybuchł ogień na hydroplanie. 3 osoby spłonęły a aparat uległ całkowitemu zniszczeniu.

Fatalne zderzenie aut

Warszawa, 19. 8. (Tel. wł.) — Wczoraj we Wiśle na Śląsku auto ciężarowe wiozące cegłę wpadło na samochód osobowy, którym jechało 6 kuracjuszy. Wszyscy są poważnie, a jedna osoba bardzo ciężko ranna. (w)

Polska w zawodach balonów wolnych

Warszawa, 19. 8. (Tel. wł.) — W tegorocznych dziewiętnastych międzynarodowych zawodach balonów wolnych o puhar Gordon - Bennetta weźmie udział osiem państw, a mianowicie: Austrja, Belgja, Francja, Hiszpanja, Niemcy, Polska, Stany Zjednoczone i Szwajcarja.

Ogółem do zawodów, które odbędą się w Bazylei w dniu 25 września, zgłoszono 17 balonów, w tem dwa balony polskie „Polonia" i „Gdynia". Polska w zawodach o puhar Gordon - Bennetta bierze udział po raz pierwszy.

Tragedja Polaka na obczyźnie

Paryż, 19. 8. (PAT). Wczoraj wieczorem w czasie kłótni jaka wynikła między 4 Polakami zatrudnionymi w kopalni żelaza w miescowości St. Remy, 20-letni Stanisław Burniewicz zabił 30-letniego Kubika, ojca dwojga dzieci.

Żmije w lasach rydzyńskich

Leszno, 19. 8. W lasach rydzyńskich pojawiły się w większej ilości żmije, które pokąsały wiele osób a zwłaszcza dzieci, zbierające jagody.

Napad bandycki

Kępno, 19. 8. (PAT.) Z Wielunia donoszą o zuchwałym napadzie rabunkowym, dokonanym we wsi Tworowice w powiecie radomszczańskim. Mianowicie przez strych domu, wtargnęło do mieszkania gospodarza Fr. Gabory 2 uzbrojonych bandytów, którzy przyłożywszy włościaninowi sztylet do skroni zażądali ukrytych pieniędzy. Wieśniak w obawie przed śmiercią wskazał na woreczek, w którym znajdowały się jego pieniądze, w kwocie zaledwie kilkunastu złotych. Bandyci pieniądze zabrali i uciekli w niewiadomym kierunku.

Kongres Rycerzy Grobu św.

Z okazji przypadającego w przyszłym roku 800-lecia powstania Zakonu Rycerzy Grobu św. ma odbyć się kongres powszechny członków tego Zakonu, połączony z wielkiemi uroczystościami. W związku z tem patrjarcha Jerozolimy zwołuje na dzień 6 września r. b. do Jerozolimy zebranie przygotowawcze i wzywa do najliczniejszego w nim udziału.

Przepowiednia pogody na sobotę: W dalszym ciągu pogodnie i ciepło.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.905 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.92 złotych.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 211.75 zł., gotówką 209,50 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.51 do 173.77 zł, gotówką 173.77 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 19. 8. 1932 r.

Spędzono: buhajów 1, krów 5, świń 443, prosiąt 181, cieląt 122, owiec 64, razem 816 zwierząt.

Wielkopolska Izba Rolnicza podaje: I k. bek. 86—92, II k. bek. 80—84.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 8. 1932 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania była bez zmiany, kursy naogół utrzymane. — Pożyczki państwowe w dalszym ciągu poszukiwane przy większym braku materjału. Płacono mianowicie za 5% Pożyczkę Konwers. 36¼, za 4% Premj. dol. 48½, za 3% Poż. bud. 35 oraz 4% Poż. inwest. 95. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. obracano 8% listami dol. staremi po 55½%, natomiast płacono za 6% list żytnie 11.50. W końcu poszukiwano 4% listy zast. konwert. po 24.% bez oddawców.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 70½.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominału)

5% Pożyczka konwersyjna 36¼% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 55½% +.

(Kurs w złotych)

4% poż. prem. dol. s. III. 5 dol. 48.50 P.
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 11.50 P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 95.— P.
3% poż. budowlana s. I. 35.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I. em. 70.50 P.

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 8. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny orjentacyjne

Żyto nowe, zdrowe suche	15,00— 15,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica nowa zdrowa sucha	22,25— 23,25
Usposobienie stalsze.	
Jęczmień 64—66 kg. nowy zdrowy suchy	16,25— 16,75
Jęczmień 68 kg. nowy zdrowy suchy	16,75— 17,75
Usposobienie słabe.	
Owies nowy zdrowy suchy	13,25— 13,75
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	25,50— 26,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	38,00— 40,00
Usposobienie żywsze.	
Otręby żytnie	10,25— 10,50
Otręby pszenne	9,75— 10,75
Otręby pszenne (grube)	10,75— 11,75
Rzepak	27,00— 28,00
Rzepik zimowy	30,00— 32,00
Groch Victoria	23,00— 26,00
Groch Folgera	31,00— 33,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 45 tonn, mąki żytniej 15 tonn, mąki pszennej 25 tonn, otrąb żytnich 25 tonn.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 19. 8. 1932 r.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Gdańsk	173,90	174,33	173,47
Holandja	359,30	360,20	358,40
Londyn	30,96—30,94	31,10	30,80
Nowy Jork czek	8,92	8,94	8,90
Nowy Jork kabel	8,925	8,945	8,905
Paryż	35,00	35,09	34,91
Praga	26,39	26,45	26,33
Szwajcarja	173,95	174,38	173,52

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

3% poż. bud.	35,50
4% poż. inw. szt. ser.	104,50
5% poż. konw.	37,00
5% poż. kolejowa	30,50
4% poż. dolarowa	48,75—48,60
6% poż. dol.	55,00—55,25
7% poż. stabil.	53,00—52,50
10% poż. kolejowa	101,00

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski	71,00—71,25
W. T. F. Cukru	19,50

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1.000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 19. 8. 1932 r.

Pszenica march.	204,00—206,00
Tendencja stała.	
Żyto march.	155,00—157,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	157,00—164,00
Tendencja słabsza.	
Owies	138,00—143,00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	26,50— 30,50
Tendencja słabsza.	
Mąka żytnia	20,85— 22,90
Tendencja słabsza.	
Otręby pszenne	10,60— 10.90
Tendencja słabsza.	
Otręby żytnie	8,75— 9,10
Tendencja słabsza.	
Groch Victoria	21,00— 25,00
Groch pastewny	14,00— 17,00
Wyka	17,00— 20,00
Kuchy lniane	10,50— 10,70
Kuchy z orzecha ziemnego	11,50— 11,60
Kuchy mielone (mączka)	11,80
Wytłoki suche	9,20— 9,60
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Hamburg	11,00
Śrót Soya ekstrahowany 46% loco Szczecin	11,60

Ogólna tendencja niejednolita.

Giełdy zbożowo - towarowe.

Warszawa, 18. 8. Żyto 16,25—16,75; pszenica jednolita nowa 22,50—26,50, pszenica zbierana nowa 25—25,50; owies jednolity nowy 17—18; owies zbierany nowy 16—17; jęczmień na kaszę 16,75—17,25; jęczmień browarny 17,50—18, groch polny jadalny 26—29, groch Wiktorja 26—29 Usposobienie spokojne.

Na Warmji i na Mazurach

W dwunastą rocznicę głosowania

W dwunastą rocznicę nieszczęśliwego dla nas plebiscytu na Warmji i Mazurach z lata 1920 ogłasza swe wspomnienia p. Anna Łubieńska („Moje wspomnienia z plebiscytu na Warmji" Warszawa, str. 80), uczenica szkoły społecznej generałowej Zamoyskiej, która pracowała na Warmji od marca do lipca 1920 u boku pani Sierakowskiej, w doraźnej propagandzie polskiej, zakładając ochronki dla dzieci. Wspomnienia te napisane są ujmująco prosto i szczerze. Utrwalają one wiele prawd o tej próbie sił, które powinny u nas być znane.

Oto wprowadzenie w stan rzecz:

„1) Zachodnia część plebiscytowego obszaru, w której leży Waplewo, obejmuje 4 powiaty: kwidzyński, sztumski, malborski i suski. Tutejsza komisja koalicyjna (składająca się z Włochów, Anglików, Francuzów i Japończyków) rezyduje w Kwidzyniu. Większość liczebną w tej komisji mają Włosi i prezesem jej jest Włoch Pavia. Oddział włoskiego wojska utrzymuje tu porządek.

„2) Wschodnia część obszaru obejmuje: Warmję i Mazury. Stolicą tego obszaru jest Olsztyn. Na czele komisji koalicyjnej stoi Anglik Renni. Angielskie wojsko czuwa nad porządkiem i bezpieczeństwem.

„Nasza polska praca plebiscytowa prowadzona jest przez komitet obywatelski (przez rząd subsydjowany). Polski rządowy komisarz rezyduje w Olsztynie. Komitet obywatelski urzęduje w Kwidzyniu. Komitet składa się z różnych sekcyj: oświatowej, charytatywnej, propagandowej i kilku innych" (str. 12).

O Niemcach i Polakach na Warmji

„Hotel „Deutsches Haus" w Olsztynie, urządzony po europejsku, odnowiony starannie na czas plebiscytu, mieści obecnie sporo koalicyjnych urzędników, ale przeważają Niemcy. Postać krzyżaka, odtworzona przez Wiwulskiego na pomniku grunwaldzkim, jest tu żywa i obecna. A obok druga postać, znana mi już z czasów przedwojennych, mająca tu swój pierwowzór: to sztywny i zarozumiały pruski leutnant. Posądzona będę, zapewne, o szowinizm, gdy powiem o tutejszym Niemcu, że chyba w całym świecie nie istnieje ordynarniejszy typ człowieka. (Człowieka, mającego pretensje do europejskiej kultury). Zresztą nie ja jedna zrobiłam to spostrzeżenie. Moi późniejsi znajomi Anglicy, z wrodzonym ich rasie darem obserwacji, wskazywali mi na różne szczegóły, charakteryzujące tę jedyną w swym rodzaju ordynarność...

„W „Domu Warmijskim", w dużej sali pierwszego piętra, zastajemy uczestników dzisiejszego zebrania. Wchodząc tu i widząc zebranych, czuję się odrazu w Polsce. Zupełnie jakby na zebraniu kółka rolniczego w naszym parafjalnym Kaźmierzu. To nasi, polscy gospodarze, delegaci z poszczególnych wiosek, tak zwani tutaj mężowie zaufania. Trudno o silniejszy kontrast, jak między ludźmi tu na tej sali zebranymi a wczorajszem towarzystwem w restauracji. Gdy tamci odznaczają się bijącą w oczy pychą, brutalnością, służalstwem, to rysem znamiennym tych jest pełna godności pokora. Tutaj, bez plebiscytu, przyjrzawszy się bacznie ludziom, możnaby łatwo rozeznać, kto do nas należy, a kto obcy.

„Lecz w walce, która się tu ma rozegrać, nie ten zwycięży, kto słuszność ma i liczebną większość. Zwycięstwo przyznane będzie temu, kto głośniej potrafi swoje życzenia wyrazić. A widząc owych potulnych, warmijskich gospodarzy, trudno przypuścić, aby umieli o swe prawa się upomnieć, by potrafili walczyć z tak brutalnym, podstępnym, nieprzebierającym w środkach wrogiem" (str. 19—22).

Jak wyglądała praca przed plebiscytem

„Któregoś dnia wybieram się do wioski N. w powiat reszelski. Mijając gospodarstwo, położone tuż obok drogi, przystaję i proszę o wskazanie mi domu tutejszego delegata. W miejsce odpowiedzi dostaje mi się, jako polskiej agitatorce, grad obelg i kamieni. Spuszczają wielkiego psa, który od chwili mego zbliżenia szarpie się na łańcuchu, zajadle szczekając. Gospodarze warmijscy hodują specjalny gatunek dużych, ostrych psów. Podziwiałam je nieraz, lecz obchodziłam ostrożnie zdaleka, gdyż ostrzegano mnie, że dla obcych bywają niebezpieczne. I oto teraz pędzi na mnie wspaniały okaz warmijskiego kundla. Serce we mnie zamiera, widzę się już okaleczoną, niezdolną do dalszej drogi. Mimo to idę spokojnie dalej. W kilku sekundach pies już mnie dopędził. Już czuję na mych nogach gorący jego oddech, a za sobą słyszę śmiechy i podżegania. Do dziś dnia nie pojmuję mego ocalenia. Wiem tylko tyle, że, dopadłszy do mnie, psisko momentalnie się uspokaja. I mimo ciągłego szczucia wraca do swej zagrody...

„Nie mam jeszcze pewności, czy doszłam do celu. Może dziś czeka mnie jeszcze szczucie psem, lub obsypanie kamieniami. To też, stukając do drzwi najbliższej chałupy, nieco drżącym zapytuję głosem: „Wohnt hier N."? „A kto śmie w moim domu odzywać się po niemiecku", odpowiada zwewnątrz energiczny głos. Drzwi się otwierają i staję w obecności gospodarza. Po tym wstępie nie pamiętam już, jakie między nami padają pierwsze słowa. Ale wrażenie moje pamiętam doskonale. Z chwilą, gdy przestąpiłam progi tego domu, zapanowuje uroczysty nastrój. Jak gdybym wniosła tu Polski sztandar. A obecni są weń wpatrzeni i stoją na baczność. Po chwili izba się zapełnia. Gospodarz szybko rozesłał gońców i zawiadomił o mem przyjściu wszystkich miejscowych Polaków. Być Polakiem w powiecie reszelskim, to znaczy być bohaterem. To być zawsze gotowym na prześladowanie w obronie swej narodowości. U wielu z obecnych widzę niezabliźnione jeszcze rany, odniesione w Biskupcu. Kilka dni poprzednio, na odbywające się w Biskupcu polskie przedstawienie amatorskie, wtargnęła niemiecka bojówka. Był to zamach urządzony specjalnie na obecnego tam szefa sekcji oświatowej, ks. Ludwiczaka. Polska publiczność, choć bardzo liczna, jednakże napadnięta znienacka, rozpędzona została i dotkliwie pobita, a ks. Ludwiczaka tylko z największym trudem zdołano ocalić i umożliwić mu powrót do Kwidzynia" (str. 32—34).

St. St.

Szczegóły umowy polsko-gdańskiej

Ogłoszono dalsze szczegóły, dotyczące trzech protokółów, podpisanych ostanio między Polską a Gdańskiem.

Pierwszy protokół, dotyczący ułatwień portowych dla polskich okrętów wojennych w Gdańsku obejmuje następujące punkty:

1) Rząd polski tylko raz do roku przesyła senatowi wolnego miasta listę swych okrętów polskiej marynarki wojennej, które korzystać będą z portu gdańskiego. O wjeździe zawiadomiony zostaje szef pilotów rady portu w dniu poprzedzającym wjazd. 2) Senat gdański rezygnuje z oficjalnych wizyt i salutów artylerji w stosunku do polskich okrętów wojennych, które zawijają do portu w celach gospodarczych. Wizyty oficjalne mają się odbywać na zasadzie każdorazowego porozumienia. 3) W stosunku do polskich okrętów wojennych, przybywających do portu gdańskiego z portów polskich nie mają zastosowania sanitarno-policyjne przepisy gdańskie. 4 i 5 punkt mówi, że ilość polskich okrętów wojennych, mogących znajdować się w celach gospodarczych (naprawa uszkodzeń, uzupełnianie zapasów) jednocześnie w porcie gdańskim oraz czas ich postoju nie jest ograniczony. 6) Za zgodą gdańskiego prezydenta policji polskie okręty wojenne mogą wysyłać na ląd nieuzbrojone patrole, celem dozorowania urlopowanych marynarzy polskich. Odmowa dopuszczenia takich patroli musi być umotywowana. 7) Różnice poglądów, mogące powstać w związku z wjazdem, przyjazdem lub postojem w porcie gdańskim okrętów wojennych podlegają decyzji wysokiego komisarza Ligi Narodów. 8) Umowa nie może ulec zmianie w przeciągu trzech lat.

Drugi i trzeci protokół zawierają deklaracje analogiczne, złożone oddzielnie przez przedstawicieli rządu polskiego i senatu wolnego miasta, którzy oświadczają, że zobowiązują się bardzo energicznie przeciwdziałać na swym obszarze wszelkiej propagandzie, skierowanej przeciw firmom i wyrobom pochodzenia strony drugiej, jak również użycie swej powagi i wpływu celem zapobieżenia czynom i wystąpieniom nieprzyjaznym, skierowanym przeciw osobom pochodzenia lub obywatelstwa strony drugiej.

Po podpisaniu protokółu przedstawiciel rządu polskiego w krótkiem przemówieniu zaznaczył, że naturalną konsekwencją, osiągniętych porozumień będzie, iż rząd polski w miarę możności uskuteczniać będzie reparacje polskich okrętów wojennych w Gdańsku.

Napad Niemców na studenta polskiego

„ABC" ogłasza dokumenty o niesłychanym wręcz napadzie na polskiego studenta, p. Edwarda Domańskiego, dokonanym przez Niemców. P. Domański, jako student VIII semestru wydziału elektrycznego politechniki warszawskiej, otrzymał praktykę wakacyjną w kopalni „Anna" w Pszowie. Gdy w dniu 25 lipca b. r., po skończonej pracy w kopalni, wyszedł na przechadzkę, udając się drogą polną ku miejscowości Głożyny, zabiegł mu drogę ekonom Sporysz, który dozorował zbierających tam zboże robotników.

Sporysz, obrzuciwszy p. Domańskiego obelgami, zażądał, by w tej chwili opuścił pole, gdy zaś p. D. nie rozumiejąc po niemiecku, nie zastosował się do tego żądania, przywołał jakiegoś grubego Niemca, wowałąc nań „Herr Zigahl". Ów „Herr" przybiegł natychmiast i zaczął coś krzyczeć po niemiecku, a gdy p. Domański odpowiedział mu, że jest Polakiem i języka niemieckiego nie rozumie, „Herr Zigahl" znienacka zaczął go bić laską, w czem pomagał ekonom. P. Domański bronił się swą laską turystyczną, jednak w nierównej walce został ciężko poturbowany. Zaznaczyć należy, ze świadkami zajścia byli ludzie pracujący w polu, jednakże, mimo nawoływań p. Domańskiego, nie spieszyli mu z pomocą. Gdy p. Domański wołał, że zawezwie policję, napastnicy wpadli w istny szał, przyczem ów Sporysz krzyczał po polsku, że nie boi się polskiej policji.

P. Domański natychmiast zameldował o napadzie w miejscowym posterunku P. P., gdzie został sporządzony protokół. Powiadomił również o napadzie dyrektora kopalni „Anna" w Pszowie, p. dr. Tuchołkę, „Bratnią Pomoc" studentów politechniki warszawskiej oraz Związek obrony Kresów Zachodnich.

Prezes B. B. w więzieniu

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej:"

Prezesem B. B. w Buczaczu (Małopolska Wschodnia), był doniedawna lekarz kolejowy, dr. Andrzej Bylicki, „przywiany" przez „sanacyjne" protekcje z Chodorowa i, rzekomo, wielki przyjaciel kolegi po fachu b. ministra Sławoja - Składkowskiego.

Dr. Bylicki, jako prezes B. B. w Buczaczu, dał się miejscowemu społeczeństwu mocno we znaki, gdyż nie było uczciwego człowieka (zwłaszcza z pośród działaczy o przekonaniach narodowych), któregoby nie zadenuncjował u władz, operując, oczywiście, oszczerstwem, jako środkiem niezawodnym, bo wypróbowanym „w terenie".

Dodajmy, że pracowity prezes nie zadawał się z wojewodami, ale pisywał zwykle prosto do ministra. Jak przyjaźń, to przyjaźń!

Pomocnikiem, a nawet od czasu do czasu zastępcą dr. Bylickiego w tej państwowo - twórczej pracy denuncjatorskiej był komendant „Strzelca" w Buczaczu, urzędnik kolejowy, Moskwiński. Dr. Bylicki i „komendant" Moskwiński, popierani przez hr. Potockiego, który przeszedł z Piasta do B. B. i stał się osobistością wpływową, trzęśli poprostu powiatem. Bano się ich, jak ognia.

Aż tu pewnego dnia poszły po powiecie słuchy, że dwaj buczaccy panowie z B. B., doktór i „komendant", dopuścili się jakichś nadużyć. Usiłowano je zatuszować, jednakowoż nie bardzo się udało, więc trzeba było w końcu poświęcić oba „filary" pracy państwowo-twórczej: Moskwińskiego wywieziono „ciupasem" w inne okolice, a dr. Bylickiego usunięto z prezesury.

I byłoby ostatecznie wszystko zostało w rodzinie „sanacyjnej" (cicho szał), gdyby się ta rodzina nie zaczęła między sobą kłócić o podział zysków i synekur. W rezultacie, utartym w „sanacji" zwyczajem, jęto się wzajemnych donosów, a to do izby kontroli, to do władz kolejowych. Bomba pękła. Wylazło szydło z worka, że prezes-doktór Bylicki pisywał dla urojonych chorych recepty na narkotyki i zarobił na tem do spółki z aptekarzem kilkadziesiąt tysięcy złotych.

Bylickiego i aptekarza Dębskiego aresztowano i odstawiono do Stanisławowa. Dochodzenia w toku.

Echo zjazdu legjonistów

Zakopane, 18 sierpnia.

Obóz narodowy wyrażał się zawsze z szacunkiem o legjonistach jako o żołnierzach, o ich patrjotyźmie, odwadze itp. To też słowa prezesa B. B. Sławka o honorze b. legjonistów jako takie nie wywołałyby krytyki, gdyby w nich nie mieściło się zarazem branie honoru na specjalną czy zgoła wyłączną własność legjonistów.

Ta wyłączność jest tem mniej uzasadniona, że w szeregach b. legjonistów znajdują się obok ludzi bardzo dzielnych także jednostki bardzo nieciekawe. Zadziwia w wysokiej mierze, że na zjazd, na którym się tak silnie podnosi kwestję honoru, mógł oddział b. legjonistów pojechać pod przewodem osobnika, skazanego w roku 1931 za kradzież na sześciomiesięczne więzienie, z którego trzy miesiące odsiedział, a reszta znajduje się w zawieszeniu.

Od redakcji: Wiadomość brzmi tak niezwykle, że wymaga wyjaśnienia czynników kompetentnych, którym służymy szczegółami, podanemi nam przez korespondenta. Do tej pory wstrzymujemy się z uwagami.

Wpisy na Uniwersytet Poznański

Sekretarjat Uniwersytetu Poznańskiego zawiadamia, że termin składania podań o przyjęcie na poszczególne Wydziały, prócz Wydziału Lekarskiego ze Studjum Wychowania Fizycznego, a mianowicie na Wydziały: prawnoekonomiczny, humanistyczny, matematyczno-przyrodniczy wraz z Oddziałem Farmaceutycznym i Rolniczo-Leśnym — oznaczono na czas od 16 do 30 września. Termin wpisów na Wydział Lekarski wyznaczony został na czas od 1 do 10 września.

Celem dokonania wpisu w podanych wyżej terminach należy przybyć osobiście do p. dziekana odnośnego Wydziału, względnie p. dyrektora Studjum, i złożyć: a) podanie o przyjęcie i życiorys, napisane na specjalnym formularzu (do nabycia bezpłatnie od 1 sierpnia u odźwiernego w Coll. Minus), b) metrykę urodzenia w oryginale, c) świadectwo dojrzałości w oryginale, d) świadectwo, stwierdzające stosunek do służby wojskowej, o ile petent jest w wieku poborowym, e) świadectwo nienagannego prowadzenia się (winni złożyć kandydaci, którzy nie zapisują się bezpośrednio po złożeniu egzaminu dojrzałości lub mają przerwę w studjach), f) świadectwo odejścia (obowiązuje przenoszących się z innej szkoły akademickiej). Nadto kandydaci na Oddziale Farmaceutycznym mają dołączyć 3 fotografje formatu najmniej 8×4.

Ze względu na to, że kancelarje Wydziałów wydają świadectwa dojrzałości i metryki urodzenia wzgl. chrztu dopiero po ukończeniu studjów, zaleca się, ażeby kandydaci sporządzili sobie odpisy tych dokumentów przed złożeniem podań.

Ilość przyjętych na Wydziale Prawno-Ekonomicznym, Lekarskim, Studjum Wychowania Fizycznego i Oddziale Farmaceutycznym jest ograniczona, przyczem na Wydziale Prawno-Ekonomicznym tylko na I rok studjum prawniczego.

Na Wydziale Lekarskim obowiązuje konkurs matur i egzamin pisemny. Pierwszeństwo na tym Wydziale oraz na Wydziale Prawno-Ekonomicznym (I roku studjum prawniczego) będą mieli kandydaci(tki), którzy ukończyli gimnazjum typu klasycznego lub humanistycznego; absolwenci zakładów typu matematyczno - przyrodniczego muszą się wykazać świadectwem z łaciny. Kandydaci(tki), zgłaszający się na Oddział Farmaceutyczny, poddani będą egzaminowi z matymatyki lub fizyki (według wyboru).

Nadto wszystkich nowowstępujących obowiązywać będzie badanie lekarskie, które zostanie przeprowadzone w ciągu I trymestru, a na Studjum Wychowania Fizycznego także próba sprawności.

Dziekanaty wszystkich Wydziałów mieszczą się w Collegium Minus (Wały Wazów 26), dyrekcja Oddziału Farmaceutycznego przy ul. Grunwaldzkiej nr. 14, a dyrekcja Studjum Wychowania Fizycznego w Parku Wilsona (Marsz. Focha 40).

Opłata roczna dla studentów I roku studjów wynosić będzie 314 — 324 zł.

POPIERAJCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIĄ WSZYSTKICH GŁODNYCH!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Czy potrzebną jest urzędowa regulacja cen

Dnia 31-go b. m. wygasa moc obowiązująca rozporządzenia min. spraw wewnętrznych z dnia 29 października 1929 r. o regulowaniu cen przetworów zbóż chlebowych, mięsa itd. Jak donoszą z Warszawy, rząd nosi się z myślą przedłużenia mocy obowiązującej tego rozporządzenia.

Wyłania się tutaj pytanie: czy w obecnej sytuacji gospodarczej administracyjne regulowanie cen jest potrzebne? Z góry odpowiadamy, że: nie, gdyż życie gospodarcze cierpi pod nadmiarem, a nie brakiem towarów, zaś nadmiar powoduje spadek cen do ostatecznych granic, jak wiadomo — nawet poniżej poziomu kosztów produkcji. Koła rolnicze i przemysłowo-handlowe niejednokrotnie zwracały rządowi na to uwagę. Ostatnio b. wyraźnie wskazała na anomalję utrzymania przy życiu przepisów z czasów wojennych — konferencja gospodarcza w min. p. i h., odbyta w dniu 24 czerwca r. b. oraz wielka konferencja rolnicza z dnia 11 czerwca r. b. Rząd jednak trwa przy swojem i zamierza prolongować moc obowiązującą przepisów, na których podstawie rozwijają działalność osławione komisje cennikowe.

Byłoby pożądanem, aby rząd zdecydował się przynajmniej na wprowadzenie kilku zmian w dotychczasowem rozporządzeniu, w szczególności, aby ograniczył wypadki, w których mają być powoływane wspomniane komisje cennikowe i nadał im charakter reprezentacji czynnika fachowego oraz ograniczył artykuły, podlegające urzędowej reglamentacji.

Dotychczasowa działalność komisyj cennikowych cierpiała głównie pod wpływem braku fachowości u sporej ilości członków tychże komisyj. Debaty komisyjne nazbyt często nacechowane były tanią demagogją, a nie znawstwem rzeczy. To też należałoby powierzyć obowiązek delegowania przedstawicieli do komisyj cennikowych instytucjom poważnym, dającym rękojmię sumiennego traktowania odnośnego obowiązku.

Co się tyczy listy artykułów podlegających reglamentacji, to — jak rzekliśmy — należałoby ją ograniczyć. — N. p. w odniesieniu do cegły władze nigdy nie skorzystały z przysługującego im prawa wyznaczenia ceny; pocóż więc konserwować zbędny przepis w rozporządzeniu?

Szczytem wszystkiego jest fakt, iż na podstawie rozporządzenia z dnia 29. 10. 1929 r. można było reglamentować cenę luksusowych gatunków artykułów pierwszej potrzeby (np. wysokowartościowych wędlin). Naturalnie jest to anomalja, jakich mało!

Wogóle zaś, powtarzamy, nigdy nie byliśmy entuzjastami urzędowego regulowania cen, tego zabytku z czasów wojennych, dzisiaj natomiast przedłużenie mocy obowiązującej cytowanego rozporządzenia uważamy za czysty anachronizm.

Nowelizacja funduszu drogowego

Państwowy fundusz drogowy, który w ciągu jednego roku tak znakomicie przyczynił się do zahamowania motoryzacji kraju, zostanie wkrótce znowelizowany. Ministerstwo komunikacji opracowało zmiany, które gruntownie reorganizują technikę obciążenia na rzecz funduszu. Przedewszystkiem zostaje bardzo obniżona opłata stała, która zamiast dotychczasowych około 40 zł., będzie wynosić 10 zł, rocznie od każdych 100 kg. wagi samochodu, powiększająca się o 25 proc. dla pojazdów na kołach z pełnemi obręczami gumowemi i o 100 proc. — na kołach z obręczami żelaznemi.

Zamiast dotychczasowych opłat do ceny biletów wprowadza się stałą opłatę roczną od każdego miejsca w pojeździe, przeznaczonego dla pasażera w wysokości: na linjach przewozowych do 30 km — 100 zł; od 30 do 50 km — 150 zł; od 50 do 100 km — 180 zł; od 100 do 150 km — 200 zł i powyżej 150 km — 250 zł.

Od pojazdów mechanicznych i konnych używanych do zarobkowego przewozu towarów, zamiast dotychczasowych 3 gr. od tonno-kilometra, będzie się pobierać: od od pojazdów mechanicznych 150 zł od tonny nośności, od pojazdów konnych — 90 zł od tonny. Opłacie tej będą podlegać również pojazdy mechaniczne i konne używane przez przedsiębiorstwa przemysłowe i handlowe do przewozu własnych towarów w celach ich zbytu.

Nadto projekt ustawy przewiduje opodatkowanie na rzecz funduszu benzyny i gazoliny w wysokości 20 gr. od 1 litra oraz benzolu i mieszanek w wysokości 18 gr. od 1 litra Pierwsze dwie opłaty będą wymieniać nadal władze samorządowe, dodatek zaś do podatku od olejów mineralnych władze skarbowe.

Do omówienia zaprowadzonych zmian jeszcze wrócimy. (m)

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Świadectwa przemysłowe na sprzedaż wyrobów tytoniowych.** Dotychczasowe okólniki min. skarbu zezwalają na prowadzenie w r. 1931 na podstawie świadectw III kat. handl. filij hurtowni tytoniowych i sklepów posiadających upoważnienie do sprzedaży wyrobów tytoniowych oraz na podstawie IV kat. handl. sprzedaży wyrobów tytoniowych we wsiach z pomieszczeń mających wygląd i charakter pokoju. Obecnie w związku z przewidywanem zwiększeniem ilości punktów sprzedaży, ministerstwo skarbu, oprócz powyższych ulg, przyznało jeszcze następujące: 1) zwalnia się od świadectw przemysłowych na r. 1932 przedsiębiorstwa drobnej sprzedaży w miejscowościach, gdzie dotychczas nie było żadnego punktu sprzedaży, 2) zwalnia się od świadectw przemysłowych na r. 1933 te przedsiębiorstwa drobnej sprzedaży, których prowizja ze sprzedaży wyrobów tytoniowych nie przekraczała za r. 1932 zł 360 w stosunku rocznym, 3) przedsiębiorstwa drobnej sprzedaży wyrobów tytoniowych, których prowizja przekroczyła w r. 1932 zł 360 w stosunku całorocznym, obowiązane są wykupić na r. 1932 właściwe świadectwa w terminie do 1 marca 1933 r. bez kar za zwłokę lub odsetek za odroczenie. Ulgi te dotyczą jedynie przedsiębiorstw prowadzących wyłącznie drobną sprzedaż wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów służących do palenia. (m)

Z KRAJU

(k) **Obieg bilonu w Polsce dochodzi do wysokości dopuszczanej przez ustawę.** Według danych Banku Polskiego obieg bilonu w Polsce wyniósł na dzień 10 sierpnia r. b. 267,2 miljonów złotych. W skarbcu Banku Polskiego znajdowało się ponadto w tym dniu bilonu na sumę 48,6 miljonów. Razem tedy było w dniu 10 bm. bilonu w Polsce na sumę 315,8 miljonów zł. Na mocy ustawy przysługuje skarbowi państwa prawo emisji bilonu na sumę 320 miljonów złotych. Do osiągnięcia ustalonej przez ustawę wysokości obiegu bilonu w Polsce brak tedy niespełna 5 miljonów zł.

(k) **Zastój w przemyśle nawozów sztucznych.** Konstrukcja cenników w przemyśle nawozów sztucznych szła w miesiącu czerwcu b. r. w kierunku uprzywilejowania tych odbiorców, którzy wcześnie zaopatrują się w nawozy potasowe. Mimo jednak tej zachęty nie zdołano ożywić handlu nawozami sztucznemi. Byłoby przedwcześnie wysuwać z dotychczasowej powściągliwości sfer rolniczych ostateczne wnioski co do przebiegu bieżącej kampanji nawozowej, poprzedzającej zasiewy jesienne.

(k) **Podróż kupiecka do Czechosłowacji.** Dnia 2 września wyrusza z Poznania grono kupców z Polski Zachodniej do Czechosłowacji. Kupcy polscy będą gośćmi dyrekcji Targów Praskich; przyjęci będą również przez poszczególne organizacje współpracy polsko-czeskiej, dyrekcje izb handlowych, oraz władze miejskie w Hradcu Kralovem, Pradze Czeskiej, Pilznie, Brnie i Bratislavie. Koszty podróży, łącznie hoteli i utrzymania, wynoszą 260,— złotych. Uczestnikom przysługuje ulgowa opłata paszportowa ze względu na Targi Praskie. W tym celu każdy uczestnik, z powołaniem się na „Kupca — Świata Kupieckiego", winien via Izbę Handlową wnieść podanie o przyznanie ulgowego paszportu. Wizy, niemiecka i czeska, są zbiorowe i bezpłatne. Jeszcze przez 4 dni przyjmuje redakcja „Kupca" Poznań, ulica Wielka 10 zgłoszenia, przyczem wpłacić należy 100,— zł, w celu zakupienia zbiorowego biletu okrężnego na kolejach czeskich.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Haussa zanotowana w poprzednim komunikacie nie okazała się trwałą, a w drugiej połowie ub. tygodnia sprawozdawczego od 12.—18. 8. 32. dała się zauważyć pewna rezerwa kupujących. Ceny opadły obecnie przeważnie poniżej zł 3.00 za kg.

Również zagranica notuje tendencję zniżkową, a masło duńskie z ceny sh 100,— opadło do 94 sh za cwt fob. W związku z tem obniżono notowanie rozliczeniowe w Kopenhadze w dniu 18 b. m. o 5 koron na 165, koron za 100 kg.

Rynek niemiecki bez znaczniejszych zmian. Berlin notował w dniu 18 bm. mk. 103 za 50 kg franko stacja odbiorcza za I gat.; mk. 93,— za 50 kg II gat.; mk. 86,— za 50 kg III gat. przy stałej tendencji.

Najbliższe dni rozstrzygną, czy będzie trzeba przystąpić do eksportu, czy też zapotrzebowanie krajowe pochłonie całość produkcji.

Koroną pięknego wyglądu jest czysta, zdrowa cera . . .

Jedną z najcenniejszych tajemnic piękności na świecie jest specjalna recepta Palmolive — stosowana przez naszych fachowców. Do wyrobu mydła Palmolive zostają użyte słynne olejki kosmetyczne z owoców oliwnych, palm i orzechów kokosowych — znane od wieków jako najbardziej naturalne olejki piękności.

Piękne kobiety całego świata wiedzą, że naturalny sposób pielęgnowania urody jest najlepszy. Wiedzą, że regularne używanie mydła Palmolive i wody jest podstawowym warunkiem prawdziwej piękności, gdyż tylko czysta cera może być prawdziwie piękna. Dlatego też miljony kobiet używają regularnie codziennie mydła Palmolive, pielęgnującego urodę, skuteczne, a przytem nie kosztownie.. miękka obfita jego piana usuwa ze skóry wszelkie nieczystości, nie drażniąc jej przytem zupełnie. Jeżeli więc Pani pragnie zachować świeżą cerę i młodzieńczą giętkość i jędrność skóry, powinna Pani używać codziennie mydła Palmolive — również jako mydła do kąpieli.

Prosimy żądać stale tylko prawdziwego mydła Palmolive, zwracając uwagę na jego cechy charakterystyczne: zielone opakowanie z czarną opaską i złotym napisem Palmolive

Po uroczystościach na Jasnej Górze

Obecnych było na uroczystościach także dużo Polaków z zagranicy, pojedyńczo przybyłych, oraz cudzoziemców. Uwagę zwracali na siebie górnicy, pielgrzymi z Zagłębia, w kostjumach ludowych, oraz wycieczka studentów politechniki wojennej z Paryża w uniformach galowych. Francuzi 15 bm. rano przystąpili do Komunji św., w katedrze św. Rodziny, a potem wzięli udział w procesji z Cudownym obrazem i w sumie pontyfikalnej pod Szczytem.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Konsekracja kościoła w Wilnie

Uroczystość konsekracji kościoła O. O. Bonifratrów rozpoczęła się dnia 14 bm. W dniu tym J. Em. ks. arcybiskup Jałbrzykowski przybył do kościoła z relikwiami świętemi. Uroczystości właściwe rozpoczęły się 16 bm. wczesnym rankiem. Po obrządku konsekracji kościoła i ołtarza celebrans odprawił Mszą św. przed cudownym obrazem Matki Boskiej. O godz. 11 odprawiona została suma, w czasie której ks. kan. Żebrowski wygłosił podniosłe kazanie. Popołudniowe nieszpory zakończyły uroczystości.

Pomoc ludności w tępieniu bandytyzmu

W powiecie Kamień - Koszycki ukazały się grupki bandyckie, złożone z miejscowego elementu przestępczego, które dokonały kilku wypadów rabunkowych. Miejscowe organizacje wywrotowe usiłowały działalność bandycką ująć pod swe kierownictwo i nadać jej charakter ruchu masowego. Zmierzenia te zostały w zarodku spraliżowane, i energiczna akcja orgnów bezpieczeństwa doprowadziła do zlikwidownia grupek bandyckich, przyczem ujęto 24 przestępców. Dodać należy, iż do likwidacji bandytyzmu przyczyniła się walnie ludność miejscowa, współdziałając z władzami bezpieczeństwa i wydając w jej ręce przestępców.

Zjazd Związku Misyjnego Duchowieństwa

(KAP.) Na pierwszym zjeździe krajowym Związku Misyjnego Duchowieństwa, który odbędzie się w Warszawie, dnia 27 i 28 września 1932 r. zostaną wygłoszone następujące referaty:

1. „Misje katolickie z punktu widzenia dogmatycznego" — ks. dr. Józef Pastuszka, prof. Uniwersytetu Warszawskiego. 2. „Misje katolickie i akatolickie" — ks. Józef Krzyszkowski T. J., redaktor Misyj katolickich. 3. „Papieskie Dzieło Misyjne" — ks. dr. Leonard Świderski, profesor Sem. Duch. w Płocku. 4. Na Akademji „Znaczenie misyj dla Państwa (narodu)" — J. Em. ks. arcybiskup Teodorowicz.

Dzień II — 28 września. 5. „Akcja Związku Misyjnego w poszczególnych krajach" — ks. Teodor Drapiewski-Werbista. 6. „Akcja misyjna w Polsce" — ks. kan. Józef Pawłowski, wicedyrektor Sem. Duch. w Kielcach. Correferat: „Akcja reunjonistyczna w Polsce: jej podstawy, metody i dotychczasowe wyniki" — ks. dr. Antoni Pawłowski, profesor Sem. Duch w Warszawie. 7. „Praca misyjna w parafji, w szkole" — ks. prał. Bajerowicz, prezes P. D. M. R. W. i św. Piotra Ap. 8. „Żniwo wprawdzie wielkie, ale pracowników mało, czyli zagadnienie powołań misyjnych" — ks. Adam Cieślar, salezjanin.

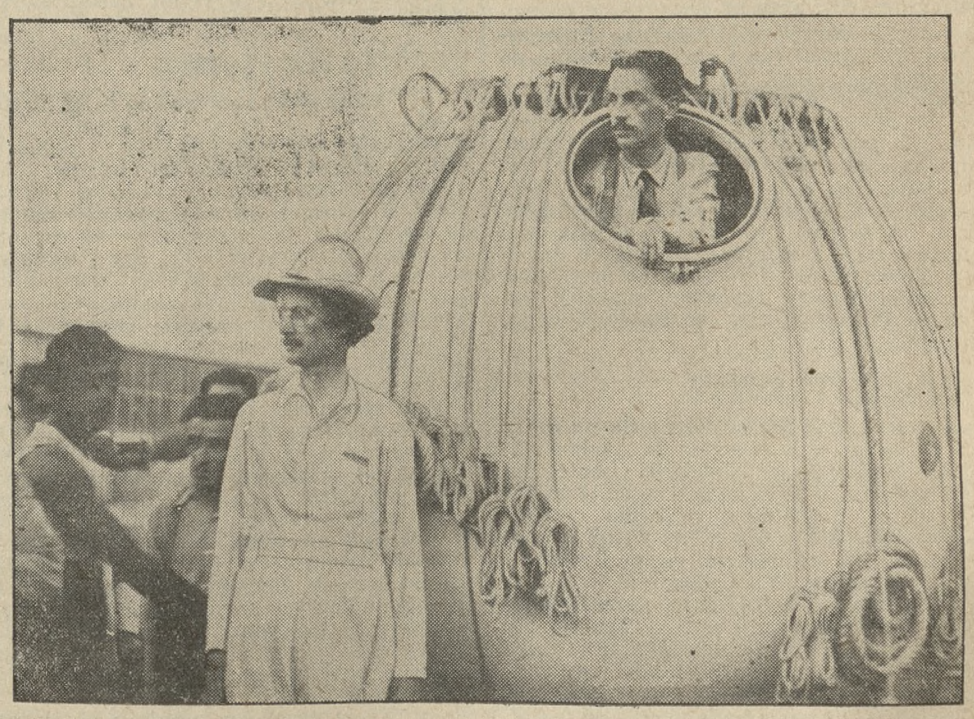

Prof. Piccard i asystent jego dr. Cosins w Zurychu przed odlotem w stratosferę

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sprawy komunikacyjne Winiar

Obecnie kursuje autobus, później będzie tramwaj

Z ramienia Komitetu zjedn. towarzystw udała się delegacja, złożona z pp. dr. Biernackiego prezesa, Dezora i Al. Piechowiaka do p. prezydenta Ratajskiego z prośbą o ponowne uruchomienie autobusu do Winiar. P. prezydent, przychylił się do wniosku i przyrzekł sprawę przedłożyć dyrekcji P. K. E. Wskutek tego oraz wskutek doręczonego panu prezydentowi memorjału, został autobus uruchomiony w dniu 11 bm. a mianowicie w ten sposób, że narazie kursuje rano 2 razy, w południe 4 razy i wieczorem też 4 razy. Uważając, że ten rozkład jazdy niezupełnie odpowiada potrzebom Winiar, udała się delegacja (pp. Dezór i Kotliński) do dyrekcji P. K. E. z prośbą o zmianę rozkładu jazdy. Na propozycję tę uzyskano zgodę.

Uznając ponowne uruchomienie autobusu z wdzięcznością, powinno obywatelstwo winiarskie z tej dogodności jak najbardziej korzystać, aby linja autobusowa na Winiary nie była deficytowa, a wskutek tego znowu ewentualnie zlikwidowana. Niechżeby autobus kursował przynajmniej do czasu, kiedy zostanie założona linja tramwajowa Sołacz—Winiary, co nastąpi w myśl oświadczenia pana prezydenta, skoro w Ministerstwie Spr. Wewn. zostanie osiągnięte porozumienie między gminą stoł. m. Poznania a powiatem w sprawie odcinka ul. Winiarskiej, na terenie golęcińskim, od Sołacza aż do nowej szkoły.

Obecnie autobusy P. K. E. odjeżdżają z Winiar do placu Wolności w dni powsz. o godz. 7,30 — 8,00 — 12,00 — 14,00 — 17,00 — 19,30 — 20,00 — 20,30, a w dni świąteczne o godz. 10,30 — 13,30 — 17,00 — 17,30 — 18,00 — 18,30 — 19,00 — 19,30 — 20,00 — 2,30. Z placu Wolności do Winiar odjeżdżają zawsze o 15 minut przed temi czasami.

Proces komunistyczny odroczony

Dziś w sądzie apelacyjnym toczyć się miała odwoławcza rozprawa przeciwko oskarżonym o propagandę komunistyczną Stanisławowi Grabowskiemu, Franciszkowi Majchrzakowi, Józefowi Czułemu, Franciszkowi Piotrowskiemu, Jechelowi Buchwaldowi, Alfonsowi Powidzkiemu, Ludwikowi Gałązce, Nikodemowi Nowickiemu, Józefowi Roszykowi, Janowi Brygierowi, Mirze Rapaportównej, Marcinowi Bakosiowi, Józefowi Sączewskiemu, Franciszkowi Czyżowi, Stefanowi Ratajczakowi i Walentynie Piotrowskiej. Sąd zaraz na wstępie postanowił sprawę odroczyć, gdyż pięciu oskarżonym nie doręczono prawidłowo wezwania. Następna rozprawa odbędzie się 2 września br. Wniosku głównego oskarżonego, Grabowskiego, o zwolnienie go z aresztu śledczego, sąd nie uwzględnił, przewidując, iż oskarżony ukrywałby się po zwolnieniu (z)

KALENDARZYK

Piątek, 19 sierpnia 1932.

Słońce: wschód 4,42 — zachód 19.09 — długość dnia 14 godzin 27 min.

Księżyc: wschód 20,01 — zachód 8,12 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka 19 st. C. Pogodnie; wiatr zachodni. Ciśnienie atmosferyczne wysokie 762 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa 28 st. C, najniższa 18 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: w środę plus 0,28 m; wczoraj plus 0,26 m; dziś plus 0,24 m.

Kal. rzk.: Bolesław — jutro Bernard Op.

Kal. słow.: Bolesław — jutro Sobiesław

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * **Sodalicja Pań Zawodu Kupieckiego — sekcja eucharystyczna.** Zebranie plenarne sekcji odbędzie się w poniedziałek, 22 bm. o godz. 19,15 w bibljotece sodalicyjnej, Św. Marcin 69.

— * **Towarzystwo Miłośników Puszczykowa, Puszczykówka** i okolicy zwołuje na poniedziałek dnia 22 bm. popołudniu o godzinie 5 u p. Mandlowej w Puszczykowie nadzwyczajne propagandowe zebranie. Na porządku obrad zagajenie i przemówienie oraz sprawozdanie prezesa Towarzystwa p. radcy Słomińskiego. Pozatem wykład z dziedziny przyrody profesora p. dr. Adama Wodziczko z Poznania. Uprasza się o przybycie wszystkich członków Towarzystwa i wszystkich tych, którzy się interesują rozwojem naszych letnisk w Puszczykowie, w Puszczykówku, Ludwikowie itd.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * **Sodalicja Pań z Sacré Coeur** urządza w czwartek 1 września br. pielgrzymkę do Częstochowy. Wyjazd pociągiem wychodzącym z Poznania o godz. 9,45 rano, powrót w sobotę 3 września popołudniu. Wszystkie panie chcąc wziąć w niej udział zechcą zgłosić się do p. Grudzielskiej Sołeczno, p. Września.

— * **Firma „Photomaton" przedsiębiorstwem żydowskiem.** „Rozwój" donosi: Na skutek fałszywych informacyj ze strony p. Brody, rzekomego właściciela przedsiębiorstwa fotogr. „Photomaton" przy ul. 27. Grudnia 15, jakoby aparat do zdjęć dzierżawił tylko od Żyda z Katowic, a sam prowadzi interes na własny rachunek i jest jego wyłącznym właścicielem, nie zajęliśmy odpowiedniego stanowiska. Dochodzenia wykazały, że p. Broda był tylko płatnym funkcjonarjuszem firmy, usuniętym obecnie z posady i że przedsiębiorstwo jest własnością Żyda Blatta z Katowic.

— * **Baczność Sympatycy Harcerstwa!** K. P. H. 5 drużyn im. Ks. J. Poniatowskiego urządza w niedzielę 21. bm. wielki kiermasz harcerski w ogrodzie strzeleckim w Szelągu. Początek o godz. 14. Cenne nagrody w strzelaniu do tarczy i w kulaniu w kręgle. Bogata loterja fantowa oraz moc in. niespodzianek. Przygrywać będzie własna orkiestra harcerska. Czysty dochód przeznacza się na pokrycie kosztów kolonji letnich.

— * **Wycieczka krajoznawcza.** Kolejna niedzielna wycieczka Pol. Tow. Krajoznawczego w dniu 21. bm. udaje się do Obornik i Objezierza. W programie zwiedzenie romańskiego kościoła z XII w. w Objezierzu, kościoła farnego w Obornikach i letniska Miłowody. Odjazd z Poznania o godz. 7,50, zbiórka na dworcu głównym o godz. 7,30, powrót do Poznania o godz. 20,47. Bilet kolejowy w obie strony III. kl. 3,80 zł, IV kl. 3,10 zł. Pieszej drogi 15 km. Prowadzi sekretarz Oddziału Poznańskiego. Goście mile widziani.

— * **O właściwe numery kont kas urzędów skarbowych.** Mimo niejednokrotnych komunikatów Izby Skarbowej niektórzy płatnicy podatków na terenie m. Poznania przy przekazywaniu należności kasom urzędów skarbowych za pośrednictwem Pocztowej Kasy Oszczędności (PKO) podają mylnie numery kont lub też wpłacają należność nie na konto kasy terytorjalnie właściwej, lecz na konto innej kasy urzędu skarbowego. Ponieważ niedokładności powyższe nietylko przysparzają niepotrzebnie pracy urzędom skarbowym, lecz nie zapobiegną wdrożeniu kroków egzekucyjnych przez ten urząd skarbowy, na rachunek którego przypada, Izba Skarbowa zwraca się do płatników z apelem, aby we własnym interesie wpłacali należność na rachunek właściwej kasy Urzędu Skarbowego i zawsze podawali prawidłowe numery konta P. K. O. Numery kont kas urzędów skarbowych w Poznaniu są następujące: Kasa I. Urzędu Skarbowego na m. Poznań — 201 080, Kasa II. Urzędu Skarbowego na m. Poznań 201 481, Kasa III. Urzędu Skarbowego na m. Poznań — 201 483, Kasa IV Urzędu Skarbowego na m. Poznań — 201 497, Kasa Urzędu Skarbowego na powiat poznański 201 739, Kasa Urzędu Opłat Stemplowych 201 738.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Rozgrywki sportowe w S. M. P. Poznań—Fara.** W całokształcie pracy wychowawczej Stowarzyszenia należyte miejsce zajmują ćwiczenia cielesne. Pomimo niesprzyjających warunków i trudności, z któremi Stowarzyszenie walczy od szeregu lat, ta dziedzina pracy rozwija się pomyślnie. Gimnastyka, gry i musztra pozostają pod kierownictwem naczelnika druha Zbomirskiego. W ostatnich dwóch tygodniach przeprowadzono rozgrywki w palanta polskiego między zastępami o mistrzostwo Stow. na rok 1932. Mistrzostwo zdobył zastęp 4 osiągając 5 punktów. Powyższe rozgrywki zgromadziły na boisku 34 zawodników. Lekką atletyką kieruje wicenaczelnik druh Domagała Feliks. Postęp w tej dziedzinie wychowania fizycznego jest bardzo znaczny. W tegorocznych mistrzostwach okręgowych Stow. zdobył dwa pierwsze oraz trzy drugie miejsca, zajmując w ogólnej klasyfikacji (wśród S. M. P. Poznańskich) III. miejsce. W roku ubiegłym szóste. Napływ do Stowarzyszenia nowych, młodych druhów-sportowców przyczyni się niewątpliwie do dalszego pomyślnego rozwoju naszej lekkiej atletyki. (z)

— * **Ceny detaliczne nabiału** notowane w mieście Poznaniu w handlu detalicznym w dniu 17 sierpnia bm. są następujące: mleko niezbierane 1 litr 0,22 zł, jaja 1 szt. 0,09 zł, twaróg 1 kg 0,80, masło solone 1 kg 3,40 zł, masło niesolone 1 kg 3,60—4,00 zł.

— * **Z targu.** W dniu 19. bm. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3,20—3,60 zł; 1 kg. twarogu 0,70—1,00 zł; za litr śmietany 1,20—1,60 zł; mleka pełnego 20 groszy; za mendel jaj 1,15—1,20 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,60—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,40 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowiny 1,40—2,20 zł; koziny 0,80—1,20 zł; smalcu 2,40—2,80 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 2,50—4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; indyk 8,00 zł; para kurcząt 2,00—4,00 zł; kaczka 2,00—4,00 zł; gęś 6,50—10,00 zł; para gołębi 1,00—1,40 zł; królik 1,30—1,60 zł; bażant 4,50 zł.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 3—3,20 zł; okonia 1,20—1,60 zł; lina 2,40—2,80 zł; karasia 2,00—2,40 zł; sandacza 4,00—4,60 zł; za 1 kg. węgorza 3,40—3,60 zł; suma 3,60 do 4,00 zł; miętusa 3,00—3,20 zł; leszcza 2,40 zł; białych ryb 2,00 zł. Za ryby śnięte płacono 60—70 gr mniej. Za mendel raków płacono 0,50—3,00 zł.

Za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; pęczek marchewki 5—10 gr; kalarepy 10 gr; 1 kg. szpinaku 40 gr; szczawiu 10—20 gr; kapusty 20—40 gr; seleru 30 gr; 1 pęczek pietruszki 10 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 gr; 1 pęczek cebuli 5 gr; za kalafior 0,10—0.60 zł; główkę sałaty 3—5 gr; 1 mdl. ogórków 20—30 gr; 1 kg. bobu 30—50 gr; groszku w strączk. 20—30 gr; pęczek rzodkiewek 10 gr; 1 kg. rabarberu 20—30 gr; 1 kg. fasoli żółtej 30—50 gr; zielonej 15—30 gr; pomidorów 40—50 gr.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 0,80 do 2,00 złotych; za 1 kilogram porzeczek 50—60 gr; wisien 20—50 gr; 1 kg. jabłek 0,40—1.00 zł; gruszek 40—60 gr; 1 kg. borówek 60—70 gr; 1 kg śliwek 0,60—1,20 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; kurków (lisiczek) 60—80 gr; borowików 1,60—2,40 zł; maślaków 60 gr; pieczarek 60—70 gr; innych grzybów 50—80 gr.

Duży dowóz jarzyn, owoców, grzybów. Targ bardzo ożywiony. (hu)

KRONIKA POLICYJNA

— * **Napad rabunkowy na drodze publicznej.** Mieszkaniec Kępna 18-letni p. Ludwik Cierek doniósł policji, że napadnięto go w nocy na szosie między Bukiem a Poznaniem. Napastników było trzech i zrabowali p. Cierkowi ubranie męskie, parę trzewików i gotówkę w sumie 20 zł. Po napadzie rabusie zbiegli. (kl)

— * **Niewyjaśnione zaginięcie.** P. Mieczysław Gwizdalski (Małe Garbary 3) zwrócił się do policji o zarządzenie poszukiwań jego syna Zenona. Zaginiony wyszedł z domu z większą sumą pieniędzy w dniu 17. bm. i dotychczas nie powrócił. (kl)

— * **Pościg za bandytami.** W związku z napadem rabunkowym, dokonanym w nocy na 8 bm. w Wierzycach w pow. gnieźnieńskim na p. Rozalję Hofmanową, policja zarządziła pościg. Bandytów było dwóch. Jeden z nich był wzrostu około 1.68 m, o bladej pociągłej twarzy i niebieskich oczach. Ubrany był w szarą odzież marynarkową, czapkę sportową i sznurowane trzewiki. Drugi, wzrostu około 1,78 m, był mężczyzną o szczupłej twarzy, ogorzałej silnie od słońca, nieco piegowatej, o szarych oczach; długie włosy opadały falisto na kołnierz. Ubrany był w szare marynarkowe ubranie i czapkę sportową. Wiek bandytów około 20 do 25 lat. (kl)

KRONIKA SĄDOWA

— * **Za działanie oszukańcze.** Czwarty wydział karny sądu okręgowego w Poznaniu skazał p. J. Langego, ówczesnego urzędnika Poznańskiej Kolei Elektrycznej, przez nią już zlikwidowanego, za oszukańcze działanie na szkodę pp. Ulatowskiego i Przybyły, którzy pragnęli nabyć od P. K. E. parcele, na cztery miesiące więzienia z zawieszeniem kary na cztery lata. (z)

— * **Apelacja Piekuckiego i współoskarżonych.** Feliks Piekucki i wszyscy współoskarżeni, zasądzeni w głośnym procesie o uprawianie nierządu z małoletniemi, wnieśli przeciwko wyrokowi apelację. Oskarżyciel publiczny nie wniósł apelacji. (z)

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * **Graboszewo, pow. Września.** (Poświęcenie sztandaru Kółka Włościanek). W dniu 15 sierpnia br. odbyła się w Graboszewie przy współudziale licznie przybyłego ziemiaństwa oraz okolicznych stowarzyszeń piękna uroczystość poświęcenia sztandaru Kółka Włościanek Graboszewo — Krępkowo — Młodziejewice. Przy dźwiękach orkiestry wyruszył pochód do kościoła, gdzie aktu poświęcenia sztandaru dokonał ks. dziekan dr. Słubicki. Po wysłuchaniu mszy św. uformował się długi pochód z licznemi sztandarami, skierował się do pięknego parku państwa Wodzyńskich, gdzie pod zielonym baldachimem drzew uczestnicy pokrzepili się smacznem i sutem śniadaniem. Niestrudzona i uprzejma gospodyni przyjęcia p. Wodzyńska czuwała nad porządkiem i sprężystością organizacji. Drugą część uroczystości — akademję zagaiła zasłużona prezeska miejscowego Kółka Włościanek p. Wodzyńska. — Nastąpiło sprawozdanie z działalności Kółka od czasu jego powstania t. j. od r. 1919—1932 r. Sprawozdawczyni p. Swinkowa przedstawiła obszernie historję kółka, założonego przed 13 laty, przez p. Halinę z Chrzanowskich Niniewską a prowadzonego kolejno przez panie Skrzydlewską, Swinkową i Wodzyńską. Kółko liczące obecnie 30 członkin wykazuje nader ruchliwą i owocną działalność na polu szerzenia oświaty wśród włościanek. W dalszym ciągu akademji wybitna działaczka społeczna p. Kononowiczowa wygłosiła doskonale ujęte przemówienie. W imieniu Związku Kółek Włościanek złożyła gratulacje i przemówiła okolicznościowo p. Irena Michałowska z Poznania. Pozatem życzenia złożyły liczne delegacje miejscowych i okolicznych organizacyj społecznych. Dalszy program akademji urozmaiciły nader udatne produkcje miejscowego chóru pozostające pod kierownictwem p. Nowackiego, kierownika szkoły w Graboszewie oraz umiejętnie wykonane deklamacje młodzieży. Z pośród powyższych produkcyj największy aplaus uzyskała doskonała deklamacja p. Wodzyńskiej, córki uprzejmej gospodyni uroczystości graboszewskiej oraz mały Andrzejek Hulewicz z Młodziejewic za świetnie wygłoszony wiersz. Podniosłą uroczystość zakończono odśpiewaniem hymnu narodowego. (i. m.)

— * **Krotoszyn.** (Kradzieże). Grasują tu zorganizowane szajki złodziejskie, kradnąc plony ogrodowe i polne, które potem sprzedają na targach. Na ulicy Kobylińskiej weszli złodzieje po drabinie na I. piętro do mieszkania pp. Miedzińskich i wykradli bieliznę, ubrania itd. Straty wynoszą tu 4.000 zł.

— (Osobiste). Dnia 20. bm. obchodzą srebrne gody małżeńskie pp. Wicherkiewiczowie.

— (Zalew żydowski). Niektórzy właściciele nieruchomości (nazwisk tym razem nie podajemy) odnajmują lokale Żydom z Kalisza. Żydzi swoją tandetą zalewają Krotoszyn i okolice. Tych panów właścicieli kamienic wzywamy do opamiętania się. (fk)

— * **Krzywiń** (Wenta). Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo urządziło w dniu 15 bm. w lokalu Bractwa Kurkowego wielką wentę z nader urozmaiconym programem. Czysty dochód przeznaczono na biednych i ubogich tutejszego miasta. (mk).

— * **Śmigiel.** (Z życia S. M. P.) W dniu 15 bm. Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej w Parzeczewie obchodziło uroczystość poświęcenia sztandaru. Aktu poświęcenia dokonał ks. prob. Górczak. Po nabożeństwie odbyła się na salce parafjalnej uroczysta akademja, poczem zawody międzystowarzyszeniowe i zabawa ludowa pod opieką patronatu i rodziców. (mk)

— * **Sławno** w pow. gnieźnieńskim. Uroczo wśród jezior i lasów położony majątek ziemski, obejmujący około 1000 morgów (w tem 720 mg. ziemi uprawnej, 85 mg. jeziora rybnego, reszta łąk i lasu) nabył drogą kupna od dotychczasowego

Ostatnie przedstawienia „Skalmierzanek"

Najpopularniejszem obecnie w Poznaniu i prawdziwie wartościowem miejscem rozrywkowem jest Teatr Letni na Sołaczu, uruchomiony przez kierownictwo Teatru Nowego. Na czarującem tle przyrody odcina się jak najpiękniejsza fantazja niezmiernie malownicza scena, zbudowana na wodzie. Zupełnie bajkowe efekty świetlne, oryginalne odbicie refleksów na wodzie i żywa barwność dekoracji składają się na całość bajecznie uroczą.

Tłumy publiczności, korzystającej z pogodnych letnich wieczorów, oklaskują entuzjastycznie każde przedstawienie komedjo - opery „Skalmierzanki", która dzięki swej świetnej obsadzie, melodyjnej muzyce i pięknym tańcom wywołuje prawdziwy zachwyt.

W sobotę 20 b. m. oraz w niedzielę, 21 bm. odbędą się dwa ostatnie przedstawienia „Skalmierzanek", które pomimo olbrzymiego powodzenia schodzą już z repertuaru oryginalnej sceny.

Polonja amerykańska — Wilsonowi

Uroczyste złożenie wieńca u stóp pomnika Wilsona w Poznaniu

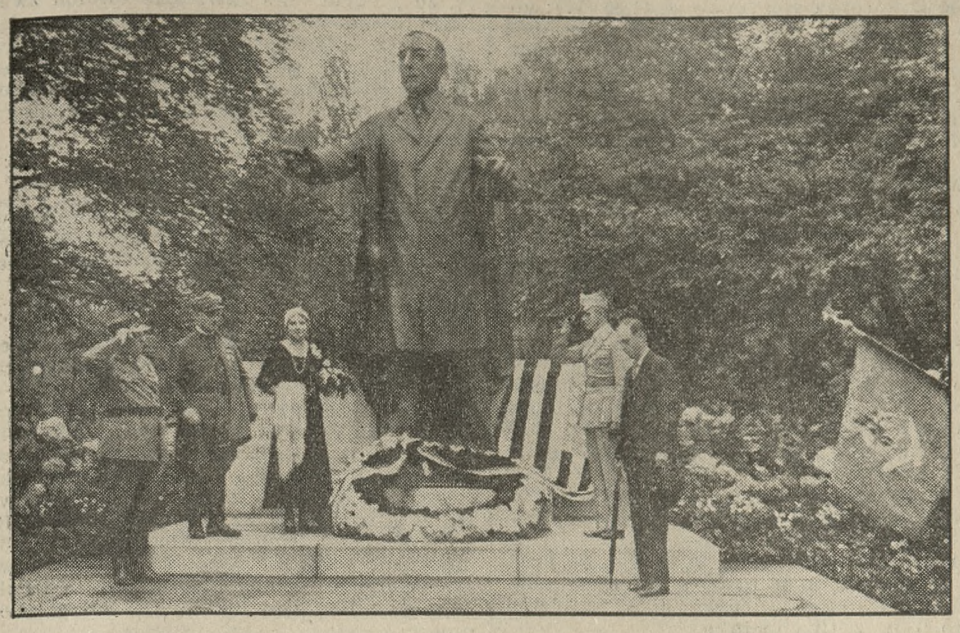

Od kilku dni bawi w Poznaniu prezeska Towarzystwa Demokratycznego w Harlem (stan New York) p. J. Bagińska. Wczoraj pani B. złożyła wspaniały wieniec u stóp pomnika Wilsona. Krótko po godz. 16 zgromadzili się przed pomnikiem przedstawiciele władz, delegacje Sokoła żeńskiego i męskiego, Powstańców i Wojaków, Hallerczyków, Uczestników Powstania i t. d. Imieniem prezydenta miasta powitał Amerykanki-Polki p. bar. Ropp i w przemówieniu swem podkreślił, że rodacy z za Oceanu szczególnie wielką żywią wdzięczność dla ś. p. prezydenta Wilsona. P. J. Bagińska wygłosiła potem następujące przemówienie:

„Szanowni Rodacy! Polacy w Ameryce, zdają sobie doskonale sprawę, iż do odbudowy i wytknięcia obecnych granic ukochanej Rzeczypospolitej Polski przyczynił się w wielkiej mierze — wielki i nieoceniony przyjaciel Polski ś. p. prezydent Wilson. Dług wdzięczności spłacili mu wszyscy Polacy — z wielkim mężem patrjotą Ign. Paderewskim na czele, wystawiając mu wspaniały pomnik w stolicy Wielkopolski — nawskroś polskim i katolickim Poznaniu i otaczając ten pomnik należytą opieką. My Polacy z za Oceanu, zrzeszeni w rozmaitych organizacjach społecznych i politycznych, pragniemy przy każdej nadarzającej się okazji dać wyraz wdzięczności i uczcić pamięć wielkiego przyjaciela Polaków. To też w imieniu i z polecenia Klubu Demokratycznego w Harlem — New York, składam dziś wieniec u stóp tego, za którego przyczyną powstała wielka, odrodzona ojczyzna nasza Polska. Cześć jego pamięci!"

W czasie uroczystej ceremonji poczty sztandarowe poszczególnych towarzystw, ustawione wokoło pomnika pełniły straż honorową. Na zakończenie przemówił do zgromadzonej publiczności radny m. Poznania, p. Tylczyński. Nastąpiły zdjęcia fotograficzne.

Uroczystość rozpoczęto nieco wcześniej niż to przewidywano, i wskutek tego delegacje niektóre spóźniły się nie z własnej winy. (z)

Straszna śmierć dwojga dzieci

Pozostawione bez dozoru utonęły w dole ściekowym

Z Krotoszyna donosi nam (fk):

Onegdaj zdarzył się w Zalesiu Wielkiem, wsi odległej o 7 klm. od Kobylina w powiecie krotoszyńskim, straszny wypadek.

Na podwórzu gospodarstwa p. Waszyboka bawiło się dwoje dzieci tego gospodarza, dwu- i trzyletnie. Ponieważ wszyscy domownicy byli zajęci pracą pożniwną i około bydła, dzieci przez dłuższy czas pozostały bez nadzoru. Przypomniano je sobie dopiero, gdy im chciano dać posiłek, lecz dzieci gdzieś znikły. Krótko potem dokonano strasznego odkrycia: dzieci utonęły w dole ściekowym za podwórzem i stąd wydobyto ich zwłoki. Wszelkie zabiegi celem przywrócenia dzieciom życia były już daremne. Rozpacz nieszczęśliwych rodziców jest straszna.

Z Pomorza

— * **Gniew.** (Utonięcie). W poniedziałek udał się dyr. Miejskiej Kasy Oszczędności p. Nowak do Wisły, aby zażyć kąpieli. Oddaliwszy się nieco od brzegu, wpadł N. w wiry niebezpiecznej rzeki i utonął. Tragiczna śmierć N. wywołała w mieście wielkie poruszenie. (x)

— * **Starogard.** (Zgon weterana z 1863 r.) W końcu ub. tygodnia zmarł we wsi Dąbrówka w pow. starogardzkim jeden z bardzo już nielicznej gromady weteranów z 1863 r., śp. Ignacy Kuchta. Zmarły urodził się 9 marca 1840 r. i był najstarszym mieszkańcem wsi. Zaznaczyć wypada, że mimo podeszłego wieku zmarły był czynnym członkiem Tow. Powstańców i Wojaków. (H)

— * **Toruń.** (Cud nad Wisłą). Z inicjatywy toruńskiego Związku Hallerczyków odbył się skromny obchód dla uczczenia uroczystości Cudu nad Wisłą. O godz. 9-tej do kościoła św. Jakóba przybyła delagcja Hallerczyków, Sokoła, Powstańców i Wojaków i Młodzieży Katolickiej ze sztandarami oraz oddział Młodych Obozu Wielkiej Polski. Po mszy św. pochód z orkiestrą udał się na plac przed kościół garnizonowy gdzie pod figurą Matki Boskiej złożono wieniec przy dźwiękach hymnu narodowego. Na zakończenie odbyła się lefilada na rynku staromiejskim, którą odebrał prezydent miasta p. Bolt, w towarzystwie ks. kanonika Kozłowskiego oraz starszyzny sokolej. Defilada acz skromna liczebnie wypadła bardzo dobrze, a zjawienie się licznego zastępu Młodych O. W. P., zgromadzona publiczność witała żywemi oklaskami. (wd)

Z Kaliskiego

— * **Golina.** (Z parafji). W dniu 14 bm. po sumie, poświęcił miejscowy proboszcz figurę św. Antoniego, będącą zachętą do składania ofiar dla najbiedniejszych w parafji. Figura św. Antoniego ustawiona jest w miejscowym kościele jako ofiara dwojga parafian miejscowych. Przy poświęceniu złożono na biednych 27 zł. 6 gr.

— (Ze szkoły). Do miejscowych szkół w parafji przybył ks. prefekt dla wykładu religji w osobie ks. Franciszka Nowackiego, który pomaga w duszpasterstwie miejscowemu proboszczowi.

— * **Słupca.** (Pies antysemitnik). Pies pewnych państwa, wyżeł, został przez pewną Żydówkę, mającą skłonność do znęcania się nad zwierzętami, oblany kilka razy wodą a raz naftą. Antypatycznie wprost od tej pory wyżeł odnosi się do rasy semickiej. Na widok np. wkraczającego do domu swych państwa, Żyda czy też Żydówki, masami dziś chodzącemi po jałmużnie, przyjmuje ich głośnym warczeniem i broni wejścia. Pamięta snać prowokacyjne obejście Żydówki. Żydzi zapałali zemstą do dzielnego pieska i podali doniesienie do policji — przeciwko jego właścicielowi.

— (Tupet żydostwa). Do mieszkania p. Mat. zaszła w dniu 11. bm. Żydówka żebraczka. Będący wówczas w mieszkaniu 14-letni chłopiec, oświadczył, że pani w domu niema. Żydówka wówczas siłą chciała wtargnąć do sąsiedniego pokoju, a gdy chłopiec jej w tem przeszkodził, z krzykiem wyszła na ulicę, chwyciła duży kamień i rzuciła na chłopca. Znane są również na gruncie tutejszym dwa poważne napady żydziaków na młodzież katolicką. Jeden to zatrzymanie na Poznańskiej rowerzysty, którego Żydzi ciężko pobili, drugi na ul. Warszawskiej, gdzie gromada żydziaków napadła na chłopców katolickich i pobiła ich.

— * **Turek.** (Pielgrzymki na Jasną Górę.) W dniu 21. bm. wyruszy pielgrzymka do Jasnej Góry. Uczestników zgłosiło się około 300. Pielgrzymkę prowadzi ks. Czajkowski. W dniu 23. bm. o godz. 6 rano wyruszy druga pielgrzymka samochodami; odjazd z rynku.

— (Przeniesienia). Ks. wikary Paweł Kuskiewicz został przeniesiony na stanowisko proboszcza parafji Strzałków pow. kaliskiego. Ks. wikary Gąsiorowski z Uniejowa przeniesiony został do Turka. (td)

Śmierć od pioruna

W Gorzycach w pow. kościańskim podczas ostatniej burzy uderzył piorun w dom mieszkalny robotnika Szymona Rożowskiego. Znajdująca się w mieszkaniu żona p. Rożnowskiego Cecylja wskutek porażenia poniosła na miejscu śmierć. Grom był zimny i nie wywołał pożaru. (kl.)

Znowu trzy utonięcia

Podczas kąpieli utonął w Pietruszycach w pow. jarocińskim 26-letni robotnik Kazimierz Nagengas. Zwłoki topielca wydobyto.

W Zajezierzu w pobliżu Gniewkowa utonął podczas kąpieli 16-letni mieszkaniec Gniewkowa Florjan Panka.

W Luboni w pow. leszczyńskim, również podczas kąpieli, utonął 19-letni Maksymiljan Nowak. (kl.)

właściciela p. Stanisława Chełmickiego z Zakrzewa, porucznik rez. p. Władysław Fengler, pochodzący z Ostrowa Wlkp. — Studja w zakresie agronomji na uniw. wrocławskim, praktyka zawodowa w poważnych i wzorowych majątkach wielkopolskich, oraz piastowane przez długi szereg lat stanowisko inspektora Wlkp. Izby Rolniczej, pozwolą niewątpliwie obecnemu właścicielowi — mimo kryzysu w rolnictwie — podnieść nabytą posiadłość ziemską do możliwie najwyższego poziomu pod względem wydajności jak i kultury. — Nowemu nabywcy „Szczęść Boże! L. Z. R.

— * **Inowrocław.** (Śmierć wskutek nadużycia alkoholu). Wskutek nadużycia alkoholu zmarł w Inowrocławiu 58-letni Juljan Huehn. (kl)

— * **Powidz.** (Szczęśliwie uratowana.) W ubiegłą niedzielę w godzinach popołudniowych poczęły na jeziorze powidzkiem tonąć 2 dziewczyny, Solarkówna z Witkowa i Ledwolarzówna z Małachowa. Tonącym przybiegł z pomocą p. Turowski, syn emerytowanego sekretarza sądowego z Poznania, któremu udało się tonące uratować.

— * **Trzemeszno.** (Postrzał z ręki nieuważnego brata). Podczas manipulowania rewolwerem w dniu 15. bm. robotnik Stanisław Szablewski w Trzemesznie spowodował wystrzał. Kula ugodziła znajdującego się w pobliżu brata jego Antoniego w pierś. Poranionego w stanie bardzo ciężkim przewieziono do szpitala. (kl)

— * **Chodzież.** (Postrzeleni przy kradzieży). W nocy na niedzielę przy kradzieży zboża na polach majętności Pietronki, zostali niebezpiecznie postrzeleni przez zarządcę tego majątku robotnicy z Chodzieży Dominiak i Czerny. Strzały, jakie zarządca oddał do złodziei spowodowane były tem, iż wyżej wymienieni pomimo okrzyku, że mają się poddać, chcieli zarządcę obezwładnić, co jednak skończyło się dla nich tragicznie. Tej samej jeszcze nocy przewieziono ich do szpitala miejskiego. Postrzały są bardzo poważne. (jm)

Jubileusz 25-lecia pracy zawodowej w służbie poznańskiej gazowni miejskiej obchodził w dniu 16 bm. mistrz instalacyjny gazowni p. Ignacy Sobczak (ul. Wodna 15). Nieprzerwanie pracuje p. Sobczak w gazowni od 16 sierpnia 1907 r. i przez cały czas dzięki pracowitości swej cieszył się pełnem uznaniem swych władz zwierzchnich. (kl)

Wielkie zawody gimnastyczno-sportowe

W niedzielę odbędą się wielkie sokole zawody gimnastyczno-sportowe, do których stają wszyscy wybitni zawodnicy Sokoli z całej Wielkopolski, aby zmierzyć swe siły w dorocznych zawodach dzielnicowych.

W sali ćwiczeń na boisku Sokoła rozpoczynają się już o godz. 8.30 zawody gimnastyczno-lekkoatletyczne dla druchen i druhów w konkurencji zespołowej i indywidualnej. O godz. 10 rozpoczynają się na boisku Sokoła zawody lekkoatletyczne oraz zawody w grach sportowych. Start do biegu kolarskiego na 100 klm. na trasie Poznań—Grodzisk—Poznań odbędzie się o godz. 12. Zawody pływackie rozpoczynają się na pływalni związkowej przy Drodze Dębińskiej o godz. 15. Wstęp na boisko tylko 20 gr.

Zapowiedziane zawody w strzelaniu z broni długiej przełożone zostały na późniejszy termin.

Rozruchy bezrobotnych w Turku

Kilkuset tkaczy ręcznych zniszczyło urządzenie w sali rady miejskiej

Wskutek wygaśnięcia umowy zbiorowej w zawodzie tkackim odbywały się pomiędzy przedstawicielami pracodawców i pracobiorców rokowania, które jednak pozostały bez wyniku. Wobec tego pracownicy postanowili strajkować.

W dniu 16 b. m. wieczorem przed magistratem zebrał się tłum złożony z kilkuset tkaczy ręcznych, oczekujących na wynik konferencji ich przedstawicieli z inspektorem pracy. Gdy konferencja trwała dość długo, niecierpliwi strajkujący wdarli się na salę rady miejskiej, rozbili meble i wybili kilka szyb, przyczem inspektor pracy został uderzony krzesełkiem w głowę. Przywołana policja wyparła demonstrantów z sali, aresztując kilka osób. Późnym wieczorem zawiadomiono Związek Tkaczy z polecenia starosty, by przedstawiciele pracodawców i pracowników zgłosili się do starostwa.

Krwawa noc w domu kolonisty

Niemile widziany wielbiciel zastrzelił ojca dziewczyny i popełnił samobójstwo

Z Lubawy donosi (x):

Pomocnik rzeźnicki 21-letni Willy Preuss z Kamionki w pow. lubawskim zabiegał o względy córki kolonisty Deutera w Małych Bałówkach. Ojciec panny był przeciwny tej znajomości. W nocy na 15 b. m. natarczywy Preuss domagał się od Deuterówny, aby go przez okno wpuściła do mieszkania. Gdy dziewczyna nie usłuchała, P. wybił okno i usiłował przemocą wejść do jej pokoju. Wystraszona dziewczyna wybiegła i schroniła się w kuchni, zamykając za sobą drzwi na klucz. Po pewnej chwili posłyszała w mieszkaniu kilka strzałów, poczem nastała cisza. Przeczuwając nieszczęście, Deuterówna wyszła z kryjówki i udała się do sypialni ojca. Tu przedstawił się jej okropny widok. Przed łóżkiem Deutera leżał w kałuży krwi bez życia Willy Preus, który wystrzałem rewolwerowym w skroń pozbawił się życia. Na pościeli leżał ciężko ranny Deuter, który odniósł rany postrzałowe w brzuch, rękę i lewą nogę. W stanie bardzo poważnym odwieziono go do lecznicy powiatowej w Brodnicy. Dochodzenia ustaliły, że Preuss, chcąc zemścić się na Deuterze za przeszkody, stawiane stosunkom z jego córką, postanowił zabić jego i córkę, poczem popełnił samobójstwo. Deuterówna ocalała dzięki temu, że zdołała wczas ukryć się przed oszalałym z żądzy zemsty wielbicielem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

BIAŁOWIEŻA — PARKIEM NARODOWYM

Przed paru dniami, jak już donosiliśmy pokrótce, „Monitor Polski" ogłosił, że Puszcza Białowieska nosi odtąd nazwę urzędową: „Park Narodowy w Białowieży". Stało się to rozporządzeniem Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 4 sierpnia 1932, a mianowicie w ten sposób, że istniejące dotychczas „Nadleśnictwo Rezerwat" w okręgu dyrekcji lasów państwowych w Białowieży stało się osobną jednostką organizacyjną i otrzymało nazwę: „Park Narodowy w Białowieży".

Na pograniczu dwóch województw: poleskiego i białostockiego leży największa puszcza niżowej Europy środkowej. Jest to Białowieża. Ogromny płat jej lasów liczy około 129 tysięcy hektarów. Można iść lasem z zachodu na wschód przez 50 km bez przerwy. Osobliwością geograficzną Puszczy jest jej położenie na głównym europejskim dziale wodnym. Z błot i bagien leśnych wypływają strumienie i rzeczki, które dążą ku obu morzom: ku Czarnemu i ku Bałtykowi. Rzeka Narew rodzi się z Orłowego Błota we wschodniej części Puszczy i przez długość 30 km stanowi naturalną granicę drugiej masy leśnej, która zwie się Puszczą Świsłocką. Środkiem płynie przez 65 km rzeka Narewka, która w połowie swej długości jest spławna, co ma duże znaczenie w gospodarce leśnej i turystyce. Niemal dokładnie w środku lasów znajduje się duża polana Białowieska i tu nad Narewką leży sama Białowieża.

Tak wielki kompleks leśny budził zdawna ciekawość nietylko ludzi nauki lecz także szerszych sfer społeczeństwa. Nawet za czasów niewoli administracja rosyjska szanowała cenne pomniki żywej przyrody: całej Puszczy nietykały siekiery przemysłowców. Od czasu do czasu trąbiono w rogi myśliwskie i słychać było ujadanie psów po dzikich ostępach: to odbywało się polowanie „reprezentacyjne" dworskie. Nie czyniło ono jednak nigdy większej szkody w zwierzostanie. Drzew nie wycinano również usuwano jedynie wiatrołomy, chrust i uschnięte gałęzie.

Światowa wojna nie oszczędziła i bezbronnych olbrzymów Puszczy. W cieniste wnętrza starych mateczników wdarły się tłumem szare mundury niemieckie. Łoskot walących się pni i tępy huk siekier trwał od rana do zmroku. Niemcy cięli Puszczę po barbarzyńsku przez 3 i pół lat i zdołali zrabować 4 miljony metrów sześciennych drewna! W dodatku całkiem nieusuwane odpadki drzewne sprzyjały rozwojowi kornika, który znów niszczył drzewa. Dopiero walka z nim pod kierunkiem prof. Mokrzeckiego przeprowadzona, zapobiegła szerzeniu się plagi owadziej.

Oba te najazdy dały radę Puszczy. Istniejące od wieków lasy stanęły u progu zagłady. Jednak rząd polski pomyślał zawczasu o ochronie niedobitków i w końcu grudnia 1921 roku Puszcza stała się rezerwatem. Nienaruszone partje leśne postanowiono zachować w całości dla badań leśnych i przyrodniczych. Oprócz właściwego wielkiego rezerwatu istnieją jeszcze inne mniejsze, w których ochrania się skupienia jodłowe i sosnowe; wreszcie są partje przeznaczone na pobyt dla żubrów. Królewskich tych, a dzisiaj ginących zwierząt jest w Białowieży kilkanaście: największe skupienie w całej Europie. Umieszczone w swej niejako ojczyźnie, będą mogły żyć i mnożyć się bez przeszkody. Nikt ich teraz nie będzie prześladował i zabijał, tak jak to czynili niemieccy „kulturtraegerzy", którzy manifestowali swoje sentymenty dla ochrony przyrody w ten sposób, iż wystrzeliwali żubry z karabinów maszynowych i w końcu zupełnie je w Białowieży wytępili. Chronione też będą inne w Puszczy żyjące zwierzęta, faunę bowiem ma Białowieża liczną w gatunkach i obfitą. Należy też dodać, że co do flory jest obszar Parku Narodowego tak wytyczony, aby miał na swej powierzchni wszystkie najciekawsze drzewostany i skupienia leśne. Bez przewodnika po Puszczy chodzić nie wolno.

Że ten Park Narodowy powstał, jest niemałą zasługą prof. Władysława Szafera, znakomitego krakowskiego botanika i niestrudzonego pioniera ochrony przyrody. Nadzwyczaj ciekawe i ważne są też leśne badania na terenie Puszczy znakomitego botanika Józefa Paczoskiego, profesora Uniw. Poznańskiego, który był pierwszym kierownikiem rezerwatu. Zarząd Parku mieści się w pałacu; jest tam duża bibljoteka fachowa, z której korzystają badacze, pracujący naukowo w Puszczy. Warto też wspomnieć o Muzeum przyrodniczem, które posiada wspaniałe zbiory, zwłaszcza ornitologiczne (ptaki i ich jaja). Rośliny białowieskie zebrał i oznaczył prof. Paczoski. W 1929 roku 10 tysięcy osób oglądało te zbiory. Przy rezerwacie istnieje nadto bogato w przyrządy zaopatrzona stacja meteorologiczna, która prowadzi stałe badania i obserwacje.

Puszcza Białowieska, odtąd nosząca już tytuł urzędowy Parku Narodowego, jest niezwykłą, zjawiskową osobliwością przyrodniczą i krajoznawczą. Każdy czciciel przyrody i każdy wielbiciel piękna Polski powinien skorzystać z pierwszej sposobności, aby zwiedzić ten przepiękny zakątek. Jako obraz przyrody leśnej, staje on godnie obok drugiego Parku Narodowego, jaki posiadamy w Pieninach.

Jerzy Młodziejowski.

Poznań.

NOWOGRÓDEK KU CZCI ADAMA MICKIEWICZA

Z Wilna donoszą nam:

Po dniach mickiewiczowskich w Nowogródku, jakie odbyły się w r. 1931, zostanie trwała pamiątka. Zajął się tem Komitet Ziemi Nowogródzkiej uczczenia pamięci Adama Mickiewicza. Wspomniane dni mickiewiczowskie zgromadziły w Nowogródczyźnie jak wiadomo kilkanaście tysięcy przyjezdnych ze wszystkich stron Polski. Były to również dni próby dla nowogródzkiego oddziału Polskiego Tow. Krajoznawczego, który musiał wystarać się dla tych rzesz o pomieszczenie, lokomocję i przewodników. Obecnie Komitet realizuje swoje plany, których celem jest jak najtrwalsze, widoczne uwiecznienie pamięci Mickiewicza w Nowogródczyźnie.

Trzy są punkty główne tych zabiegów. Przedewszystkiem powstało w Nowogródku muzeum pamiątek po wieszczu, oraz bibljoteka mickiewiczowska, mieszcząca cenne dzieła i zbiory. Następnie zamierzono nabyć z rąk prywatnych brzegi Świtezi, do których imię poety na wieki przylgnęło. Zrazu rokowania szły dość powoli, lecz właśnie, przed paru dniami zostały zakończone i brzegi Świtezi przeszły w ręce Komitetu. Teraz będzie szło o to, aby utworzyć z nich rezerwat. Zabiega wreszcie komitet o wykupno budynku mieszkalnego, w którym Mickiewicz się był urodził.

Przeprowadził też komitet działalność wydawniczą. Nakładem jego ukazały się dzieła Mickiewicza z objaśnieniami i wstępem prof. dr. Tadeusza Piniego. Wydanie to jest pomyślane jako popularne, przeznaczone do rozejścia się w jak najszerszych kołach. To też cenę wyznaczono niezwykle niską, mianowicie 5 zł 50 groszy za całość już w oprawie płóciennej z portretem wieszcza. Osobno wydano „Pana Tadeusza" dla użytku szkół, ze wstępem i z objaśnieniami, a to za cenę 80 groszy. (zw)

Pisma nadesłane

„Wici Wielkopolskie". Nr. 8. Sierpień 1932. Treść: M. Turwid: „Współczesna grafika polska". — A. Szyperski: „Wawrzyniec Surowiecki. Z cyklu: „Wybitni Wielkopolanie". — Barbara Marcinkowska: z cyklu „Myśli o zmierzchu" (wiersz). — Stanisław Helsztyński: z cyklu „Gniezno i ziemia gnieźnieńska". Kraj wielkich Dolin, Piastowie, Chrobry, Sygryda Storrada (sonety). Marjan Patecki: „Wspominki życiowe" (c. d.) — Barbara Marcinkowska: „Nad jeziorem powidzkiem" (sonet). — Listy z regjonów. — Recenzje (pod redakcją Alfonsa Szyperskiego). Kronika. Adres redakcji: Poznań, Osiedle Warszawskie, Słupecka 7.

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Papierniczy". Nr. 29. Treść: Przegląd Graficzny: Komunikaty korporacyjne; Zestaw gładki wed.ug nowej metody Gill'a; Zastosowanie złotych lub srebrnych farb drukarskich; Rytownictwo w ołowiu; Obniżenie taryfy pocztowo-lotniczej; Rozmaitości. — Przegląd Wydawniczy: Kapitały prasy polskiej (ciąg dalszy z nr. 30); Współzawodnictwo w prasie regjonalnej.; Rozmaitości. — Przegląd Papierniczy: Zjazd Kupców Papierników w Bydgoszczy; Stan zatrudnienia papierni; Szablony do powielania (dokończenie z nr. 30). Adres redakcji: Poznań, Masztalarska 8.

RADJO

Programy radjofoniczne:

Sobota, dnia 20 sierpnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **12,10** (Warszawa); godz. **13.05** koncert gramofonowy; godzina **14.00** notowania giełdy; godz. **17.00** (W); godzina **18,00** (W); godz. **18.20** (W); godz. **19.35** (W); godz. **19.45** płyty gramofonowe; godz. **19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** koncert popularny (tr. z Warszawy); godz. **21,50** (W); godz. **21,55** sygnał czasu i komunikaty; godz. **22.05** (W); godz. **22.50** Muzyka taneczna z cukierni „Polonja".

Warszawa (1412 m.) godz. **12.10** codzienny przegląd prasy polskiej; godz. **12.45** muzyka z płyt gramofonowych; godz. **15.10** piosenki w wyk. chóru Warsa i Astona; godz. **15.40** słuchowisko dla dzieci p. t. „Królowa Maja"; godz. **16.05** muzyka lekka utw. charakterystyczne; godz. **16.40** „Przegląd wydawnictw perjodycznych" — omówi prof. H. Mościcki; godz. **17.00** koncert popularny w wyk. orkiestry P. R.; godz. **18.00** odczyt godz. **18.20** „W pałacyku Łazienkowskim" (z cyklu wędrówek mikrofonu); godz. **18,50** muzyka lekka i tan. z rest. „Cristal"; godz. **19.35** pras. dziennik radjowy; godz. **19,45** „wiadomości ogrodnicze" — inż. Wł. Pietrzak; godz. **20.00** muzyka lekka wyk. ork. Filharmonji Warsz.; godz. **21.40** feljeton „Na widnokręgu"; godz. **21.50** dod. do pras. dz. radj. godz. **22.05** utwory Chopina; godz. **22.40** wiadomości sportowe; godz. **22.50** muzyka tan. z Ciechocinka.

Niedziela, dnia 21 sierpnia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. **10.05** bicie dzwonów i nabożeństwo z katedry poznańskiej, kazanie wygłosi ks. kan. Szreybrowski; godz. **12.05** odczyt roln. p. t. „Uwagi w zw. z obecnym sezonem nawozowym" (wygł. prof. dr. Tadeusz Konopiński); godzina **12.25** „Jesienne prace na roli" — wygłosi inż. Jerzy Grossberg); godz. **12.45** „poprawa hodowli drobiu drogą selekcji (wygł. p. T. Twardowski); godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **13.50** przebieg Międzynarod. Raidu Awjonetek (c. d.) (tr. z Krakowa); godz. **17.00** (W); godz. **18.00** koncert solistów. Wykonawcy: Zofja Piradianc (sopr.) Aleksander Klichowski, art op. (tenor); godzina **19.00** płyty gramof.; godz. **19.35** odczyt p. t. „Hygjena duszy"; godz. **19.50** płyty; godz. **19.58** sygnał czasu; godz. **20.00** (W); godz. **20.45** (W); godz. **21.00** (W); godz. **21.50** sygnał czasu, komunikaty; godz. **22.00** (W).

Warszawa (1412 m). godz. **9.00** transm. cichej mszy z Wilna z koncertem organ.; godz. **9.45** muzyka religijna z płyt; godz. **10.15** transmisja z lotniska warszawskiego Międzynarod. raidu awionetek; godz. **11.00** transm. z Salzburga. R. Strauss: Symfonja alpejska w wyk. ork. Filharmoników Wiedeńskich pod dyr. kompozytora; godzina **13.00** „Nauka zawodu jako zagadnienie pracy", wygł. p. J. Miedzińska; godz. **13.15** muzyka lekka z płyt gramof.; godz. **13.50** d. c. transm. Międzynarod. raidu awionetek (tr. z Krakowa); godz. **14.00** „Jak się ustrzec chorób żołądka", wygłosi dr. med. J. Szpakowski; godz. **14.15** Pieśni w wyk. J. Korolkiewicza (baryt.); godz. **14.30** odczyt rolniczy p. t. „Porady weterynaryjne", wygłosi prof. L. Dobrzański; godz. **14.50** utwory skrzypc. w wykonaniu N. Stokowskiej; godzina **15.05** „zużytkowanie miodu" wygłosi p. K. Bajorek; godz. **15.25** d. c. muzyki; godzina **15.40** radjotyg. dla młodzieży; godz. **15.55** feljeton dla młodzieży p. t. „Moje gospodarstwo w Angoli" wygł. adw. Paszkowicz; godz. **16.05** utwory W. A. Ketelbey'a; godz. **17.00** muzyka operowa; godz. **18.00** feljeton p. t. „Nie masz pana nad ułana"; godz. **18.20** muzyka lekka z Ciechocinka; godz. **19.35** skrzynka poczt. techn.; godz. **20.00** koncert wieczorny. Wyk. ork. Filh. Warsz. pod dyr. J. Ozimińskiego, M. Salecki (tenor); godz. **20.45** kwadrans literacki. Fragm. z powieści „Pan Twardowski" W. Sieroszewskiego; godz. **21.00** dalszy ciąg koncertu; godzina **21,50** wiadomości sport. z prowincji i Warszawy; godz. **22.00** muzyka taneczna z café „Adria" godz. **22.45** wiad. sport. z Warszawy; godz. **22.50** muzyka tan. z kawiarni „Adria".

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1 635 m) godz. **6.20** koncert poranny; godz. **12.10** koncert z wystawy radjowej; **20.30** muzyka dęta; godz. **22.30** Caruso śpiewa (płyty). **Budapeszt** (550 m) godzina **20.20** wieczór utworów Lehara. **Praga** (488 m) godz. **19.30** „Bal w operze" op. Heubergera.

SPORT

Ciężka atletyka

Kl. im. Sztekkera — Sokół. W niedzielę o godz. 20 odbędzie się mecz towarzyski w zapasach pomiędzy drużyną Klubu im. Teodora Sztekkera i drużyną Sokoła w hali na boisku „Sokoła". Zawody powyższe zapowiadają się bardzo interesująco.

Piłka nożna

„Attila" — „Olimpia". Powyższy mecz rozegrany zostanie jutro w sobotę, o godz. 17.30 definitywnie na stadjonie miejskim. Doskonałych Węgrów podziwialiśmy w środę w spotkaniu z „Wartą", to też ciekawe będzie porównanie jak zaprezentuje się wicemistrz naszego okręgu w spotkaniu z groźnym przeciwnikiem.

Rozgrywki o spadek z klasy B rozpoczynają się w niedzielę: godz. 11 walczą: „Posnania" i „Concordja" oraz „Czarni" i „Venus"; o godz. 16: „Polonja" (Główna) i „Wiktorja" (Poznań).

„Olimpja" I — „Korona" I. Mecz towarzyski odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku K. S. „Korona" przy ulicy Chociszewskiego. O godz. 15 spotyka się „Olimpja" II — „Korona" II.

Ambitna druż. „Ruchu" stawi „Wartę" w najbliższą niedzielę przed trudnem zadaniem, to też należy się spodziewać bardzo ciekawej i zaciętej gry. Po udanym występie „Warty" z „Attilą" mamy nadzieję, że „Warta" nie zawiedzie swoich zwolenników i wyjdzie z rozprawy zwycięsko. Mecz odbędzie się o godz. 17 na boisku „Warty" przy ul. Rolnej. Przedsprzedaż biletów codziennie w sekretarjacie klubu, Aleje Marcinkowskiego 26, od godz. 10 do 14 i od 16 do 19.

Pływanie

„Poznańskie Tow. Pływackie urządza w niedzielę, o godz. 15 na pływalni własnej na Ratajach doroczne zawody wewnętrzne.

Tennis

„Poznański Klub Tennisowy" — „Pogoń" 8:1. Zawody rozegrane na kortach „Pogoni" dały nast. wyniki: Brzozowski — Marciniak 6:1:6:0; Kłosowski—Bogacz II. 6:0; B. Pawłowski-Bogacz I. 7:5, 6:4; Wojciechowski—Richter 6:2; 6:3. W podwójnej: Brzozowski i Żak — Chudziński i Polcyn 8:6, 7:5; Kłosowski i B. Pawłowski — Bogaczowie 6:2, 6:3; Kłosowski i B. Pawłowski — Richter i Bogacz I. 7:5:6:3; mieszane: Pawłowska i Żak — Fedyczkowska i Polcyn 6:4, 6:0; Fedyczkowska i Polcyn—Szwabianka i Pawłowski 8:6 skreślono.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Zebranie odbędzie się w sobotę 20. bm. o godz. 20 u p. Jarockiej, Masztalarska 8a.

— **Komitet Zjedn. Tow. Winiarskich.** Miesięczne posiedzenie odbędzie się w sobotę 20. bm. o godz. 19,30 w lokalu zebrań u p. Kaczmarkównej przy ul. św. Leonarda.

— **Zjednoczenie Lokatorów i Sublokatorów Rz. P. Oddział Główna,** zwołuje na sobotę 20. bm. godz. 20 wiecz. w lokalu p. Kijka ul. Główna 111 zebranie.

— **Zjednoczenie Lokatorów R. P.** Zebranie w dniu 20. bm. odbędzie się o godz. 18, a nie o 20, jak podano najpierw.

— **Tow. Uczest. Powst. Wlkp. Łazarz-Górczyn** urządza 21. bm. o godz. 16 strzelanie bezpłatne bronią małokalibrową na terenie własnych ogródków działkowych przy ul. Kopczyńskiego. Zarazem odbędzie się omówienie ćwiczeń polowych.

— **Tow. Przemysłowców Poznań—Jeżyce** zawiadamia, że w niedzielę 21. bm. o godz. 17 popołudniu odbędzie się zwiedzenie podziemi kościoła farnego w Poznaniu. Zbiórka przed gmachem województwa.

— **Koło Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu.** W niedzielę dnia 21. bm. odbędzie się wycieczka zamiast do Stęszewa do Szreniawy. Zbiórka o godz. 8 na głównym dworcu.

— **Tow. Cechowej Czeladzi Piekarskiej w Poznaniu.** Półroczne walne odbędzie się 21. bm. o godz. 14 w lokalu p. St. Majewskiego przy ul. Woźnej 13.

— **Tow. Powst. i Woj. im. Bolesława Chrobrego, Poznań, Stare Miasto.** Wycieczka familijna na Maltę odbędzie się w niedzielę 21. bm. Zbiórka przy kopcu o godz. 14.

— **Tow. Śpiewu „Halka" Poznań—Jeżyce.** Wycieczka familijna do ogrodu p. Kotlińskiego na Winiarach odbędzie się w niedzielę 21. bm. Zbiórka o godz. 15 w ogrodzie.

— **Związek Abstynentów, Koło Jeżyce.** Zebranie plenarne 21. bm. o godz. 16,15, w ochronce.

— **Tow. Przemysłowców Poznań-Wilda.** Ze względu na wielkie zaległości w składkach pośmiertnych skarbnik będzie inkasował w niedzielę 21. bm. od godz. 10—13,30 w lokalu posiedzeń.

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Podatek przemysłowy.** Sprawa odpowiedzialności przedmiotów osób trzecich, należących do wykonywania przedsiębiorstwa, za zaległości przedsiębiorstwa w zakresie podatku przemysłowego, przedstawia się następująco: Pierwotnie sądy, m. in. i Sąd Apelacyjny w Poznaniu, stały na stanowisku, że odpowiadają za ten podatek wszystkie przedmioty, należące do przedsiębiorstwa, choćby nawet były własnością osób trzecich (n. p. komis, pianino właściciela domu w restauracji dzierżawcy). Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 27. 1. 1932 (dla zaboru rosyjskiego) częściowo zaaprobował to stanowisko, jednak dla b. zaboru pruskiego orzeczeniem z dnia 3. 7. 1931 nr. 62/31 zajął stanowisko, zgodne z tutejszym systemem prawnym, iż mogą odpowiadać za podatek ten tylko te przedmioty, które są własnością właściciela przedsiębiorstwa. Tekstu orzeczenia z 27. 1. 1931 jeszcze nie znamy, w każdym razie wobec sprzeczności tych orzeczeń należy odczekać orzeczenia plenarnego Sądu Najwyższego, które dla b. dzielnicy pruskiej nie może wypaść inaczej, niż orzeczenie z 3. 7. 1931 Dlatego we wszystkich wypadkach wyroków, oddalających interwencję osób trzecich na mocy brzmienia art. 92, narazie radzimy prowadzić sprawę przez instancję, aż do orzeczenia ostatecznego. (aOK)

— **M. Lew.** Interwencje osób trzecich, twierdzących, że przedmioty zajęte są ich własnością, a nie dłużnika, należą do sądów zwyczajnych. (aOK)

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Zakładajmy kluby żeńskie

(O większą intensywność pracy naukowej)

Nie brak w naszem społeczeństwie ludzi prawdziwie ofiarnych, jeżeli chodzi o cele społeczne, charytatywne i naukowe. Nawet w czasach obecnego kryzysu zdarzają się wyjątkowo idealne jednostki, które nie wahają się składać fortuny swoje na cele oświatowe. Kobiety nie stanowią wyjątku. Bywają i one hojnemi fundatorkami, mecenaskami umiłowanej przez nich idei.

A jednak, jeżeli powstaje jakaś nowa placówka społeczna wśród kobiet i mająca służyć kobietom — mecenasek finansujących nie znajduje i bardzo często, a dzisiaj, powiedziećby niestety trzeba, że z reguły prawie placówki takie pomyślane jak najrozumniej upadają lub wogóle nie rozwijają żadnej działalności z powodu braku środków finansowych na ich utrzymanie. Okazuje się, że kobiety rzadko bywają fundatorkami instytucyj czysto kobiecych, nie doceniają ich znaczenia, powagi oraz użyteczności ogólno-społecznej. Być może, że inicjatorki ruchu kobiecego i entuzjastki różnych kobiecych instytucyj nie potrafią właśnie znaleźć kontaktu ze sferą kobiet zamożnych. Całe nastawienie pracy społecznej kobiet zwraca się siłą faktu ku warstwom niezamożnym i upośledzonym. Stąd trudno znaleźć platformę porozumienia z tą grupą kobiecą, która przez los została wyróżniona i uprzywilejowana. Nieraz właśnie ze strony działaczek społecznych nawarstwiają się pewne uprzedzenia socjalne, nieuzasadnione częstokroć, gorycz i pretensje do kobiet bogatych, o to, że nie pomagają i nie wspierają posiadając wszelkie ku temu możliwości; zapomina się jednakże, że każdą ideę należy uprzystępnić ludziom w sposób dla nich odpowiedni, że więc specjalne formy musi mieć propaganda zwrócona do kobiet posiadających majątek, kulturę i wykształcenie.

W tej samej mierze bowiem, jak istnieją zadawnione urazy psychiczne u społecznic w stosunku do warstw zamożnych, podobnie i kobiety zamożne mają również uprzedzenie do osób pracujących społecznie — a co za tem idzie — do ich imprez. O ile idea sama reprezentowana przez pewną instytucję kobiecą, względnie przez pewne grono kobiet mogłaby wzbudzić nieraz gorący zapał, a tem samem ofiarność kobiet bogatych — o tyle odstraszająco działają bardzo często metody postępowania, lub sposób bycia osób reprezentujących daną instytucję. Sposób zwracania się o fundusze ma nieraz ukrytą nutę pewnego przymusu moralnego przeciw któremu budzi się odruchowy sprzeciw wewnętrzny. Niekiedy forma agitacji jest bezbarwną i nużącą, tak, że w cień zasuwa odmienności idei, a percypuje się ją tylko jako nowy przejaw przykrego narzucania się warstw nieposiadających. Trudno się dziwić, jeżeli kobiety niezamożne, wkładające pracę i własne skromne fundusze w jakąś ideę socjalną nie mogą już zdobyć się na towarzyską lekkość, tolerancję, dowcip i oryginalność. Dla nich idea, którą przedstawiają, do której chcą pobudzić całe społeczeństwo jest najwyższą, życiową aspiracją. W ich mniemaniu idea ta, czy polityczna, czy kulturalna, czy charytatywna dla wszystkich powinna być zrozumiałą i drogą, bez propagandy i zachęcania. Szczególnie wydaje im się to oczywiste wobec osób należących do warstw kulturalnych, żyjących nurtem społecznym, towarzysko niezależnych i finansowo dobrze postawionych.

Dyletantyzm pracy społecznej

Ogółem zapominają jednak wszyscy, że praca społeczna do dziś dnia jeszcze jest pracą dyletancką, częstokroć wskutek tego chaotyczną i nie posiadającą metody racjonalnego działania. Istniejące zaledwie od lat kilku szkoły społeczne jeszcze nie miały czasu zaznaczyć swego wpływu na poszczególnych placówkach. Niewątpliwie za lat kilka, czy może dopiero kilkanaście będzie działalność ich w pracy społecznej widoczna. Dzisiaj zawsze jeszcze typ dyletancki, tj. nieprzygotowany fachowo — dominuje. Trzeba więc narazie mieć dla niego dużo względów.

Jeżeli się chce znaleźć odpowiedź na pytanie, dlaczego bogate kobiety nie wspierają w sposób proporcjonalny do swoich możliwości różne instytucje oraz imprezy czysto kobiece — to trzeba stwierdzić, że nie mają one ułatwionej możliwości zetknięcia się ze światem kobiet mniej zamożnych, mimo, że stopień wychowania towarzyskiego, wykształcenia i wartości osobistych poszczególnych osób mógłby owo zbliżenie uczynić sympatyczne a nawet pożądane dla obu stron.

Z powodu sztucznej przegrody, jaką nieraz stwarzają warunki materjalne różnych kobiet osoby o podobnym poziomie kulturalnym nie mogą zbliżyć się do siebie i stąd wytwarza się zupełnie przypadkowy zresztą, fakt — braku wzajemnego współdziałania i solidarności między kobietami różniącemi się tylko stopą majątkowo.

Sytuacja ta w mniejszym znacznie stopniu uwydatnia się w społeczności męskiej, ponieważ życie szkolne, wojskowe i zawodowe zbliża do siebie ludzi różnych warstw, mniej, lub więcej zamożnyc hi zawiązują się w ten sposób nici sympatji, a nieraz szczerej przyjaźni, co w rezultacie umożliwia wzajemne zrozumienie idej, haseł i celów społecznych. O ile wśród mężczyzn nawet najlepiej postawieni majątkowo ludzie posiadają zazwyczaj zawód własny i w nim działają, o tyle kobiety pracują najczęściej dzisiaj jeszcze zawodowo wówczas tylko, gdy zmusza je do tego niepomyślny stan majątkowy. — Również i sposób wychowania dziewcząt warstw zamożnych nosi zawsze jeszcze, w pewnym stopniu przynajmniej, charakter dużej izolacji. Niema więc wspólnej platformy porozumienia się wszystkich kobiet między sobą.

Rozłam polityczny

W czasach dzisiejszych możność ścisłego porozumienia wśród różnych warstw kobiet utrudnia jeszcze rozłam polityczny, tym większy, że łączą się z temi sprawami komplikacje życia zarobkowego. Chodzi więc o to, aby kobiety narodowe, bo o nie troszczymy się w tej chwili, znalazły sposób połączenia się dla sprężystej pracy w imię jednolitych zasad i metod mających oddziałać na społeczeństwo.

Kobiety połączone mogą i powinny wywierać wpływ moralny na całokształt życia społecznego i na jego oblicze kulturalne. Mężczyzna z natury rzeczy występować będzie i powinien bardziej bojowo i agresywnie, rolą kobiety jest działalność konstruktywna, wychowawcza, obliczona na dalszą metę, lecz niemniej ważna dla utrzymania charakteru narodowego na wysokim poziomie.

Wartość klubów żeńskich

Jedną z form, najstosowniejszych i najpraktyczniejszych, mogących ujednolicić i skupić kobiety narodowe jest zakładanie tak popularnych na Zachodzie i za Oceanem towarzyskich klubów kobiecych. Właśnie na takim terenie, w pewnyf stopniu nieskrępowanym, a uzależnionym tylko od norm towarzyskich — może nastąpić swobodna i szczera wymiana zdań, wartości oraz metod prac organizacyjnych bez skrępowania, jakie same przez się wnoszą wszelkie urzędowe zebrania jakichkolwiek stowarzyszeń i związków. Byłoby więc pożądane, aby kobiety posiadające odpowiednie po temu możliwości finansowe — inicjowały i zakładały w różnych miastach polskich żeńskie kluby towarzyskie, zgodnie i bezkonkurencyjnie podtrzymywane przez harmonijny wysiłek poszczególnych związków narodowych. Przykład pod tym względem dają nam kluby towarzyskie w Warszawie licznie frekwentowane, a zakładane przez N. O. K.

Kluby takie musiałyby jednakże być w pierwszym rzędzie uczęszczane przez żeńską młodzież narodową, gdyż tylko w ten sposób życie klubowe będzie miało charakter współczesny, żywy, świeży, odzwierciadlający wszystko, co w życiu narodowem niesie ze sobą chwila obecna. Żeński klub towarzyski stałby się więc nietylko łącznikiem między kobietami równego poziomu kulturalnego, a różnych warunków życiowych, ale także stałby się punktem centralnym dla wymiany duchowych wartości między starszą, a młodszą generacją kobiet pracujących.

B.

Z Towarzystwa Ziemianek

Przysłano nam następujący komunikat:

Diecezjalny Związek Sodalicyj Marjańskich urządza wspólną sodalicyjną pielgrzymkę do cudownego obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej z okazji jego 550-lecia. Proszę, panie, należące do Sodalicji Pań Wiejskich w Poznaniu, które chciałyby wziąć udział w pielgrzymce, o łaskawe przesłanie zaraz na moje ręce uwiadomienia, dodając którą datę uważają za odpowiedniejszą na wyjazd, 24—26 września, czy 14—16 października. Przy uczestnictwie conajmniej 50 osób przejazd kosztowałby III klasą w obie strony 19 zł a II klasą 28,20 zł. Gdyby zebrało się 250 osób bilet III klasy kosztowałby 13 zł a II klasy 19,20 w obie strony. Do tej sumy dochodziłyby opłaty organizacyjne po 2 zł od osoby.

W. Szułdrzyńska,
Prezydentka Sodalicji Pań Wiejskich
w Poznaniu
Bolechowo, p. Murowana Goślina.

Sekcja Pedagogiczna przesyła notatkę następującą:

Zakończenie wakacyj szkolnyh bywa nietylko dla dzieci, ale często dla rodziców także, chwilą przejść wcale nie radosnych. Nie mówiąc już o tem, że rodzice się niepokoją nieraz oddaleniem od nich, oddawaniem na stancję itp., ale przeżywają sami jako wychowawcy, udręczenie na widok pewnych etapów, które przechodzi charakter ich dzieci. Jest to bowiem chwila, kiedy się zesumowują wrażenia, zajęcia, stosunki itp. wynikłe z okresu większej swobody, jakiemi są wakacje. To, co kiełkowało może przez cały rok szkolny, ukazało się teraz rodzinie w pewnym skrystalizowaniu, że nie zawsze to jest dodatnim albo radosnym wynikiem. Dla rodziców mogą to być nieraz prawdziwe niespodzianki, tem boleśniejsze, że się nie zna ich możliwej filjacji, i że się oskarża dziecko o sprzeczności charakteru, o zepsucie, o podleganie złym wpływom, itp.

W takich rozterkach rodzice są prawdziwie biedni. Pocieszyć ich nie może byle kto. Mógłby to uczynić światły ksiądz, który byłby prawdziwym psychologiem. Pozatem pozostają książki, ale książki te są bardzo, bardzo nowożytne, bo mamy w nich do czynienia z młodzieżą niesłychanie „up to date". Czytajmy więc, co następuje, i niewybredzajmy, tak jak ciężko chory też nie wybredza z lekarstwami. W pierwszym rzędzie weźmy książkę p. Stefana Baley „Psychologja wieku dojrzewania", studjum naukowe, które rozjaśnia niektóre przyczyny różnic i zapatrywań generacji starszej a młodzieży dzisiejszej. Bierzmy następnie broszurę Felicji Żurowskiej pod tytułem „Kółka wychowawcze", która daje wskazówki, jak dyskutować ze starszą młodzieżą. Z książek francuskich: „L ame de l'education" przez F. Charmot i „L autorite a l ecole et dans la famille", p. J. Kieffer.

Nie można tu pominąć, pomimo lekkiej formy, ogólnie teraz czytywanego „Przylądka Dobrej Nadziei" Nowakowskiego, który charakteryzuje w świetnej satyrze niekonsekwencje, popełniane przez większość rodziców w wychowaniu domowem. Chciałoby się jednakowoż, aby książka ta nietylko pobudzała do śmiechu, ale wywołała u rodziców pogłębiony rachunek sumienia. Porównanie jej z sławnym niegdyś „Pamiętnikiem psotnego chłopca" wychodzi ogromnie na korzyść Polski, że warto ją czytać po dtym kątem widzenia. Poziom moralny i kulturalny rodziny amerykańskiej opisany w „Pamiętniku psotnego chłopca", jest bezsprzecznie niższy od rodzin zubożałych w Polsce, które p. Nowakowski przedstawia. Ta różnica tłumaczy poniekąd niejedne przyczyny kryzysu w Ameryce, gorszego, niż u nas. Brak miejsca nie pozwala nam dłużej o tem pisać.

Z zebrania Koła Bydgoskiego, które odbyło się w czerwcu, zanotować trzeba ożywioną dyskusję nad otworzeniem sklepu Ziemianek w Bydgoszczy. Pozatem zdecydowano wziąć udział w projektowanej wycieczce Włościanek, która ma się odbyć w tym miesiącu.

Co do tych dwóch punktów pozwalamy sobie dodać:

1) co do sklepu, że Sklep Ziemianek na Helu nie funkcjonuje tak dobrze, jakby mógł z powodu niewystarczających, tak po dwzględem ilości, jak zwłaszcza jakości, dostaw; 2) a co do wycieczki nad morze, to zastanowić się warto, czy poza wspaniałem wrażeniem nad rozwojem Gdyni — plaża nasza nie zadziwi zbyt uczestniczek ze względu na niezbyt estetyczny, aby nie użyć bardziej drastycznego określenia wygląd, i widok tego, co się tam dzieje, nie zaskoczy i nie zgorszy...

Działalność społeczna Kobiet Katolickich na terenie Belgji

Początków społecznego katolickiego ruchu kobiecego należy szukać w akcji syndykalnej, zainicjowanej w r. 1912 przez Marję Baers na terenie flamandzkim i ś. p. Wiktorję Cappe na terenie walońskim.

Celem tej akcji było: zapoznanie się dokładne z warunkami pracy kobiet, zwrócenie uwagi na niebezpieczeństwa z niej wynikające, skłonienie robotnic do samodzielnego bronienia swoich interesów tak moralnych jak i materjalnych a przedewszystkiem dążność do zrzeszenia kobiet pracujących zawodowo w organizację o nastawieniu chrześcijańskiem, aby tym sposobem przeciwstawić się silnym bardzo organizacjom socjalistycznym, które na terenie Belgji skupiały prawie całą ludność robotniczą demoralizując ją i odciągając od kościoła katolickiego.

Praca ta była niezmiernie ciężka i trudna zwłaszcza, że te pierwsze pionierki akcji społecznej nie rozporządzały prawie zupełnie środkami finansowemi, nie wpłynęło to jednak negatywnie na bieg ich pracy. Przeciwnie, pełne zapału i ufności w pomoc Bożą zabrały się energicznie do dzieła, mając to silne przekonanie, że starania ich podjęte ku ulżeniu doli ich towarzyszek pracujących, i przysporzeniu jak najwięcej dusz kościołowi katolickiemu, muszą obfite wydać owoce. I nie zawiodły się wcale. Jeżeli się bowiem patrzy na obecne rezultaty tej pracy, to można bez przesady powiedzieć; że są to olbrzymie. Z małej organizacji, skupiającej około 500 kobiet i zajmującej biuro złożone z trzech pokoi, powstał z biegiem czasu dzisiejszy „Sekretarjat generalny Zrzeszeń Kobiecych", mieszczący się w olbrzymim własnym gmachu przy ulicy de la Poste w Brukseli. Jest to centrum działalności społecznej kobiet. W gmachu tym znajdują się biura „Ligi Kobiet Pracujących", „Chrześcijańskiej Robotniczej Młodzieży Żeńskiej" skupiające razem około 150.000 członkiń, redakcja gazet, Szkoła społeczna wraz z internatem, dalej czytelnia, bibljoteka, pokoje dla kobiet, przybywających na zjazdy, tygodnie społeczne, rekolekcje lub na t. zw. „kółka naukowe" (cercles d'études).

W tym samym gmachu znajdują się również śliczne i tanie mieszkanka dla urzędniczek zatrudnionych w Sekretarjacie generalnym zrzeszeń kobiecych", oraz pracownic społecznych zatrudnionych na terenie Belgji.

Zasługuje na specjalną uwagę fakt, że cały ten warsztat pracy zorganizowany jest i prowadzony wyłącznie przez kobiety, wszędzie na naczelnych stanowiskach stoją kobiety i doskonale dają sobie radę. Praca prowadzona jest nadzwyczaj planowo, systematycznie i dokładnie, poszczególne biura odznaczają się b. sprężystą organizacją. Podkreślić też należy dużą harmonję i zgodę panującą pomiędzy pracownicami sekretarjatu generalnego, wzajemną pomoc i ułatwienie sobie pracy, przyczem plotki i intrygi są im nieznane. Stosunek między personelem pracującym jest prawdziwie społeczny.

Z pośród organizacyj kobiecych na pierwszy plan wybija się „Liga Kobiet Pracujących" skupiająca obecnie około 100.000 kobiet (jest to ogromna liczba zważywszy na to; że Belgja jest krajem mającym zaledwie 7 miljonów mieszkańców i, że większa część ludności robotniczej opanowana jest przez socjalistów, którzy pracę okło pozyskania robotnic do organizacyj chrześcijańskich niezmiernie utrudniają).

Do „Ligi Kobiet Pracujących" należą przeważnie żony robotników. Jest to organizacja, mająca na celu podniesienie moralne rodziny zdechrystjanizowanej przez socjalizm, to też szczególną opieką otacza ona kobiety-matki, starając się wpoić w nie zasady religji chrześcijańskiej i uświadomić je jak ważne jest ich posłannictwo w rodzinie.

W. K.

Bruksela.

W śmiertelnym uścisku

Pojedynek w przestworzach — Mądra czapla

Szanse długiego życia istnieją jedynie u tych dzikich zwierząt, które intuicyjnie mają się bezustannie na baczności. Albowiem liczni są wrogowie, czyhający na ich życie, a wśród nich najgroźniejszym jest — człowiek. Młode zwierzęta muszą do chwili opuszczenia ich przez rodziców i porzucenia na pastwę losu, nauczyć się bardzo wielu rzeczy i to w niezmiernie krótkim okresie czasu.

Podczas wielu lat, spędzonych wśród dzikich stworzeń, — opowiada znany zoolog Oliver G. Pike — miałem sposobność obserwowania niejednej opresji, w której się jakieś zwierzę znalazło, i z każdego takiego niemiłego przejścia wychodziło ono, aczkolwiek nieraz mocno poturbowane, lecz niewątpliwie z nowym zasobem wiedzy praktycznej, tak nieodzownej dla pomyślnego przebywania dalszej drogi życiowej.

Kiedyś spoczywałem nad brzegiem jeziora w Szkocji. Nad wodami krążyło kilkanaście mew. W tem jedna ogromna ,szaropióra rybitwa, zanurzyła głowę w wodzie i po chwili wzbiła się znów do góry, trzymając coś w dziobie. Przyłożywszy do oczu lornetkę, przekonałem się, że był to węgorz, około 18 cali długi. Mewie udał się wcale piękny połów i zdawaćby się mogło, że wielki ten ptak ze zdobyczą „załatwi" się w bardzo krótkim czasie. Mewa leciała w kierunku brzegu, zamierzając widocznie opuścić się na ziemię. Nie uleciała jednak jeszcze daleko, kiedy zauważyłem, że znalazła się w jakiemś niemiłem położeniu: Poczęła się gwałtownie trzepotać, poczem, niby omdlewając, jęła opadać na wodę. Po chwili węgorz, wypuszczony z ptasiego dzioba, z pluskiem wpadł do jeziora. Co się stało? Oto, widząc się w mocy potężnego wroga, węgorz chwycił się jedynego w danym wypadku środka obrony: owinął się ptakowi dokoła szyi, grożąc mu uduszeniem.

Podobne zdarzenie miało miejsce z czaplą, którą niejednokrotnie zauważyłem polującą na pewnem jeziorze. I w tym wypadku ptak zostałby przez węgorza uduszony, gdyby go nie był w sam czas porzucił. Aliści czapla nie daje się łatwo zrazić niepowodzeniem, zwłaszcza jeżeli chodzi o tak ponętny smakołyk jak węgorz. W parę dni później złowiła znów gładkoskórca. Lecz tym razem, nauczona doświadczeniem, pochwyciła go w pośrodku i trzymała mocno, wyciągnąwszy szyję możliwie najdłużej. Pozycję tę ptak utrzymywał przez parę minut, jak gdyby rozważając, co dalej czynić. Nagle podrzucił węgorza do góry i następnie pochwyciwszy go zgrabnie za jeden z końców — czy to była głowa czy ogon, dostrzec nie mogłem — począł nim wywijać w prawo i w lewo, słowem trzaskać nim, jak woźnica z bicza. W tym wypadku sytuacja dla węgorza okazała się zgoła beznadziejna, to też wkrótce zakończył żywot doczesny. Wówczas czapla poczęła okręcać ofiarę aż głowa węgorza znalazła się w dziobie ptaka. Przez chwilę rozlegało się donośne glubotanie, poczem niefortunny węgorz zniknął w ptasiej gardzieli. Kr.

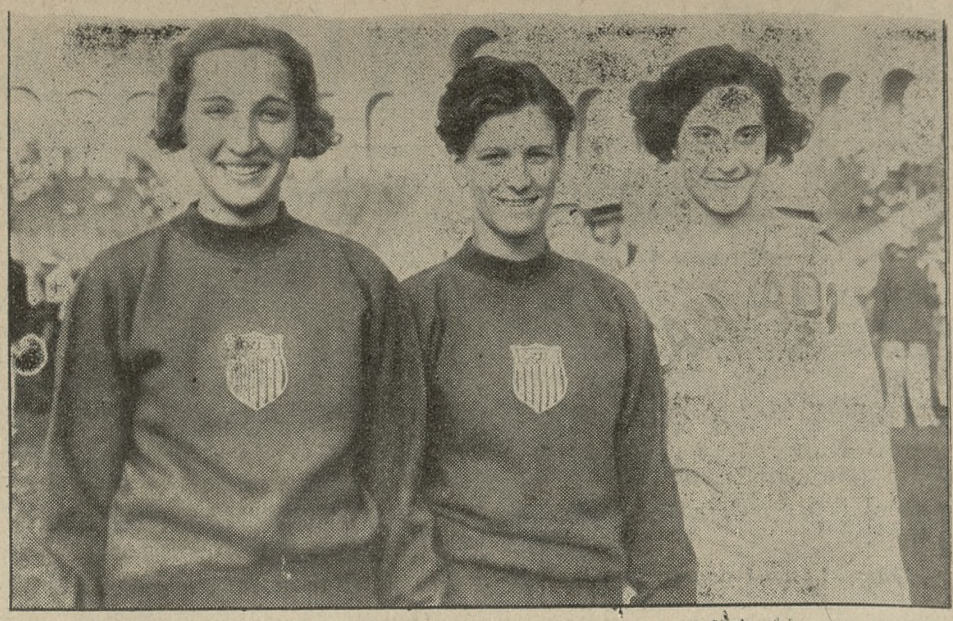

Trzy zwycięzczynie skoku w wyż w Los Angeles. Zawodniczki zajęły miejsca w tej samej kolejności jak stoją od lewej. Chiley (Am.) 1,67 mtr., Ditrichson (Am.) 1,64 mtr. i Ewa Dawes (Kanada) 1,63 mtr.

Kalendarze meteorologiczne z przed 3000 lat

Z Kalifornji donoszą, że zakończył tam świeżo swój żywot najstarszy mieszkaniec naszej ziemi. Nie człowiek to, lecz olbrzym drzewo, któremu przypisują 3 000 lat wieku, a może nawet i więcej. Jakież to dziwne, że władca lasu i gór żył już w czasach, kiedy Chrystus chodził po ziemi a nawet jeszcze wcześniej, kiedy Żydzi uchodzili z Egiptu. Ujrzał on światło dzienne zapewne w tym samym czasie, w którym Mojżesz otrzymał 10 przykazań na górze Synai.

Idzie tu o jedno z owych sławnych drzew mamutowych czyli wellingtonij, jak je nazywają Amerykanie. Wobec tych „ojców lasów" nasz ehistoryczne dęby i lipy przedstawiają się bardzo skromnie. Niektóre okazy tych olbrzymów iglastych osięgły wysokość 140 do 150 m, przy objętości pnia, dochodzącej do 35 m. We wnętrzu jego możnaby urządzić wygodnie kilkupokojowe mieszkanie. I chociaż się nieraz nieco przesadza i olbrzymom tym przypisuje wiek 5 000 lat, to przecież egzemplarze, które według orzeczeń naukowców poszczycić się mogą wiekiem 3 000 lat, nie należą bynajmniej do rzadkich. Wartość drewna tych olbrzymów ocenia się na okrągłe 10 000 dolarów. Tem się tłumaczy, że chciwość ludzka wcześnie już zagrażała tym olbrzymom leśnym. Dzisiaj te cuda przyrody pozostają pod ochroną rządu, przynajmniej w niektórych okolicach. Najpotężniejsze okazy wyrosły na stokach gór kalifornijskich Sierra Nevada, na wysokość 1 500 m wśród pierwotnej jeszcze przyrody.

Jeszcze jedną olbrzymy te posiadają niezmiernie ciekawą właściwość. Potrafią one opowiadać nam ciekawe szczegóły o klimacie minionych tysiącleci. Z ukształtowania się słojów rocznych pnia fachowiec wyczytać umie, jakie warunki klimatyczne i atmosferyczne panowały w danym okresie rozwoju drzewa. Na tem polu położył poważne zasługi sławny botanik amerykański Huntington, który stwierdził, na licznych okazach, że w okresie 2 600 lat zaznaczyło się pogorszenie stosunków klimatycznych. Od czasów Mojżesza klimat stał się chłodniejszy i bardziej obfitujący w wilgoć. Szczególnie poważne wahania klimatyczne zaznaczyły się, jak się zdaje, w latach od 1100 do 400 przed nar. Chr. Zgadza się to z wynikiem badań geologicznych, opierających się na całkiem innych przesłankach. Wiemy już dzisiaj, że krótko po epoce lodowatej w strefach naszych było znacznie cieplej niż obecnie, nie brak też uczonych, którzy zwracają uwagę na to, że zliżamy się znowu do epoki lodowatej, której początek oczywiście nastąpi dopiero za lat tysiące. W i P.

„Triumf medycyny" w Teatrze Polskim wzbudził szerokie zainteresowanie swym kapitalnym humorem satyrycznym. Na zdjęciu widzimy pomysłową scenę automobilową z aktu I.

Wesoły protest miasteczka

Niezwykły pochód odbył się w tych dniach w francuskiem miasteczku Senlis na znak protestu przeciw władzom rządowym, które zwlekają z naprawą starej dzwonnicy katedry. Jak wiadomo, katedra, jedna z najokazalszych we Francji, od blisko całego stulecia nie została odrestaurowana i bardzo skutkiem tego ucierpiała. Ostatnio administracja departamentu Sztuk Pięknych zarządziła rozpoczęcie najpotrzebniejszych napraw, lecz wkrótce po ustawieniu rusztowań, pracę na rozkaz otrzymany z Paryża — przerwano. Słynnego koguta, który mieścił się na dzwonnicy, wysokiej 76 metrów, zdjęto przed rozpoczęciem prac, by go naprawić, lecz naprawy oczywiście nie ukończono.

Onegdaj, mieszkańcy Senlis, jak jeden mąż, wynieśli koguta z dziedzińca magistratu i ponieśli w pochodzie przez całe miasto, chcąc w ten sposób zamanifestować swą wolę, by rozpoczęte prace bezzwłocznie dokończono. Kogut, z czerwonej miedzi ma metr długości i 70 centymetrów wysokości. Waży około 60 funtów. Widać na nim wyryte różne napisy, odpowiadające datom, w których zdejmowano go z dzwonnicy celem naprawy. Pierwszy napis podaje datę r. 1690 i nazwisko naprawiającego, Betourné. Ostatni, r. 1810 i takież same nazwisko, Mikołaja Betourné, prawnuka pierwszego. Manifestacja odbyła się wśród ogólnej wesołości mieszkańców i nie dała powodów do incydentów. S. F.

Kosa jako strach na wróble i kawki

W Bawarji dolnej, na podgórzu Alp, chłopi używają kosy jako strachu na wróble i ptaki drapieżne. Twierdzą oni, że stara, wyszczerbiona kosa, przywiązana do drzewa, naśladuje z oddali do złudzenia skrzydło jastrzębia. Podobno praktyka wykazała, iż istotnie od czasu wprowadzenia kos jako straszka, ptaki wyrządzają znacznie mniej szkody na polach i w ogrodach, a pozatem kosy te odstraszają drapieżników, którzy, jak jastrzębie, wrony itd. wyrządzają szkody wśród ptactwa domowego.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony

Paweł Mausolf, starszy podurzędnik pocztowy 58 l., Zofja Dolata, z d. Wieklińska 52 l., Anna Kostrzyńska z d. Pianka, wdowa 76 l., Józefa Szymczakowa z d. Fabisiakówna 27 l., Joanna Hojańska z d. Słowikowska, wdowa 72 l., Marceli Szymański, restaurator 78 l., Leon Fortuniak, pom. gastronomiczny 51 l., Józef Trzcieliński, 5 m. 11 dni, Anna Tecławowa z d. Białkówna, wdowa 77 l., Łucja Łuczakówna, bez zawodu 18 l., Monika Wieklińska z d. Zygmańska 54 l., Jadwiga Grempka z d. Kruszczyńska 29 l.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: St. K. dla uczczenia pamięci ukochanego brata, śp. Ks. dr. Jerzego Kozłowskiego, 50 zł. razem z poprzednio pokwitowanemi 461,20 zł

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Ś. p.

Stanisław Książę Lubomirski

Prezes Rady Nadzorczej naszej spółki

zmarł w Karlovych Varach w dniu 16 sierpnia r. b.

Odszedł przedwcześnie wybitny działacz na polu pracy gospodarczej niepospolitych zalet umysłu i charakteru.

Strata pierwszego Prezesa Rady Nadzorczej naszej spółki okrywa żałobą towarzyszów pracy i podwładnych.

Cześć Jego Pamięci!

Rada Nadzorcza i Zarząd

f-y Zakłady Przemysłu Tłuszczowego i Olejarskiego „Union" S. A. w Gdyni.

Pw 38 881-62.352

Dnia 16. b. m., o godz. 9 wieczorem, rozstał się z tym światem w Zakopanem, po krótkich, ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najukochańszy syn, brat, wuj i szwagier, ś. p.

Antoni Jagodziński

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 20. b. m., o godz. 4 po poł. z kostnicy cmentarza parafjalnego O. O. Zmartwychwstańców. Nabożeństwo żałobne za duszę ś. p. Zmarłego w poniedziałek, dnia 22 bm., o godz. 8 rano w kościele parafjalnym O. O. Zmartwychwstańców, o czem zawiadamia

w ciężkim, nieutulonym żalu pogrążona

rodzina.

zw 15 563

Dnia 16. b. m., zmarł w Zakopanem, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p.

Antoni Jagodziński

konstruktor.

W Zmarłym straciliśmy sumiennego i gorliwego współpracownika. Cześć Jego pamięci.

Pogrzeb odbędzie się dnia 20. bm., o godz. 16-tej z kaplicy cmentarza parafji Zmartwychwstania Pańskiego.

Zarząd Sp. Akc. H. Cegielski w Poznaniu.

nw 4 928

Dnia 18 sierpnia br., zmarł, po cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz troskliwy ojciec, najukochańszy dziadek, dobry teść i szwagier, ś. p.

Marceli Szymański

w 79 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 21 sierpnia, o godzinie 5-tej po południu z kostnicy Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

W imieniu stroskanej rodziny

Leonard Szymański.

Pw 3 885/6-56,257/8

Dnia 18 sierpnia 1932 r., zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, ś. p.

Jan Książę Massalski

weteran-porucznik z powstania 1863 r.
kawaler orderów: Virtuti Militari, Krzyża Niepodległości z mieczami i czterokrotnego krzyża walecznych

przeżywszy lat 88, o czem donoszą

w głębokim smutku pogrążeni

żona, córki, zięć i wnuczka.

Pogrzeb odbędzie się w dniu 21 sierpnia 1932 r., o godz. 4 po południu z kaplicy garnizonowej w Poznaniu. zw 15 581

Dnia 17 sierpnia 1932 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich, a cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i nasza najukochańsza matka, ś. p.

z Zygmańskich

Monika Wleklińska

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 21. bm., o godz. 17 z Zakładu Diakonisek, przy ul. Grunwaldzkiej, na cmentarz jeżycki. Nabożeństwo żałobne odprawi się w poniedziałek, 22. bm., o godz. 9 w kościele jeżyckim.

W ciężkim bólu stroskani

mąż i synowie.

zw 15 579

Dnia 16 b. m., zasnął w Bogu, ś. p.

Antoni Jagodziński

konstruktor firmy H. Cegielski Sp. Akc.

W Zmarłym straciliśmy nieodżałowanego kolegę wielkiego serca, o którym pamięć zachowamy na zawsze. Pogrzeb odbędzie się dnia 20. bm., o godz. 16 z kaplicy cmentarza parafji Zmartwychwstania Pańskiego.

Urzędnicy firmy H. Cegielski Spółka Akcyjna w Poznaniu.

zw 15 570

Dnia 16 sierpnia 1932 r., zmarł w Zakopanem, po krótkich i ciężkich cierpieniach, nieodżałowany kolega, jeden z założycieli naszego Klubu, ś. p.

Antoni Jagodziński

konstruktor firmy H. Cegielski Sp. Akc., naczelnik sportowy Oddziału Tennisowego Kl. Sp. „H. Cegielski".

Eksportacja zwłok odbędzie się dnia 20. b. m., o godz. 16 z kaplicy cmentarza parafji Zmartwychwstania Pańskiego. Msza św. za spokó duszy ś. p. Zmarłego odbędzie się we wtorek, 23 b. m., o godz. 7 rano w kościele Zmartwychwstania Pańskiego.

Klub Sportowy „H. Cegielski"
Oddział Tennisowy.

zw 15 571

Ś. P.

Ludwik Pietraszkiewicz

por. pilot-obserwator 3 p. lot.

zginął śmiercią lotnika w dniu 18 sierpnia 1932 r., w czasie wykonywania lotu ćwiczebnego w Ławicy.

W Zmarłym, lotnictwo straciło wybitnego oficera, pilota i wzorowego kolegę. Kondukt pogrzebowy wyruszy w poniedziałek, dnia 22. bm., o godz. 10 rano z kostnicy Szpitala Okręgowego do kościoła Garnizonowego, gdzie odbędzie się Msza św. za spokój duszy ś. p. Zmarłego, poczem nastąpi odprowadzenie zwłok na cmentarz garnizonowy.

Cześć Jego pamięci!

Dowódca,
Korpus Oficerski i Podoficerski 3 p. lot.

zw 15577

W czwartek, dnia 18 sierpnia 1932 r., o godzinie 4.30 po południu, zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Leon Dzieciuchowicz

z Grzybowa

w 70 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 21. bm., o godz. 5.30 po poł. we Wrześni, od wylotu ul. Warszawskiej przy Szpitalu Pow. do grobu rodzinnego, o czem donosi Krewnym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążona

żona z dziećmi i rodziną.

Powózki oczekiwać będą na dworcu wrzesińskim.

Grzybowo, pow. Września, Gostyń, Września, Witkowo, Głębokie i Elisabeth (Ameryka). zw 15 575

Dnia 19. bm., o godz. 9-tej rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najukochańsza matka, teściowa, babcia, prababcia, ciocia, ś. p.

z Owsiannych

Franciszka Walczakowa

w 81 roku życia. Eksportacja zwłok drogiej nam Zmarłej nastąpi z domu żałoby w niedzielę, 21. bm., o godz. 5.30 po południu, poczem przewiezienie zwłok do Kunowa i około godz. 8-mej wieczorem wprowadzenie do kościoła. Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok do grobowca rodzinnego odbędzie się w poniedziałek, 22 sierpnia, o godz. 10 rano w Kunowie.

Bolesną tą wiadomość przesyłamy w miejsce osobnych uwiadomień na tej drodze wszystkim Krewnym, Przyjaciołom i Znajomym z prośbą o modlitwę za duszę drogiej Zmarłej.

zw 15 580

W smutku pogrążona

Swarzędz, 19 sierpnia 1932. **rodzina.**

KSIĄŻKOWA

znaj. wszelkie prace biurowe, stenogr., maszynę, samodzielna korespondentka, **tłumaczka** polsko - niemiecka w słowie i piśmie, dotychczas na samodzielnem stanowisku, **poszukuje odpowiedniej posady** od 1. X. 32 lub później. Oferty do Kurjera Pozn. pod **zw 15 567**

Szkoła Inżynierów

Budowa samochodów, szkoła pilotów, technika papiernicza. — Uczelnia posiada własne warsztaty Budowa maszyn. Elektrotechnika. Budowa samochodów. **WEIMAR (Niemcy).**

Prosimy żądać prospektu.

Tw 261

DZIURKI

okretkę, dziurki, plisowanie, dekatyzowanie obciąganie guzików nadrabianie stóp, podnoszenie oczek, hafty monogramy wykonuje terminowo najtaniej

„JAFTOPLIS"

St. Rynek 10 (wejście Kurzanoga obok firmy Czepczyński i Kruk) **Filja Romana Szymańskiego 1** pl. Świętokrzyski.

Pw 3 104-17 42

Prywatna Szkoła Powszechna

im. Henryka Sienkiewicza.

Z dniem 1 września otwieramy **w Domu Rzemieślniczym ul. Fr. Ratajczaka 21 g,** prywatną szkołę powszechną dla chłopców i dziewcząt, narazie I i II kl. Zgłoszenia od godz. 10—12 i 16—18, tamże I. piętro, sala 27, wejście z Wałów Zygmunta Augusta. Opłata od dziecka 15 zł miesięcznie.

Właściciel szkoły: **Ludwik Szulczewski,** naucz. I szkoły wydz.

Kierownik szkoły: **Edmund Kemnitz,** em. kier. szkoł. wydz.

Tw 2 710

Poszukuję się od zaraz

I. członka zarządu

do Banku Ludowego. Reflektanci z długoletną praktyką bankową i kaucją do 5 000.00 zł, zechcą złożyć odpowiednie podanie wraz z odpisami świadectw swych zdolności do Kurjera Poznańskiego pod nw 4 952.

Wielki gmach w Lesznie

ulica pryncypalna, objekt ten nadaje się na kinoteatr, rysunki jak i projekty gotowe natychmiast wprost od gospodarza do wydzierżawienia. Zgłoszenia agentura „Kurjera Poznańskiego" Leszno, Komeniusza 42, tel. 204. nw 4 950

Dnia 17 sierpnia b. r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, nasza siostra, szwagierka i ciocia ś. p.

z Wieklinskich

Zofja Dolatowa

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 21. b. m., o godzinie 3 po południu z kaplicy cmentarnej w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

zw 15 565 **mąż i rodzina.**

Gorzelany (kierownik)

z dokładną znajomością gospodarstwa rolnego, z bardzo dobremi poleceniami **potrzebny od zaraz.** Ewentualny ożenek po roku, możliwy. Odpisy świadectw wraz z podaniem wymaganej pensji przy wolnem utrzymaniu uprasza się do **„Par",** Aleje Marcinkowskiego 11 pod **33,41**

Pw 3887/33.41

Skład

w centrum miasta, nowoczesny, nadający się się na każdą branżę, również skład fabryczny na dogodnych warunkach wprost od gospodarza **do wynajęcia** od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański **zw 15 569**

Potrzebna zaraz dobra

NAUCZYCIELKA-WYCHOWAWCZYNI

ze zezwoleniem rządowem, do dwóch dziewczynek w wieku 9 i 8 lat, na wieś, do domu dyrektora cukrowni. Wymagania konieczne: znajomość niemieckiego lub francuskiego języka i muzyki. Odpisy świadectw i życiorys do Kurjera Poznańskiego dw 911.

Chleb dla swoich

Dzielny fachowiec z branży kolonjalnej z kapitałem do 20 000 zł., poszukiwany jako wspólnik do założenia hurtowni w miejscowości k. Lidy. Z powodzeniem mógłby również osiedlić się tam kupiec z branży bławatów, tow. krótkich i konfekcji, posiadający 7 do 10 000 zł. W obu wypadkach chodzi o wyparcie Żydów.

Dobrze prosperująca fabryka guzików szydełkowych i wyrobów pasmanteryjnych w Wielkopolsce, którą nabyć chcą Żydzi, do przejęcia przez młodego, energicznego przedsiębiorcę; potrzeba 10 000 zł.

Dom czynszowy w mieście powiatowem w Wielkopolsce, zagrożony przejściem w ręce niemiecko-żydowskie. Cena 18 tysięcy złotych.

Adres poda „Rozwój", Al. Marcinkowskiego 24 w Poznaniu za dołączeniem znaczka. zw 15 560/61

Wróciłem

Dr. med. K. Rabski

Wielka 18. zw 15 554

Restauracja - Śniadalnia - Kawiarnia

Wielkie Garbary 41

Otwarcie znanej starej restauracji

dawniej **W. Młodożyński**

nastąpi

w sobotę, dnia 20 sierpnia r. b., o godz. 5 po poł.

po odnowieniu i urządzeniu lokali tak, że Szan. Gościom zapewnią miły obywatelski pobyt.

Poleca się pamięci Szan. Gości i zaprasza najuprzejmiej **Gospodarz.**

W dniu otwarcia i w niedzielę

specjalny bufet zimny i ciepły.

Obiady od 12—4. dw 914

Poszukiwane większe

LOKALE HANDLOWE

we wszystkich miastach

Województwa Poznańskiego.

Szczegółowe oferty prosimy kierować do f-my **Polska Spółka Obuwia „BATA", Poznań,** plac Wolności 8.

Pw 3 874-33.20

Magistrat st. m. Poznania, ogłasza niniejszem

PRZETARG

na skanalizowanie ul. K. Jarochowskiego od Nr. 69 do Nr. 53 na długości 150 mb. Bliższe informacje i podkładki ofertowe za opłatą 3,00 zł. można otrzymać w Ratuszu, pokój 33. Otwarcie ofert nastąpi dnia 23. 8. 1932 r., o godz. 9 w pok 33.

Poznań, dnia 19. VIII. 1932. nw 4 938/9

Magistrat VII

---

20 bardzo dobrych koni roboczych

zaraz na sprzedaż. Obejrzeć można w dni robocze od 6 wiecz. i w niedzielę po południu. **MAŁECKI, Poznań. Droga Dębińska 11. Tel. 1190** Pw 3884/33.44

LICYTACJA

W poniedziałek, dnia 22. bm., będzie sprzedana w drodze licytacji, najwięcej dającemu za gotówkę

jedna cysterna 16 030 kg oleju mineralnego, gatunek cięż. 0,884. zw 15 572

Sprzedaż natąpi na stacji Poznań — Starołęka o g. 12.00.

Eksp. towarowa Poznań Starołęka

Majewski, zaw. stacji.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Gramofony mechanizmy najtaniej

Płyty nowe od 95 groszy. F. Bałoń Woźna 12. Pw 3 552-30.74

Sprzedam

tanio dom ogrodem i parcelą budowlaną w Obornikach. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 88 449.

Tanio

sprzedam nowy, masywny dom, 7 mórg ogrodu warzywno-owocowego, w tem 208 drzew, płaty 7 000 zł. Miasto 5000 mieszkańców. Solec Kujawski. Przedmieście Bydgoskie 1. zdw 88 712

Atelier fotograficzne

dobrze urządzone na światło dzienne i elektryczne w mieście garnizonowem blisko Poznania sprzedam tanio za gotówkę. Egzystencja zapewniona. Kowalenko, Mogilno, Hallera 7. zdw 88 444

Willę

ośmiopokojową wszelkiemi wygodami sprzedam. Dębiec, Plac Lipowy 4. zdw 89 041

Bernardyna

sześciomiesięcznego Strzelecka 26, restauracja. zdw 89 125

Maszyna

parowa, 35 k. w bardzo dobrym stanie 1 000 zł; maszyna do lodu większa 1 000 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 119.

Dom

rodzaj willi, 8 ubikacyj, 865 kw. ogrodu sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 89 110.

Taksę

półkrytą w dobrym stanie sprzedam. Adres Kurjer Poznański zdw 89 062

Skład

rzeźnicki przy Marszałka Focha z mieszkaniem warsztatem, stajnią, z powodu wyjazdu sprzedam Adres Kurjer Poznański zdw 89 061

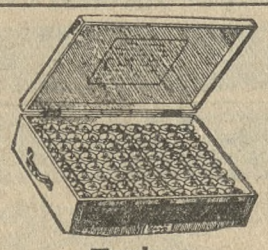

Tysiące

ludzi przekonało się o dobroci i długotrwałości naszych anod mokrych syst. Leclanche. Cenniki na żądanie. Na spłaty asygnaty „Kredyt" „Ogniwo". Wytw. elem. galwan. Poznań. W. Garbary 19. tel 3801.

Pw 3 141/2-29.45/6

Fabryka octu

dobrze prosperująca korzystnie do sprzedania. Oferty Kurjer Poznański dw 829

Garnitur

porc. Zwiebelmuster, świecznik gdański i postument alabaster. Oferty Kurjer Poznański zdw 089 068

Armatury

do pieców, okucia do drzwi i okien najtaniej Polska Hurtownia Żelaza Plac Sapieżyński 2. zdw 88 911

Gablotkę

wystawową sprzedam. Wrocławska 15, m. 17. zdw 89 091

Motocykl

używany dobrym stanie tanio sprzedam. Dolna Wilda 76. zdw 89 089

Dom

terenu 2 morgi, dochód 4 500, — cena 55 000 Poznań sprzedam. Zgłoszenia również pośredników Kurjer Poznański zdw 89 085

Skład

towarów krótkich dobrze zaprowadzony sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 087

Sprzedam

korzystnie dom 1½ morgowym ogrodem, 2½ morgi ziemi, nadaje się również na parcelację. — Worbs, Gniezno, Jolenty 7. nw 4 942

Puszczykówko

parcela blisko dworca. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 211.

Parcele

przy ul. Marsz. Focha sprzedam tanio. Zgłosz. Kurjer Poznański zdw 89 212.

Stare

zaprowadzone przedsiębiorstwo fabryczn-konfekcyjne stała klijentela sprzedam lub przyjmę wspólnika. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 277.

Dom

Poznań, Polna 31 sprzedam. — Scheibe Wawrzyniaka 45. zdw 89 283

Szlifierska

taczka na sprzedaż. Informacje: Sołacka 17, pomiędzy godziną 1—3 u stróża. zdw 89 074

Skład

rzeźnicki z mieszkaniem sprzedam. Adres poda Kurjer Poznański zdw 89 078

Pług parowy

kompletny marki Burrell w dobrym stanie sprzedam bardzo korzystnie z powodu likwidacji majątku. Oferty do „Par", Toruń 195. Pwp 3 875 64.192

Willę

pięciopokojową i warsztat nadający się na każde przedsiębiorstwo sprzedam. — Prałat Swarzędz Kórnicka. rw 2 647

Domek

ogrodem, trzy ubikacje, stajnia, sprzedam lub wydzierżawię przy Poznaniu. Szewska 6, m. 5. rw 2 655

„Antyki"

meble używane sprzedaje kupuje Wielkie Garbary 3. P— 3567-56.200 Wielkie Garbary nr. 39. Pw 3 567-56.200

Meble

kto chce kupić tanio i dobre sypialnie, niech wstąpi do stolarni Małeckiego 4 (Łazarz). zd 88 459

Kiosk

tanio sprzedam. Strzelecka 15. zdw 89 101

Sypialnie

stoły najkorzystniej — Stolarnia. Marji Magdaleny 1. zdw 88 498/9

Maszynę

pończoszniczą „Rekord", prawie nową sprzedam tanio. — Kanałowa 7 m. 23. zdw 89 239

Ogródek

z altaną sprzedam. Łukaszewicza 27/ m. 3. zdw 89 301

Skład cukierków

z przyległym lokalem, mieszkaniem, w ruchliwym punkcie — sprzedam. Wiadomość — kiosk, Esplanada. zdw 89 280

Wózek

dziecięcy biały sprzedam. Małe Garbary 9, m. 23. zdw 89 266

Maszyna

do pisania „Orzeł", biurko amerykańskie Al. Marcinkowskiego 25 m. 9, tel. 22 15. zdw 89 098

Sypialnie

sprzedaje najtaniej — Stolarnia, Rybaki 15. nw 4 147/8

Okazyjnie

sprzedam: 1 kocioł parowy leżący, rok 1905, 11 m² pow. ogrzew., w bardzo dobrym stanie; 1 motor ropowy 6 K. M.; 1 Lanz Gross-Bulldogg z pługiem 3-skibowym; 2 lokomobile Marschall 1905 i1911; 1 młocarnię Lanz 60"; 1 młocarnię Marschall 60"; 1 traktor Deering 30 K. M. z 2 pługami. — F. Kujawski. Fabryka Maszyn, Toruń. Pw 3880/64.193

Piękne drzewa iglaste (Konifery)

w wielkim wyborze, które należy przez sierpień i wrzesień sadzić, polecają! Wielki wybór drzew i krzewów owocowych na sezon jesienny! Cenniki na żądanie! Szkółki Drzew A. i J. Jeske, Jelonek p. Złotniki, tel. 3 koło Poznania. Dojazd autobusami z ul. Szyperskiej w kierunku Obornik. Pw 3881/33.39

Jadalnie

sypialnie, kuchnie nowoczesne, garnitury klubowe w gobelinie od 100,— zł, witryna dębowa, czarna, 30 krzeseł restauracyjnych stoły rozciągane, biurko mahoniowe szafy do garderoby, dywany pluszowe, kokosowe odda okazyjnie Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, tel. 24-42. Pw 3882/33.38

Teraz potrzebuje Pani słoje do zapraw Aparaty (Wecka) Porcelanę — Wyprawy

najtaniej tylko wprost w Hurtowni Porcelany Wroniecka 24, podwórze. zdw 89 219

Dom

ogród sprzedam Ławica wieś. — Zgłosz. Kurjer Pozn. zdw 89 187.

Okazja!

Tanio sprzedam 3 skóry (kozy alpejskie), 1 karakułową. Dąbrówki 14, m. 7. zdw 89 234

Orkiestrjon

fortepianowy, z bębenkiem tanio Zwierzyniecka 10, mieszkanie 6. zdw 89 193

Za bezcen

płaszczyki letnie i zimowe dziewczęce oraz mundurki Rybaki 10, m. 4. zdw 89 173

Dzierżawa okazyjna

1 400 morgowa, 10 lat, 30 km. od Poznania, blisko stacji, wysoka kultura, bonitacja 2.20. Przejęcia żniwa, nadkompletnego inwentarza 80 000, tenuta bardzo niska. Wyrzykowski. Grobla 9, telefon 19-58. rw 2 696

Bemberga 10 000 par okazyjnie

sprzedamy detalicznie. Hurtownia Pończoch, św. Marcin 22. zdw 89 202

Biurka

czarne tanio zł 50. — Fredry 2, m. 15. zdw 89 206

Skład

kolonjalny, delikatesowy, 2 pokoje, kuchnia, zaraz na sprzedaż. Wskaże Kurjer Pozn. zdw 89 313

Gościniec

ze składem kolonjalnym, bez konkurencji, przy szosie, w dużej wsi kościelnej z 27 morgami I kl. ziemi sprzedam, ewtl. zamienię na dom w mieście lub gospodarstwo. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 89 260

Młyn

8-tonnowy do sprzedania na dogodnych warunkach. Także do wydzierżawienia na 5 lat młyn położony w samem mieście bez konkurencji. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 302

Jadalnia
modna, polerowana, wykonanie pierwszorzędne, bardzo tanio. — Stolarnia Bukowska 9. zdw 89 298

Jadłodajnia
mieszkaniem, ulica handlowa tanio. Dutkiewicz. Chwaliszewo 70. zdw 89 291

Karakułowy
kabat okazyjnie do nabycia. Półwiejska 19. m. 12. zdw 89 151

5 KUPNA

Ca. 2 000 worków
do mąki potrzebuje młyn parowy. Proszę oferty na dobre używane i nowe do Kurjera Poznańskiego zdw 88 698

Kupię
wyżła wytresowanego kaczki kuropatwy tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 728.

Motor
spalinowy (na ropę, benzynę itd.), do transmisji. ½ do 1½ K. M, kupię. Szczegółowe oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 88 794.

Kupię
dom o 3—6 pokojach z przynależnościami z ogródkiem, za gotówkę, w Sołaczu lub innej części Poznania. Zgłoszenia z podaniem ceny uprasza do Kurjera Pozn. zdw 88 896.

Samochód
nabędę za pianino wartości 4 000 złotych. Oferty z opisem Kurjer Poznański zdw 89 116.

Sztuciec
srebrny kompletny kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 081

Kolonjalkę
kupię, płacę gotówką. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 060

Gabinet
męski kupię. Informacje, ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 89 046

Pierścionek
brylantowy, najmniej 1 karat. — Oferty ceną Kurjer Poznański zdw 89 105.

Rower
półwyścigowy w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 096/7.

Kupię
używane żelazne cynkowane beczki w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego nw 4 948/9

Rower
używany kupię. Konsum Urzędników Polskich, Żupańskiego 1. zdw 89 281

Parownik
używany kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 203

Każdą
ilość owocu i jarzyn kupuję. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 137/8

Kajak
dwuosobowy kupię. Skarbowa 20, mieszkanie 8. zdw 89 238

Willę
z amortyzacją możliwie Jeżyce—Sołacz, od właściciela kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 188.

Harmonjum małe
używane kupię. Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 89 232

Skład towarów krótkich
kupię za gotówkę. — Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 177. nw 4 940

5
drzwi 1,90×0,90 mtr. kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 223.

Pianino
kupię. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 89 240.

Gospodarstwa
różnych wielkości poszukiwane (dzierżawa). St. Kniat, Poznań, Grudzieniec 70. zdw 89 236

6 KAMIENICE

Kamienica
Aleje Marcinkowskiego, dochód 36 000 cena 225 000, wpłaty 120 000 „Krakus" Pocztowa 30. zdw 88 835

150 000
wpłaci gotówką mój reflektant na kamienicę Poznaniu. — Spieszne zgłoszenia „Krakus", Poznań, Pocztowa 30. zdw 89 141

Kamienica
nowa, czynsz 7 000, cena 48 000, wpłata 15 000, reszta amortyzacja, Poznaniu. Ratajczak, Plac Sapieżyński 4. zdw 89 307

Kamienica
składy, centrum, dochód 11 000, sprzedam 85 000. Czarnecki, Marcina 62, II. zdw 89 324

Dom
przy Starym Rynku dochód 8 700 cena 53 000 wpłata 27 000, reszta długie lata. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 89 296

Kamienicę
centrum Poznania, sprzedam bardzo korzystnie, wielkie podwórze. Strzałkowski, Ostrówek 10 (Śródka. rw 2 703

Kamienica
Bractwa Kurkowego w mieście powiat., 9 ubikacyj i sala, z pełnym wyszynkiem korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia: Adam Pohl, Nowy Tomyśl. zdw 89 235

7 PIENIĄDZ

15—20 000
pożyczki I. hipotekę na gospodarstwo 264 morgowe poszukuje. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 054/5

Zł 10 000
ewentl. do 15 000 pożyczki na I. hipotekę Poznań poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 668

8 000
poszukuję I. hipotekę domu z ogrodem wartości 25 000 na prowincji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 89 082

10 000
pożyczki udzielę na I. hipotekę. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 044

Za
wypożyczenie 5 000 dam starszej osobie dożywotnie utrzymanie. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. rw 2 708

5 pokojowe
mieszkanie z wygodami potrzebne zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 88 424.

Dwa
pokoje, kuchnia wprost od gospodarza, pośrednicy wykluczeni, czynsz półroczny zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 103.

3
pokoi i kuchni poszukuję. Św. Marcin 49, m. 8. zdw 88 453

Trzypokojowe
mieszkanie odstąpię. Ogrodowa 2, m. 7. I piętro. zdw 89 171

Mieszkania
dwupokojowego szuka małżeństwo wprost od gospodarza. Płaci komornę zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 184.

Urzędnik państwowy
szuka 2—3 pokojowego mieszkania, śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 153

Pokój
umeblowany, niekrępujący, wolny. Kręta 23, mieszkanie 9. zdw 89 163

Centrum
dwuosobowy, frontowy, słoneczny Młyńska 13, II., m. 10. zdw 89 195

Studentkom
gimnazjastkom utrzymaniem, korepetytor domu Plac Sapieżyński 5, m. 7. zdw 89 189

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni oddam. Dąbrówki 14 m. 7. zdw 89 233

Dwuosobowy
ładny, słoneczny, tanio, komfort, całodziennem utrzymaniem, kuchnia kresowa. Oglądać 5—7, Mickiewicza 21/25. m. 6. zdw 89 308

Panienki
przyjmę całodziennem utrzymaniem 85 zł miesięcznie. Łazarz, Małeckiego 19, m. 3. zdw 89 159

Skład
wolny św. Marcin 77. Zgłoszenia Chwaliszewo 24, m. 1. zdw 88 602

3 pokoje
na biura, parter, frontowe w centrum od 1. 10. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 037

Ubikacje
fabryczne parter, 350 m², śródmieście korzystnie wydzierżawi gospodarz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 121.

Ubikacje
na warsztat 3 razem lub oddzielnie, w podwórzu, śródmieście korzystnie gospodarz. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 120.

Dwupokojowy
na biuro hurtownię lub pracownię. Wrocławska 15. zdw 89 067

Poszukuje
się 2 pokoi w centrum na biuro adwokackie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 049

2
słoneczne pokoje frontowe na biuro lub pracownię Ratajczaka 31, I piętro. zdw 89 095

Składu
(próżnego) poszukuję. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 146.

Ubikacje
fabryczne na każdy przemysł, z domem mieszkalnym do wydzierżawienia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 327

Sutereny
na warsztat, handel. Staszica 26. rw 2 709

Żydowska 33
większe ubikacje na skład fabryczny, hurtownię, konfekcję, kolonjalnię warsztaty, oraz duże sklepy wydzierżawimy. zdw 89 209

14 DZIERŻAWY

Gościniec
skład kolonjalny wieś kościelna, 50 mórg pszennej ziemi 12 lat wydzierżawię objęcie 5 000,—, powiat Śrem. — Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 89 156/7

Piekarnia
wprost od gospodarza korzystnie zaraz do nabycia. Adres: Szulczyk, Gniezno Grzybowo 27. zdw 88 889

Piekarnię
pełnym biegu wydzierżawię, powiatowe miasto, 1 200,—. Wskaże Kurjer Poznański zdw 89 131.

Dzierżawy
gościńca poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 318

Plac
mam do wydzierżawienia. Górna Wilda. Oferty Kurjer Poznański rw 2 707

16. OSOBISTE

Unieważniam
6 weksli in blanco na zł 900, 700, 500, 300 i 2 po 800 zł. Ręczyciele Stanisław Madranek, Fr. Jankowiak, Stefan Jankowiak, Fr. Jankowiak. Ługi, powiat Śrem. nw 4 929/30

Za
długi mej córki Wiktorji nie odpowiadam. Aleksander Marcinkowski. zdw 89 185

21 ZGUBY

Zgubiłam
broszkę koralową w niedzielę o godzinie 7,15 przy ulicy Matejki. Uczciwego znalazcę upraszam o zwrot Konopnickiej 7, I. ptr. zdw 89 042

Torebkę
znaleziono niedzielę w Zwierzyńcu. Gdzie odebrać wskaże Kurjer Poznański zdw 89 154

22 ROZMAITE

Futra
damskie i męskie, skórki na obsady, wielkim wyborze. Przekonaj się, kupisz najtaniej. Królikiewicz, Podgórna 6. Reperacje futer wszelkiego rodzaju fachowo i tanio. Pw 3563/31.40

Kołdry
przerabiam, poszywam. Smoczyńska, Kwiatowa 8. zdw 88 517

Stancja
dla chłopców przy parku Wilsona, obfite pożywienie, ciepłe pokoje, konwersacja francuska, niemiecka angielska, — Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 902

Chłopczyka
8-miesięcznego oddam na własne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 114.

Meble
tanio naprawia, odnawia, również fortepiany poleruje Stolarnia. Górna Wilda 24. zd 89 148

Polowanie.
Przyjmę jednego, dwóch wspólników do polowania na wszelką zwierzynę. 3 000 mórg, dojazd koleją, samochodem dogodny. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rw 2 694

Korale Rumba
nadeszły. Stary Rynek, naprzeciw Woźnej. Korczowski. zdw 89 238

23 OŻENKI

Adwokat
30 lat ożeni się panną przystojną bogatą. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 056

Dla
mego szwagra przemysłowca kawalera, lat 35 przystojnego posiadającego kilka domów oraz majątek ziemski w mieście prowincjonalnem poszukuje stosownej patji. Panny do lat 30, muzykalne, religijne, przystojne z zamiłowaniem do kupiectwa upra się o złożenie oferty z fotografją do Kurjera Poznańskiego zdw 89 058. Fotografje pod słowem zwrócę. Pośrednictwo krewnych mile widziane.

Szatynka
lat 28, inteligentna, posiadająca wyprawę, mieszkanie cośkolwiek gotówki (zamiłowaniem do kupiectwa) szuka znajomości celem zamążpójścia poważnego relig. pana, bez nałogów do lat 45, na stanowisku Oferty fotografją Kurjer Poznański zdw 89 099. Dyskrecja zapewniona.

Mając
obszerne znajomości, polecam się w celach matrymonjalnych. Ścisła dyskrecja. Oferty Kurjer Poznański rw 2 699

Panna
skromna, lat 32, urzędniczka, pozna pana na stanowisku. Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 261

Wdowa
sympatyczna, przystojna własne mieszkanie, szuka męża. Emeryci mile widziani. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 181.

Szatynka
dwudziestoczteroletnia, przystojna inteligentna, muzykalna, pragnie wyjść zamąż za człowieka prawdziwie szlachetnego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 262.

24 NAUKA

Kursy handlowe
Czaporowskiego — jednoroczne i półroczne rozpoczynają się 5 września. Zgłoszenia Postęp Pl. Sapieżyński 2 a. zdw 87 111/2

Kursy
książkowości, stenografji pisania maszyną. Kromczyńska Ogrodowa 16. II. zdw 89 069/70

Doktoraty
i studja akademickie droga specjalnych kursów. Dyplomy przy ukończeniu studjów Segretariato Accademico, Etablissement Iris, 22 rue St. Augustin Paris (2-e). France. dw 800

Kursy
kroju, szycia damskiego. Nowak, Wrocławska 33. dw 778

Gimnazjastów
trzech przyjmę. Opieka troskliwa, wyżywienie dobre obfite. — Z. Trąmpczyńska. Wyspiańskiego 10. zdwp 89 117

Uczni
uczennice przyjmę na stancję. Opieka troskliwa obfite odżywianie, tanio. Pl. Bernardyński 2, mieszk. 9. zdw 89 106

Gimnazjastom
tania stancja dozór lekcyj, pomoc bezpłatna Preissowa, Mostowa 29. zdw 89 136

Pokój
uczniom, uczennicom, słoneczny, czysty, ciepły u solidnej. Niegolewskich 12, III. m. 7. zdw 89 320

Gimnazjastów
stancja blisko szkół. Jeżyce, pomoc w domu, utrzymanie dobre. Patrona Jackowskiego 40, m. 7, godz. 8—13. zdw 89 265

26 ROZRYWKA

Kino „Roxy"
Lya de Putti „Złodziej serc". Pw 3 876-56,242

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Praczka
czysta i pilna pierze i prasuje ładnie 4—3 złote. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 89 256/7

Bona
inteligentna z dobrej rodziny, z kilkoletnią praktyką, szuka posady najchętniej na wsi zaraz ewentl. od 1. 10. Bardzo dobre świadectwa, referencje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 671

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem szuka posady do wszystkiego od 1 września do bezdzietnego małżeństwa lub tylko za kucharkę. Posiadam długoletnie świadectwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 710.

Technik
dentystyczny, 10-letnią praktyką, biegły w technice i operatywie poszukuje posady od 1. 9. lub później. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 825.

Poszukuję
posady gospodyni w majątku lub do samotnej osoby tylko w domu religijnym. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 804.

Podróżujący
przyjmie dalsze zastępstwo. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 979.

Wydanie wieczorne „Kurjera Poznańskiego" z dnia 18 sierpnia 1932 r. zawiera

837

ogłoszeń drobnych.

Tę autentyczną cyfrę przedstawiamy naszym czytelnikom, by na jej podstawie przekonali się o poczytności i celowości ogłoszeń w naszem wydawnictwie.

Administracja.

zw 15 549

8 DO WYNAJĘCIA

3 mieszkania
po 5 i 12 pokoi na biura, szkoły, pensjonat etc. zaraz do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 906

Od gospodarza
mieszkanie trzypokojowe, frontowe parterowe, kuchnia, łazienka, wygody zaraz do wynajęcia. Matejki 48/49, portjer wskaże. zdw 89 118

Pięciopokojowe
wysoki parter, odpowiednie także na biura lub lokal przemysłowo-handlowy Ratajczaka 31, październik. Wiadomość: stróż. zdw 89 093

Sześciopokojowe
słoneczne, komfortowe Ratajczaka 31, III piętro. Wiadomość: stróż. zdw 89 093

5
pokoi i kuchnia, z pełnym komfortem (wielkopańskie), naprzeciw ogrodu botanicznego do wynajęcia od 1 października. Wiadomość: Dr. Jankowski Pniewy, telefon 53 lub Szymczak, Botaniczna 10. nw 4931

Sześciopokojowe
naprzeciw sądu, elegancko odnowione, balkon, słoneczne, 250 miesięcznie. Informacje — Młyńska 13, stróż. zdw 89 337

Ładne
mieszkania 3 i 4 pokojowe wydzierżawię. Ratajak Starołęka, św. Antoniego 17. rw 2 698

Cztero-
trzypokojowe mieszkania od gospodarza. Ul. Słoneczna 14, Błonia Grunwaldzkie. zdw 89 311

Mieszkanie
trzypokojowe za dzierżawę odda Czarnecki, Marcina 62, II. zdw 89 325

Trzypokojowe
dwupokojowe wskaże „Rex", Stary Rynek 45. zdw 89 295

Sprzedam
mieszkanie dwupokojowe kuchnia meblami. Spokojna 18 wejście brama mieszkanie 8. zdw 89 292

Czteropokojowe
słoneczne, z przynależnościami Poznań-Dębiec, ul. Wiśniowa 79. zdw 89 269

3
pokoje komfortowe Jeżyce, zwrot remontu, dzierżawa 90. Zgłoszenia: Sołtysiak, Prusa 18. zdw 89 276

Mieszkanie
trzypokojowe, z wygodami, za zgodą gospodarza oddam 1. 9. — Adres Kurjer Pozn. zdw 89 230.

9 SZUKA MIESZK.

Pokoju
pokoiku skromnego z ceną szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 271/2

Mieszkanie czteropokojowe
z łazienką, światłem elektrycznem, ewentualnie kuchenką gazową poszukuje się natychmiast wprost od gospodarza. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków Kurjer Poznański zdw 89 201

Młode
małżeństwo poszukuje mieszkania jednopokojowego od gospodarza, płaci rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 152

Mieszkania
3 — 4 pokojowego poszukuje wprost od gospodarza wyższy urzędnik sądowy. Dzierżawa za rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 317

Mieszkania
3—4 pokoi, łazienką, poszukuje urzędnik stałej posadzie (emeryt) wprost gospodarza. Punktualne płacenie czynszu zagwarantowane, dzierżawa miesięczna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. rw 2 706

Pokoju
próżnego, wprost od gospodarza szukam. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 229.

2 pokoi
umebl., oddzielnych, w jednem mieszkaniu poszukują od 1 września 2 osoby z dużym, łagodnym psem. Pożądany parter, najwyżej I piętro, centrum lub najbliższa okolica. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego zdw 89 235.

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
pokój, kuchnię na stróżostwo. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 174

Zamienię
pokój i kuchnię bez stróżostwa na stróżostwo ewentl. przyjmę stróżostwo. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 072

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
urzędnikowi — urzędniczce 1. 9. Ratajczaka 11 a, m. 114.

Dla uczennic szkół
tanio pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19, m. 7. zdw 88 975

Pokój
dla lepszego pana lub pani do wynajęcia. Śniadeckich 20, m. 6. zdw 89 086

Pokój
umeblowany słoneczny. Ul. Wielka 21, m. 5. zdw 89 076

Trzyosobowy
Wierzbięcice 39 a, mieszkanie 10. zdw 89 088

Pokój
frontowy Długa 18, m. 3. zdw 89 145

Pokój
u samotnej osoby, małżeństwo nie wykluczone. Stolarska 2, m. 2. zdw 89 134

Pokój
wspólny panu tanio. Ruge, Długa 3, parter. zdw 89 169

Miły
pokoik, elektryczność. Jeżycka 41, I. lewo. zdw 89 168

Frontowy
elektryczność. Niegolewskich 2, I. lewo. zdw 89 167

Dwuosobowy
niekrępujący, balkon, ewentualnie utrzymanoiem. św. Wojciech 22/24. m. 3. zdw 89 166

Wspólny
panie. Dąbrowskiego 27, m. 13, od 3. zdw 89 315

Dwa
niekrępujące, używalnością kuchni u samotnej. Małeckiego 6, mieszkanie 11. zdw 89 331

Podgórna
2 a, III. prawo, utrzymaniem — bez. zdw 89 334

Mickiewicza
11, III. prawo obiadami. zdw 89 178

Dwuosobowy
jeden (utrzymaniem) pianino, także przyjezdnym. Goderska, Półwiejska 2 zdw 89 300

Pokój
Marszałka Focha 15 a m. 3. zdw 89 289

Dwuosobowy
Wierzbięcice 11, mieszkanie 9. zdw 89 213

Panom
obiadami Wrocławska 13 m. 11. zdw 89 214

Pokój
frontowy, elektryczność Łąkowa 7 a, m. 13. zdw 89 284

Pokój
niekrępujący do wynajęcia Kanałowa 7, front, m. 11. zdw 89 253

Klatki
Piekary 24, mieszk. 2. zdw 89 245

Klatki
elegancki Prusa 17, mieszkanie 3. zdw 89 242

Frontowy
wejście klatki, elektryczność. — Grobla 17, m. 23. zdw 89 160

12 SZUKA POKOJU

Tanich
2 pokoi, łazienką ewentl. telefon. Podać cenę Kurjer Poznański zdw 89 077

Pokoju
z osobnem wejściem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 179.

Poszukuję
pokoiku. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 312

Panna
poszukuje pokoiku skromnego, niekrępującego, cenie 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 220.

Pokoju
umeblowanego zaraz poszukuje małżeństwo. Ofetry Kurjer Poznański zdw 89 267.

Pokoju
który nadawałby się ewentl. na biuro, centrum poszukuję. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 274.

Pokoiku
czystego, do 25 zł zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 241.

13 LOKALE

Ubikacji
niekrępowanej dla ekspedycji, parter ewentl. w podwórzu lub małego składu św. Marcin okolicy Gwarnej do Kantaka poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 071

Książkowa-
maszynistka poszukuje posady; wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 310.

Szofer
mechanik, kilkuletnią praktyka, przyjmie posadę obojętnej okolicy, także do innych prac. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 217.

Osoba
sumienna szuka całodziennej posługi, zna szycie, prasowanie, pranie. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 215.

Panna
służąca, w średnim wieku, z dobremi świadectwami i poleceniami, znająca się na gospodarstwie domowem i pielęgnowaniu poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 489.

Poszukuję
posady do wszystkiego, z dobrem gotowaniem zaraz lub od 1. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 275.

Kucharka-gospodyni
młodsza biegła w swym zawodzie, która była w lepszych domach poszukuje posady od 15. 9. 1932. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 286.

Kuchmistrz
z pierwszorzędnych domów, skromnych wymagań uczciwy i sumienny, prosi o ofiarowanie posady od 1. 9. r. b. lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 287.

Freblanka
kochająca dzieci, poszukuje posady. Miejscowość obojętna. — Cukrownia Wierzchosławice, pow. Inowrocław K. D. dw 910

Dr. filozofji
Uniwersytetu Wiedeńskiego, były profesor gimnazjum polskiego, władający językiem polskim, niemieckim, francuskim, rosyjskim, angielskim przyjmie posadę w zakładach naukowych lub w domu prywatnym jako wychowawca. — Zgłoszenia do „Par", Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 56.251.
Pw 3883/56.251

Osoba
zaufana poszukuje posady do samotnej osoby samodzielnem prowadzeniem gospodarstwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 244.

Pokojowa
bardzo dobre świadectwa szycie, prasowanie poszukuje posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 243.

Gosposia
znająca gotowanie, z wioski szuka posady zaraz lub od 1. 9. rb. w mieście, do wszystkiego; 6-letnie świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 900.

Dziewczyna
wiejska do wszystkiego poszukuje posady za małem wynagrodzeniem zaraz lub od 1. 8. 32. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 036

Służąca
uczciwa i pracowita poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 034

Posługaczka
szuka posługi. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 115.

TEATRY

Teatr Polski: — Dziś Leon Wyrwicz — Rellewersi polscy.
Sobota, 20. 8. — Leon Wyrwicz — Rewellersi polscy, (dwa gościnne występy).

Teatr Nowy: — Dziś „Gorączka nafty".
Sobota, 20. 8. — „Gorączka nafty".
Niedziela, 21. 8. — „Gorączka nafty".

Teatr Nowy
Letnia Scena w Sołaczu:
Sobota, 20. 8. — „Skalmierzanki", komedjo-opera
Niedziela, 21. 8. — „Skalmierzanki", komedjo-opera.

DZISIAJ w KINIE

Apollo: „Igranie z miłością".
Aurora: „Djabeł z Arizony".
Corso: „Tarzan władca dżungli".
Colosseum: „Kapitan Briggs"
Metropolis: „Flirty pięknej pani".
Muza: „Dwaj Malcy"
Odeon: „Ulubienica Floty".
Orzeł: „Auto pancerne" i Pat i Patachon w Lunaparku.
Roxy: „Złodziej serc".
Sfinks: „Jego ekscelencja posłaniec".
Słońce: „Człowiek, który zabił".
Tęcza: „Skrzydlata Flota". ska".
Wilsona: „Rapsodja Rumuń-

Pomocnik
fryzjerski poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 033

Dziewczyna
kucharka, czysta, pracowita, uczciwa, dobrze gotująca, kochająca dzieci szuka posady od 1. 9. do dzieci lub do wszystkiego u samotnych osób. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 111.

Przyjmę
posadę z samodzielnem gotowaniem od 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 124.

Służąca
z dobrem gotowaniem poszukuje posady do małej rodziny. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 122.

Służąca
do wszystkiego, z dobremi świadectwami poszukuje miejsca od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 128.

Książkowy-korespondent
obecnie prowadzący obszerny dział skarg wekslowych w poważnej firmie szuka odpowiedniej posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 89 130.

Biuralista
dobremi świadectwami oraz referencjami, ukończona szkołą handlową, dwuletnią praktyka w pierwszorzędnem przedsiębiorstwie, piszący biegle na maszynie i władający językami polskim i niemieckim prosi o powierzenie posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 079

50 zł
wynagrodzenia dam za wyrobienie lub wskazanie mi posady biurowej. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 89 080

Ręczniarka
na męską pracę miarową poszukuję posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 083

Za
kilkanaście złotych poszukuje posady u arystokracji, młoda panna, studjująca przez 5 lat w Szwajcarji po maturze. Adres: Właścicielka realności, Stryj, — Mickiewicza 15. zdw 89 064

Służąca
poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 065

Dyplomowany nauczyciel
po skończeniu seminarjum szuka jakiegokolwiek zajęcia w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 050

Panienka
lat 19, poszukuje jakiegokolwiek zajęcia bez spania. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 051

Bufetowy
z kaucją szuka posady, możliwie z obsługą gości. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 052

Technik-mechanik
poszukuje posady lub wykonuje rysunki oraz obliczenia, także przyjmie prace z biur. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 102.

Dziewczyna
z cośkolwiek gotowaniem poszukuje stałej posady od 1. 9. — Przecznica 6, mieszk. 7, tel. 66 85. zdw 89 100

Kuśnierka
10 lat praktyki, zna pierwszorzędne fasonowanie, modernizowanie, naprawy wszelkich futer, poleca się w dom, poza dom, niskie ceny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 89 140.

Dziewczyna
uczciwa poszukuje pracy do wszystkiego zaraz lub 1. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 132.

Wiejska
starsza dziewczyna poszukuje posady z samodzielnem gotowaniem w lepszym domu. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 162

Bławatnik
lat 34, nawskroś uczciwy, doświadczony i samodzielny szuka posady kierownika przedsiębiorstwa lub podobnej. Posiada na prowincji lokal handlowy i urządzenie. Łaskawe zgłoszenia pod zdw 89 226 do Kurjera Pozn.

Wychowawczyni
nauczycielka, młoda, b. dobre świadectwa poszukuje posady do dzieci od 3—10 lat, na wsi. Zgłoszenia: A. Pieścicka, Środa Kościuszki 10. zdw 89 227

Osoba
w średnim wieku, uczciwa, znająca gospodarstwo domowe poszukuje posady w lepszym domu od 1. 9. lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 228.

Kucharka
znająca poznańską i warszawską kuchnię poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 199.

Panienka
inteligentna, pracowita, znająca szycie i haftowanie z paroletnią praktyką poszukuje posady do dzieci najchętniej na wieś. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 89 259

Służąca
do wszystkiego, dobre świadectwa szuka posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 89 197.

Dziewczyna
umiejąca gotować, prać, prasować bieliznę sztywną szuka posady zaraz lub od 1. jako przychodnia. Adres: Marja Zawodna, Pocztowa 31, podwórze, prawo, m. 11. zdw 89 194

Krawcowa
dzielna poszukuje posady, dziennie 2 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 182.

Ksiądz katecheta
emerytowany przyjmie na skromnych warunkach miejsce kapelana przy kaplicy domowej lub prywatnej. Uprzejme propozycje kierować do Biura Ogłoszeń Pietraszka, Warszawa, Marszałkowska 115 pod Kapelan. nw 4937

Gospodyni-kucharka
starsza, samodzielna szuka odpowiedniej posady od 1. 9., najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 161

Szukam
jakiejkolwiek pracy fizycznej, dam 300 zł kaucji. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 314

Sanitarjuszka
młoda, z językiem polskim i niemieckim, przyjmie posadę do pielęgnacji, względnie do dzieci od 1. 9. 32. — Walerja Galejówna, Zdrojowisko Inowrocław, Zakład Przyrodo-leczniczy. zdw 89 333

Ochroniarka
pierwszorzędna siła z świadectwami, praktyką szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 89 288

Ogrodnik
wykwalifikowany, kwiaciarstwo doniczkowe i gruntowe, warzywnicto, szkółkarstwo, przyjmie posadę zaraz żonatego. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 007

Nauczycielka
wieloletnia praktyka w szkołach i internatach, konwersacja francuska, niemiecka, muzyka, fortepian, poszukuje posady w mieście, na wsi. Wiadomość: ulica Bukowska 9, mieszkanie 4, piętro II. Osobiście od 3—4 po południu. zdw 89 003

Inteligentna
panienka, z półroczną praktyką handlową poszukuje posady uczennicy do biura lub do składu. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 035.

Dziewczyna
poszukuje posady z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 994.

Dziewczyna
młodsza poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 976

Dziewczyna
młodsza, uczciwa, szuka od 1. 9. posady do wszystkiego, praniem i prasowaniem sztywnej bielizny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 968

Dziewczyna
skromna z gotowaniem poszukuje posady od 1 września. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 954

Krawcowa
wykonuje płaszcze, suknie, kostjumy, dziecieca garderobe. — Wtorkowska, Fr. Ratajczaka 9, front. zdw 88 512

Dziewczyna
z prowincji poszukuje posady z gotowaniem do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 577

Dzielna
maszyniarka na pończochy i swetry poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 575

Książkowa
maszynistka poszukuje posady, kaucje. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 519

Dziewczyna
z dobrej rodziny szuka posady z gotowaniem zaraz lub od 1. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 518

Szofer - czeladnik
rzeźnicki z praktyka zna dobrze prace warsztatowa szuka posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zwd 88 500

Bona
Niemka z dobremi świadectwami, znająca jezyk polski, poszukuje posady do dzieci (chetniej w mieście) zaraz lub później. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 588

Nauczycielka
wychowawczyni, rutynowana, pozwolenie państwowe poszukuje posady do młodszych dzieci. Robótki, muzyka, francuski, niemiecki, gruntowne początki. Referencje pierwszorzędne. Zgłoszenia: St. Okuljar, poczta Węgierska Górka. zdw 88 891

Służąca
z gotowaniem poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 888.

Inteligentna
panienka poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 803.

Kupiec
drogerzysta, znający prace biurowe, piszący na maszynie szuka przedstawicielstwa lub prac biurowych. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 873.

Nauczycielka
wychowawczyni pozwolenie rządowe, młoda szuka posady września, muzyka. Dobre świadectwa. Wymagania skromne. — Oferty Kurjer Poznański zdw 88 830.

Nauczycielka
państwowa szuka odpowiedniej posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 801.

Panienka
inteligentna, umiejąca szyć, znająca roboty ręczne poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 742.

Uczeń
dentystyczny, syn wdowy mający 1½ roku praktyki, rzetelny, dobry pracownik szuka posady. Miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer Poznański zdw 88 704.

Poszukuję
posługi w południową godzinę, z gotowaniem lub bez. — Oferty Kurjer Poznański zdw 88 702.

Dziewczyna
uczciwa, z samodzielnem gotowaniem, zajmie się całym domem szuka posady w lepszym domu zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 696.

Posługaczka
poszukuje całodziennej posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 824.

Sekretarka
poszukuje posady od 1 września w majątku ziemskim najchętniej w okolicach Rawicza. Posiadam dyplom niemiecki i francuski. Poważne referencje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 764.

Panna
z lepszego domu, z szyciem, haftowaniem przyjmie posadę do dzieci. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 88 748.

Gospodyni
kucharka, z bardzo dobremi świadectwami, wykwintna kuchnia, pieczenie ciast poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 747.

Książkowy
poszukuję zajęcia, młody emeryt, wynagrodzenie obojętne. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 741.

Praczka
poszukuje posady najchętnej do restauracji. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 860.

Dziewczyna
inteligentna, dobrem gotowaniem, zaprawianiem, długoletniemi świadectwami, czysta i prędka, kuchnia warszawska szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 858.

Uczciwa
dziewczyna szuka posady z praniem, gotowaniem, w lepszym domu. Wegentówna, Puszczykowo willa Dankwart. zdw 88 989

Farmacji
asystent przyjmie zastępstwo. — Proszę o warunki. Kurjer Poznański zdw 88 924

Krawcowa
samodzielna z dobrym krojem poszukuje pracy w dom lub poza domem. Szamarzewskiego 12 mieszkanie 14 zdw 88 927

Pokojowa
z prasowaniem sztywnej bielizny, lat 22, z dobremi świadectwami przyjmie posadę, najchętniej do Gdyni od 1. 9. lub 15. — Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego zdw 88 806.

Młodszy
pomocnik handlowy, obeznany z wszystkiemi pracami biurowemi jak również samodzielnem prowadzeniem książkowości poszukuje posady. — Łask. oferty Kurjer Poznański zdw 88 880.

Nauczycielka
szuka posady do młodszych dzieci. Poznań, Focha 21, „Nauczycielka". zdw 88 731

Starsza
samodzielna służąca, sumienna, uczciwa, z dobrą kuchnią, długoletniemi świadectwami dobremi poleceniami poszukuje posady od 1 września do jednej osoby. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 88 727.

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu od 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 720.

Technik dentystyczny
samodzielny technice także operatywie poszukuje posady; wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 713.

Dziewczyna
zdrowa, czysta i skromna poszukuje posady jako mamka. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 784.

Praczka
uczciwa, czysta szuka prania. — U p. Maćkiewicz, Kościelna 45. zdw 88 789

Krawcowa
dzielna poszukuje posady. Dziennie 2,50. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 736.

Nauczyciel
młody dyplom seminarjum poszukuje zajęcia. Wymagania skromne. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 88 732.

Młody
leśnik poszukuje zajęcia. Dyplom inżyniera leśnictwa, roczna praktyka urządzeniowo-administracyjna. Dam solidną prace. Mogę pomagać w nauce z zakresu szkoły średniej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 88 767.

Zarządzająca
gospodarstwem miejskiem wiejskiem, znająca pierwszorzędną krawieczyznę, robótki ręczne, referencje pierwszorzędne domów hrabiowskich przyjmie posadę od 1. 9. wzgl. później. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 773.

Dziewczyna
dobrze polecona z dobremi świadectwami i gotowaniem poszukuje posady najchętniej bez spania, okolica Łazarz, Jeżyce. — Łask. zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 88 779.

Szukam
posługi przed południem. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 908

Szyję
elegancko, gustownie po domach Oferty Kurjer Pozn. zdw 88 913

Ogrodnik
kawaler szuka posady za małem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 308/9.

28 WOLN MIEJSCA

Chłopak
do posyłek potrzebny zaraz. Piekarnia Strzelecka 21. zdw 89 090

Cukiernik
dzelny w swym zawodze samodzielny pracownik potrzebny od 1 września. Zgłoszenia z odpisami świadectw i wymaganej pensji do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 894

Młodsza
służąca do wszystkiego, kochająca dzieci może się zgłosić. Żymałkowski Zagórze 8. śrw 26

Fryzjerka
dzielna na stałą posadę potrzebna zaraz. Poznańska 22. zdw 89 198

Służąca
rzetelna, dobrze polecona, potrzebna do prac domowych i zastępstwa w kiosku. — Zgłoszenia Dębiecka 11, kiosk. zdw 89 180

Ekspedjentka
do składu kolonjalnego potrzebna na prowincję. 1 000 zł kaucji. — Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 89 247

Potrzebna
zaraz służąca do wszystkiego. — Rodzina 2 osoby. Zgłaszać się — ul. Szamarzewskiego 26, m. 6, zdw 89 278

Pannę
do dzieci z dobrem szyciem i kucharkę-służąca z dobrem gotowaniem poszukuje od 1. 9. 1932. Menzlowa, Wały Wazów 22. zdw 88 648

Dziewczyna
do posługi potrzebna zaraz. Zgłoszenia Górna Wilda 49, mieszkanie 9, IV piętro. zdw 88 707

250,— miesięcznie
ubocznego zarobku znajdą osoby mające szerokie koła znajomości. Kapitał i fachowość zbyteczne. Zgłoszenia Gozakred, Lwów, Wałowa 11. Pw 3629-72.44

Posadę
wolny pokój z utrzymaniem dam za wypożyczenie 2 000 złotych na hipotekę lub zastaw mebli. Oferty Kurjer Poznański rw 2 697

Spólnik
gotówką do 5 000 może się zgłosić. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 290

Młodsza
służąca do wszystkiego potrzebna zaraz. Milewicz, Mokra 4. rw 2 705

Ucznia
poszukuje do mego składu bławatów, obuwia, konfekcji i galanterji. W. Jedrowski Witkowo. nw 4 941

Aptekarz
aprob., chrześcijanin, kawaler z prawem zarządu, władający językiem niemieckim potrzebny natychmiast do apteki z małą czynnością; może być inwalida. Odpisy świadectw i warunki skromne w języku niemieckim proszę nadsyłać do Apteki pod Orłem w Sierakowicach (Pomorze). dw 915

Sekretarka
inteligentna potrzebna do lekarza na wieś. Pożądane wyszkolenie gimnazjalne. Zgłoszenia z fotografją i referencjami do Kurjera Poznańskiego dw 913.

Książkowej
biuralistce dam posadę za pożyczkę do 5 000 zł, zwrotną w ciągu roku. Oferty Kurjer Poznański zdw 88 972.

Kucharka
do wszelkich prac, prędka, czysta, sumienna, z poleceniem potrzebna. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 063

Wspólnika (czki)
który ma 300—500 zł poszukuje. Praca i całe utrzymanie. Oferty Kurjer Poznański zdw 89 084

Potrzebny
na wieś korepetytor, który przysposobi chłopca do VII. kl. hum. Zgłoszenia z podaniem warunków do Majętn. Szczerbin, Łobżenica. zdw 89 075

Uczciwa
służąca z gotowaniem potrzebna zaraz Dąbrowskiego 57, skład 2. zdw 89 149

Portjer
(emeryt) potrzebny, możliwie z mieszkaniem, za małą kaucją. — „Autopark" Jakóba Wujka nar. Przemysłowej. zdw 89 143

Służącej
poszukuję do wszystkiego zaraz. St. Zeuschner, Marszałka Focha 189. dw 900

Posługaczka
Adama Jeskego 2, m. 19. zdw 89 183

Posadę
stałą samotnemu dam za pożyczkę 400 złotych gotówką; pewną gwarancję dam. Zgłoszenia „Pawilon", Marszałka Focha 15. zdw 89 190

Bona-wychowawczyni
znająca języki francuski i niemiecki rutynowana, dobrze polecona potrzebna od 1. 9. 32 na wieś. Zgłoszenia z podaniem warunków nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 88 898.

Kucharka
bardzo dobrze gotująca, znająca się na chowie drobiu która się podejmie wykonywać prace w zakres gospodarstwa domowego wchodzące potrzebna od 1. 9. 32. Własna pościel. Odpisy świadectw Kurjer Pozn. zdw 88 348.

Pomocnik
fryzjerski. Półwiejska 38. zdw 89 135

Humor zagraniczny

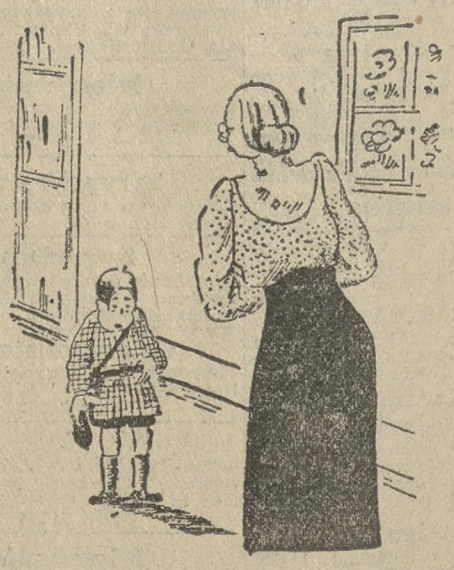

— Czemu nie byłeś w klasie dzisiaj rano?
— Moja starsza siostra nie wykończyła mi zadania z arytmetyki.
(Matin, Paryż). S. F.

Przedpłata na wrzesień 1932 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Jlustracja Poznańska" i „Nowiny Sportowe" w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.82 pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9.00 w innych krajach zł 11.00 W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą przeszkód w zakładzie strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr na stronie czwartej 100 gr na stronie drugiej 120 gr przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne" do godz. 11 w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10: większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 25 gr każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materjał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072. filja Stary Rynek 2305 — P K O Poznań nr 200 149.